

דוחות כספיים ביניים

ליום 30 ביוני 2016

דוחות כספיים ביניים

ליום 30 ביוני 2016

פרק א': דוח הדירקטוריון

פרק ב': דוח בדבר אפקטיביות הבקרה
הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

פרק ג': דוחות כספיים

פרק ד': הצגת נתונים כספיים מתוך הדוחות
הכספיים המיוחסים לחברה

פרק ה': נספחים

מספר חברה: 520007469

משרד ראשי: רח' אלנבי 115, תל אביב, 6581708

מוקד שירות לקוחות ארצי: 03-7107777

פקס: 03-7107788

www.menoramivt.co.il

פרק א': דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

1.....	1. תיאור החברה	1.
1.....	1.1 בעלי מניותיה של החברה	
1.....	1.2 תחומי פעילותה של החברה	
2.....	1.3 אירועים והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון	
12.....	1.4 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית	
15.....	2. המצב הכספי	2.
15.....	2.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים	
17.....	3. תוצאות פעילות	3.
17.....	3.1 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים	
18.....	3.2 פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו	
21.....	3.3 תוצאות הפעילות בתקופת הדוח	
23.....	3.4 מידע כספי לפי תחומי הפעילות	
34.....	4. מקורות מימון	4.
35.....	5. חשיפה לסיכוני שוק	5.
35.....	6. גילוי בדבר התקדמות ההיערכות ליישום דירקטיבת Solvency II	6.
36.....	7. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה	7.
37.....	8. שינויים ביחס למידע בדוח התקופתי	8.
37.....	8.1 דירוג אגרות החוב	
37.....	8.2 החלפת נאמן- אגרות חוב (סדרה א')	
37.....	8.3 פדיון קרן	
38.....	9. דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים	9.
38.....	10. הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	10.
38.....	11. אירועים לאחר תאריך המאזן	11.
38.....	11.1 דיבידנד מחברה בת	
38.....	11.2 אסיפה כללית שנתית ומיוחדת	
38.....	11.3 ביטוח דירקטורים ונושאי משרה	
39.....	11.4 סיווג דירקטורים כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית	
39.....	11.5 הסכם לרכישת שליטה בפעילות סולארית- חברה נכדה	

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2016

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילותה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן: "החברה") לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (להלן: "תקופת הדוח").

הדוח נערך בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, ומתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2015, אשר פורסם ביום 31 במרס 2016 (להלן: "הדוח התקופתי").

ביחס לתיאור עסקי המבטחים המאוחדים בדוחות החברה, נערך הדוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998 ובהתאם לחוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה" או "המפקחת").

חלק א' - הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

1. תיאור החברה

1.1 בעלי מניותיה של החברה

החברה הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם פלמס אסטבלישמנט וניידן אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, בהתאמה, והמחזיקים ביחד בכ- 61.86% ממניות החברה. מנכ"ל החברה, מר ארי קלמן, המכהן גם כיו"ר מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "מנורה מבטחים ביטוח") מחזיק, באמצעות החברה לנאמנות עובדים, נכון למועד הדוח, בכ- 2.72% ממניות החברה. יתרת מניות החברה מוחזקות בידי הציבור.

1.2 תחומי פעילותה של החברה

נכון למועד הדוח, החברה עוסקת באמצעות חברות בנות בשליטתה בכל ענפי הביטוח העיקריים, ובכלל זה ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, הכולל פנסיה וגמל, ביטוח כללי, הכולל ביטוח רכב (חובה ורכוש) וביטוח כללי אחר וכן ביטוח בריאות. בנוסף, עוסקת החברה, באמצעות חברות בנות נוספות בשליטתה, בפעילות בתחום שוק ההון והפיננסים, ובכלל זה בניהול קרנות נאמנות, ניהול תיקי השקעות וחיתום. לחברה גם פעילויות נוספות (שאינן מהוות "תחום פעילות" כהגדרת המונח בתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת תשקיף, מבנה וצורה), התשכ"ט-1969), כגון השקעות בנדל"ן בחו"ל, באמצעות חברה בשליטתה וכן פעילות אשראי ומימון לעסקים קטנים ובינוניים באמצעות חברה כלולה.

כמו כן, מחזיקה הקבוצה בשלוש סוכנויות ביטוח: ארנון את וינשטוק סוכנות לביטוח (1989) בע"מ וסיני סוכנות לביטוח בע"מ, באמצעות שומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שומרה"), ואורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ, באמצעות מנורה מבטחים ביטוח, והכל כמפורט בתרשים מבנה האחזקות של הקבוצה, בסעיף 1.2 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

לתיאור תחומי הפעילות של הקבוצה ראה סעיף 1.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

1.3 אירועים והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

1.3.1 דיבידנדים מחברות מוחזקות

בחודשים מאי ויוני 2016, חילקו אמפא קפיטל בע"מ (להלן: "אמפא קפיטל") ומנורה מבטחים פנסיה וגמל דיבידנד לחברה, בסך של 0.9 מיליון ש"ח ובסך של 40 מיליון ש"ח, בהתאמה. לעניין חלוקת דיבידנד נוסף ממנורה מבטחים פנסיה וגמל ומאמפא קפיטל, ראה סעיף 11 להלן, אירועים לאחר תאריך המאזן.

1.3.2 מכירת נכס מקרקעין

בחודש אפריל 2016, בהמשך לאמור בבאור 40 בדוחות הכספיים שבדוח התקופתי, נחלת מנורה חברה לשכון ופתוח (1950) בע"מ, חברה בת של החברה, התקשרה בהסכם מכר עם צדדים שלישיים למכירת מלוא זכויות בחלק מקרקע בגבעת שמואל, וזאת בתמורה לסך של כ- 185 מיליון ש"ח. לפרטים ראה דיווח מיידי מיום 6 באפריל 2016 (אסמכתא: 2016-01-042472) וכן באור 8 לדוחות הכספיים.

1.3.3 זכיה במכרז - פורשי רשות השידור

בחודש פברואר 2016, קיבלה מנורה מבטחים ביטוח הודעה מרשות השידור, בדבר זכיה במכרז לרכישת פוליסות ושירותים לתוכנית פרישה מוקדמת של עובדיה. בהתאם לתנאי המכרז, רשות השידור תעביר למנורה מבטחים ביטוח סכום חד-פעמי עבור כל פורש. מנורה מבטחים ביטוח תשלם לפורשים סכומים חודשיים במסגרת פוליסת ביטוח, כמוסכם בין הצדדים. אומדן הסכומים שיופקדו במנורה מבטחים ביטוח, בתקופת המכרז, בהנחת מיצוי מלא של כמות הפורשים הפוטנציאלית, עומד על כ- 350 מיליון ש"ח, ותלוי, בין היתר, במספר הפורשים בפועל. הרווח הצפוי מהעסקה איננו מהותי.

1.3.4 מינוי דירקטור חיצוני לכהונה שניה

בחודש פברואר 2016, אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויו של ה"ה יחזקאל (חזי) צאיג, כדירקטור חיצוני (דח"צ) בחברה, לתקופת כהונה שניה של שלוש שנים, שתחילתה במועד אישור מינויו על ידי האסיפה. יצוין, כי דירקטוריון החברה סיווג את ה"ה צאיג, כדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים מיום 29 בדצמבר 2015, ומיום 2 בפברואר 2016 (אסמכתאות: 2015-01-080638 ו- 2016-01-021787, בהתאמה).

1.3.5 התארגנות עובדים והסכמים קיבוציים

בהמשך לאמור בסעיף 8.6.4 לדוח תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי, בחודש אפריל 2016, נחתם הסכם קיבוצי חדש בין מנורה מבטחים פנסיה וגמל לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה שהחליף הסכם קיבוצי קודם משנת 2011.

בהמשך לאמור בסעיף 8.6.10 לדוח תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי בדבר התארגנות עובדי החברה באמצעות ההסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן: "ההסתדרות"), ובהמשך להליכים משפטיים שונים שהתקיימו בנדון, הודיעה החברה להסתדרות וזאת, במענה למכתב ההסתדרות אליה מיום 2 בפברואר 2016, הכולל הודעה בדבר היות ההסתדרות ארגון עובדים יציג בחברה, כי היא נכונה לפתוח עמה במשא ומתן לגיבוש הסכם קיבוצי. נכון למועד זה, טרם התגבשו הסכמות מחייבות בין מנורה מבטחים ביטוח ובין ההסתדרות. ראה דיווחים מיידיים מיום 2 בפברואר 2016 ומיום 3 בפברואר 2016, (אסמכתאות: 2016-01-021463 ו- 2016-01-021463, בהתאמה), וכן באור 39 בדוחות הכספיים בדוח התקופתי.

1.3.6 השקעה באמפא קפיטל

בחודש ינואר 2016, נחתם הסכם בין החברה לבין אמפא קפיטל בע"מ (להלן: "אמפא קפיטל") וחברה האם שלה חברת השקעות לפיתוח התעשייה לישראל בע"מ (להלן: "המוכרת") בדבר רכישה והקצאה של 30% ממניות אמפא קפיטל מהמוכרת וזאת בתמורה לסכום של כ- 63.5 מיליון ש"ח, וכן אופציות לרכישה והקצאה של 10% נוספים של מניות אמפא קפיטל בתנאים כמפורט בהסכם (להלן: "ההסכם"). אופציות הרכש יעמדו בתוקפן למשך תקופה של 180 ימים שתחילתה לאחר חלוף 3 שנים ממועד ההשלמה, בכפוף ליכולתה של החברה להקדים את מימוש אופציות הרכש במקרים מסוימים כקבוע בהסכם.

בחודש פברואר 2016, ועם קבלת אישור הממונה על הגבלים עסקיים כנדרש, הושלמה העסקה האמורה. לפרטים נוספים בדבר ההסכם ראה דיווחים מיידיים מיום 4 בינואר 2016 ומיום 1 בפברואר 2016 (אסמכתא: 2016-01-002077, ואסמכתא: 2016-01-020983, בהתאמה) וכן באור 8 לדוחות הכספיים.

1.3.7 מערכת מחשב ביטוח כללי

מנורה מבטחים ביטוח החליטה להחליף את מערכת המחשב המשרתת את פעילותה בתחום הביטוח הכללי במערכת מחשב מתקדמת. לאחר בחינה של מספר הצעות הגיעה מנורה מבטחים ביטוח לסיכום עקרוני עם ספק שנבחר על רכישה והטמעה של מערכת כאמור. פרויקט ההטמעה וההסבה צפוי להימשך מספר שנים. הצדדים פועלים לגיבוש הסכם התקשרות מחייב.

1.3.8 הליכים משפטיים

לעניין התפתחויות בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות ולאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות שלה, כייצוגיות ותביעות תלויות נוספות, ראה באור 6 בדוחות הכספיים.

1.3.9 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

1.3.9.1 הוראות דין החלות על פעילות הקבוצה באופן כללי

1.3.9.1.1 חוקים ותקנות

- בחודש אוגוסט 2016, התקבל בקריאה שניה ושלישית חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016. במסגרת החוק מוצע להקים רשות עצמאית שתקרא: רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הרשות"). תפקידיה של הרשות יהיו, בין היתר, הגנה ושמירה על עניינם של המבוטחים, העמיתים ולקוחות הגופים המפוקחים; הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים; קידום התחרות במערכת הפיננסית ובמיוחד בשוק ההון הביטוח והחיסכון; ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית בפעילותם של הגופים המפוקחים ותוך הרחבת סמכויות הממונה בעניינים שונים, כראש הרשות, תוך היועצות, לפי העניין, בוועדה המייעצת בה יהיו חברים, בין היתר, נציגי הפיקוח על הבנקים ורשות ניירות ערך. בביצוע תפקידיה תביא הרשות בחשבון את המדיניות הכלכלית של הממשלה ובתחום החיסכון הפנסיוני, ביטוח הבריאות והסיעוד תפעל בהתאם למדיניות הממשלה בהחלטותיה.

- בחודש אוגוסט 2016, פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן, לצורך פסקה זו: "החוק"). החוק עוסק בהסדרת הפיקוח על נותני שירותי מטבע ונותני שירותי האשראי החוץ בנקאי. עיקרי החוק כוללים, בין היתר, מינוי מפקח על נותני שירותים פיננסיים, אשר הינו המפקח המוגדר בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, אשר יפקח על פעילות של העמדת אשראי חוץ בנקאי שלא על ידי גופים מוסדיים ועל פעילות נותני שירותי מטבע. השירותים המפוקחים בהתאם לחוק זה יהיו מתן אשראי מסוגים והיקפים מסוימים על ידי גופים כאמור וכן עסקאות ניכיון. על פי החוק קיימים מספר סוגי רישיונות, בהתאם לסוגי הפעילויות המבוקשות על ידי נותני השירות, והיקפן.

- בחודש מרס 2016, אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן, לצורך פסקה זו: "החוק"). בחוק נקבע, כי התקשרות של גוף פיננסי (גוף מוסדי, חברה שיעודה הנפקת מוצרי מדדים, מנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות, מנהל תיקים, תאגיד בנקאי או גוף אחר המספק שירותים פיננסיים שקבע שר האוצר) או של תאגיד שליטה של גוף פיננסי ("תאגיד פיננסי") עם נושא משרה בכירה או עובד, בתאגיד הפיננסי, במישרין או בעקיפין, באשר לתנאי

כהונתו או העסקתו, הכוללת מתן תגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה ("תקרה לתשלום"), טעונה אישור של אלה, בסדר זה: ועדת התגמול, הדירקטוריון (ברוב של הדירקטורים החיצוניים או הבלתי תלויים, ככל שקמה חובה למנותם) וככל שמדובר בחברה ציבורית גם אישור האסיפה הכללית (בהתאם להוראות סעיף 267א(ב) לחוק החברות), וכי ההתקשרות כאמור תאושר כאשר היחס שבין ההוצאה החזויה בשל התגמול, לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר ששילם התאגיד הפיננסי לעובד התאגיד, לרבות עובד קבלן שהגוף הפיננסי הוא המעסיק בפועל שלו, בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ- 35. במסגרת החוק, תוקנה פקודת מס הכנסה תוך קביעה, כי ככל ששולם על ידי תאגיד פיננסי, לנושא משרה בכירה או לעובד, שכר שעלותו עולה על התקרה לתשלום, לא תותר בניכוי, לצורך חישוב הכנסתו החייבת של התאגיד הפיננסי, עלות שכר בסכום השווה לפעמיים ההפרש בין עלות השכר של העובד התקרה לתשלום. הוראות החוק, חלות על התקשרות מיום פרסום החוק או לאחריו, ולעניין התקשרות שאושרה לפני יום הפרסום, יחולו הוראות חוק זה בתום שישה חודשים מיום הפרסום, והתקרה לתשלום תחושב באופן יחסי למספר חודשי העבודה של נושא המשרה הבכירה או עובד התאגיד הפיננסי. בחודש יולי 2016, ובהמשך לבג"צ שהוגש על ידי איגוד הבנקים ואיגוד חברות הביטוח, הוציא בית המשפט העליון צו ביניים וצו על תנאי המורה למשיבים ליתן טעם במספר עניינים הנוגעים להוראות החוק כמפורט לעיל.

- בחודש פברואר 2016, נכנס לתוקפו התיקון לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, המסדיר את הפצתן של קרנות זרות בישראל. נוסח התקנות מכוחו פורסם ברשומות בחודש מאי 2016. התקנות קובעות את התנאים בהם צריכה לעמוד קרן זרה על מנת שתוכל להציע את יחידותיה לציבור בישראל. התיקון לחוק עלול להגביר את התחרותיות בשוק קרנות הנאמנות בישראל ואולם אין בידי הקבוצה להעריך בשלב זה את ההשפעה של התיקון על עסקיה בפרט ועל שוק קרנות הנאמנות בישראל בכלל.

1.3.9.1.2 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש יולי 2016, פורסם **נספח לחוזר בירור ויישוב תביעות טיפול בפניות ציבור** (להלן: "**הנספח**" ר' "**חוזר יישוב תביעות**", בהתאמה). הנספח, אשר מהווה חלק בלתי נפרד מחוזר יישוב תביעות, כולל הוראות ספציפיות שיש לנהוג על פיהן בעת יישוב תביעות. בין היתר, קובע הנספח הוראות לעניין ניסוח ואופן משלוח ההודעות במהלך בירור תביעה ותוצאותיה. בהקשר זה נקבע, בין היתר, כי על גוף מוסדי לאפשר לתובע לבחור האם לקבל או לשלוח הודעות כאמור בדרך של דואר, דואר אלקטרוני או פקס, או בדרך אחרת או בכל אמצעי תקשורת מאובטח אחר המקובל באותו מועד באותו ענף. בנוסף, נקבעו בנספח הוראות לעניין הסברים ונימוקים שיש למסור למבוטחים במסגרת הודעת דחיה ובכללן הודעת דחיה המבוססת על דוחות חקירה, הוטלו מגבלות על יכולתו של מבטח להעלות טענה בקשר עם אי גילוי בנסיבות מסוימות, נקבעו תנאים לקיזוז כספים מתשלום לצד ג' על בסיס טענה ל'רשלנות תורמת', נאסר קיזוז של יתרת אגרת הרישוי לרכב (ביחס לתקופה שממועד קרות מקרה הביטוח ועד לתום תקופת הרישוי), מתגמולי הביטוח המשולמים למבוטח או לצד ג', במקרה של רכב באובדן. במסגרת הנספח נקבעו גם הוראות בקשר עם יישוב תביעות סיעוד לרבות, הוראות ומגבלות לעניין אופן בדיקת מצבו התפקודי של מבטח בעת יישוב תביעת סיעוד. מועד התחילה של רוב הוראות הנספח הנו מיום 1 בספטמבר 2016. להערכת הקבוצה, לנספח יכול ותהיה השפעה על היבטים תפעוליים של ניהול התביעות ועל עלות התביעות, מחד גיסא, ועל דמי הביטוח, מאידך גיסא. הערכת הקבוצה בעניין זה, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור אי הודאות לעניין התנהגות הלקוחות והמתחרים.

• בחודש מאי 2016, פרסמה המפקחת חוזר שעניינו "אחזור מידע אישי". על פי החוזר, חברת ביטוח נדרשת לאפשר למבוטח קיום חשבון פרטי נגיש באמצעים טכנולוגיים, באמצעותו יוכל לאחזר מידע אישי, ובכלל זה: פרטיו האישיים, נתונים אודות פוליסות שברשותו או שהיו ברשותו ותביעות הביטוח שהגיש בשלוש שנים האחרונות. כמו כן, קובע החוזר כי חברת ביטוח תציע למבוטח אפשרות משלוח מסמכים והודעות הנדרשים על פי דין בכלים טכנולוגיים ותאפשר למבוטח למסור מסמכים באותו אופן. מועד תחילתו של החוזר הינו 30 במרס 2017. בהתאם ובהמשך לחוזר האמור, בחודש יוני 2016, פרסמה המפקחת מכתב למנהלי חברות הביטוח, לפיו אגף שוק ההון מפתח ממשק באמצעותו יוכל כל מבטח לאתר בקלות ובמהירות את כל מוצרי הביטוח שברשותו. לשם כך, החברות ידרשו לפתח ממשק להעברת מידע למפקחת, אשר מבוסס בעיקר על פרטי המידע הנדרשים במסגרת חוזר אחזור מידע אישי הנ"ל.

• בחודש אפריל 2016, פורסם חוזר שעניינו הנחייה לביצוע IQIS לשנת 2015. לפרטים ראה סעיף 6 להלן.

1.3.9.1.3 הצעות חוק וטיוטות חוזרי ממונה

• בחודש אוגוסט 2016, פרסמה המפקחת טיוטת תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשע"ו-2016 (להלן - "התקנות"), במסגרתה הוצע, בין היתר, לתקן את התקנות ולקבוע כי הן יחולו גם על מקבלי קצבאות, כך שמי שהחל לקבל קצבת זקנה יוכל לפעול להעברת יתרת הצבירה שלו לגוף מוסדי אחר, למוצר פנסיוני הדומה למוצר הפנסיוני שממנו העמית החל לקבל קצבת זקנה. כמו כן, מוצע לאפשר ניווד גם לכספים במוצר "קופת גמל להשקעה" מקופת גמל השקעה אחת לאחרת, על מנת שהחוסכים בקופה זו יוכלו להנות מהיתרונות שבניוד הכספים כאמור. כן מוצע להרחיב את אפשרויות הניוד בין מוצרים פנסיוניים שונים, על פי התקנות. בנוסף, מוצע לקצר את הזמן הקבוע לביצוע בקשת הניוד וכן לבטל את האפשרות לבטל את העברת הכספים לאחר שהועברה בקשה לקופה המקבלת, למעט אם לא ניתן לבצע את הבקשה. להערכת הקבוצה הרחבת אפשרות הניוד ובפרט למקבלי קצבת זקנה, קיצור הזמן לביצוע תוך ביטול האפשרות לבטל את העברת הכספים כאמור, תביא להגברת התחרות גם לאחר הפרישה, תוך חיזוק כח המיקוח של מקבלי הקצבאות להוזלת דמי הניהול. הערכת הקבוצה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על מידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות בין היתר, בנוסח הסופי של התקנות ובהתנהגות המתחרים והעמיתים בפועל.

• בחודש אוגוסט 2016, פורסמה הצעת חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק הבנקאות בישראל, התשע"ו-2016, המיישמת את המלצות הועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים ("ועדת שטרומ"). מטרת החוק הינן הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים בישראל, שיפור יעילותו ודרכי פעולתו של שוק הבנקאות, הגברת רווחת ציבור הלקוחות וצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק הבנקאות כאשר מטרתו אלו יושגו, בין היתר, על ידי: (1) איסור על תאגיד בנקאי גדול, כהגדרתו בחוק, לתפעל הנפקת כרטיסי חיוב, לסלוק כרטיסי חיוב ולהחזיק בתאגיד המתפעל הנפקה או סולק כאמור ועל ידי כך לאפשר לחברות כרטיסי האשראי המופרדות להיות 'איום תחרותי' על המערכת הבנקאית (2) מתן "הגנות ינוקא" לשחקנים חדשים שתקבענה בהוראות שעה (3) שינוי מבנה הבעלות בתאגיד המפעיל ממשק בין מנפיקים לסולקים באופן המונע מגופים המחזיקים באמצעי שליטה בתאגיד כאמור להציב חסמים בפני מתחריהם ו- (4) קביעת הוראות נוספות להגברת התחרות, לרבות מניעת שינוי תנאי התקשרות של תאגיד בנקאי עם לקוח

לרעה, ללא הצדקה סבירה, מקום בו הלקוח מעוניין לצרוך שירותים בנקאיים ממתחרה; שיתוף העברה ושימוש במידע אודות הלקוח, בהסכמתו ולבקשתו; והדרישה כי תאגיד בנקאי יציג בפני לקוחותיו את כרטיסי החיוב ותנאיהם של כלל המנפיקים שביקשו מהתאגיד הבנקאי לעשות כן.

• בחודש יולי 2016, פורסמה טיוטת תיקון לחוזר גופים מוסדיים שעניינו **"כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים"**, אשר מרחיבה את האפשרות לתת הלוואות לדיור ומאפשרת להעמיד אשראי לקבלנים בשיתוף פעולה עם בנקים, בתנאים מסוימים.

• בחודש אפריל 2016, פורסמה טיוטה מעודכנת **לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (קרנות סל), התשע"ה-2015** (להלן: **"המתווה מתוקן"**) המהווה המשך לפרסומה של הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 21), התשע"ב-2012 (להלן: **"תיקון 21"**), ולפרסומה בפברואר 2015 של טיוטת תקנות שהכשירו את הקמתן של קרנות סל כקרנות סגורות ומחקות הנסחרות בבורסה. במסגרת תיקון 21 הוצע להעביר את תעודות הסל למשטר של פיקוח חלף המשטר של דיווח שחל כיום כך שיתאפשר להן להציע קרנות סל. במסגרת המתווה המתוקן, לא יוחל מכשיר חדש מסוג קרנות סל ומכשיר ההשקעה הפאסיבי היחיד יהיה קרן נאמנות מחקה שניתן יהיה לנהלה כקרן נאמנות סחירה (שיחידותיה יירשמו למסחר) או כקרן נאמנות לא סחירה (בדומה לקרנות הנאמנות המחקות הקיימות כיום). במסגרת המתווה כאמור, יבוטל מכשיר תעודת הסל ויוחלף בקרן נאמנות מחקה.

• בחודש אפריל 2016, פורסמה טיוטה שנייה של חוזר שעניינו **"ניהול סיכונים סייבר בגופים המוסדיים"** (**"הטייטה"**), אשר מחליפה את טיוטת החוזר מחודש אוקטובר 2015 **"ניהול סיכונים אבטחת מידע בגופים המוסדיים"**. הטייטה כוללת התייחסות להיבטים שונים של נושא הסייבר, כאשר אבטחת מידע הינו רק רובד אחד מתוך המכלול, לרבות הגדרת תפקידי ואחריות הדירקטוריון, המנכ"ל, ועדת היגוי לניהול סיכונים סייבר ומנהל אבטחת סייבר, קביעת מדיניות ניהול סיכונים סייבר, נהלים ותכנית עבודה, אופן הערכת וניהול סיכונים סייבר, אמצעי הגנת סייבר שעל גוף מוסדי ליישם ובכלל זה הגנת סייבר, ניטור ובקרה, סקרי אבטחת מידע ומבחני חדירה, אופן אבטחת מערכות המידע של הגוף המוסדי, התקשורת ותפעול המערכות, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ בנוגע להגנת סייבר לרבות שימוש בשירותי מחשוב ענן, אבטחה פיסית וסביבתית של סביבת העבודה של הגוף המוסדי, הגנת סייבר במשאבי אנוש וגיוס עובדים (לרבות בסיום העסקתם), אבטחת ערוצי הקשר עם הלקוחות ועם גורמים חיצוניים לגוף המוסדי ועוד.

• בחודש מרס 2016, פורסמה טיוטה שנייה של **עמדת ממונה - הבהרה בעניין בדיקה מחודשת של זכאות**, המתייחסת להוראות מסוימות בנושא זה, לרבות הבהרה לעניין הגדרת **"בדיקה מחודשת של זכאות"** שנקבעו בחוזר יישוב תביעות. בשלב זה, הקבוצה אינה יכולה להעריך את מלוא ההשפעה של הטייטה אם וככל שתהפוך לדין מחייב. להערכת הקבוצה, לטייטה האמורה יכול ותהיה השפעה על היבטים תפעוליים של ניהול התביעות ועלות התביעות, מחד גיסא ועל דמי הביטוח, מאידך גיסא. **הערכת הקבוצה בעניין זה, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור אי הודאות לעניין נוסח סופי של טיוטת ההבהרה ותחולתה, וכן לעניין התנהגות הלקוחות והמתחרים.**

• בחודש ינואר 2016, פורסמה טיוטת **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הגבלות על מינוי וכהונה של בעלי תפקיד מרכזי בגוף מוסדי), התשע"ו - 2016**. במסגרת הטייטה מוצע לקבוע, כי בעל שליטה בגוף מוסדי, או קרובו (על פי הגדרה מרחיבה המוצעת בטייטה), קרוב של דירקטור בגוף

מוסדי וכן מי שהורשע בעבירה מהמנויות בטיוטה, לא ישמש כנושא משרה (למעט דירקטור) בגוף מוסדי או כבעל תפקיד אחר מהסוג שעליו הורה הממונה שלפעילותו עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגוף המוסדי או על כספי החוסכים באמצעותו בגוף המוסדי ("בעל תפקיד מרכזי"). עוד מוצע לקבוע, כי לא ימלא אדם תפקיד מתפקידיו של בעל תפקיד מרכזי בגוף המוסדי אלא אם מונה לתפקיד כדן, ולא יפגע אדם בשיקול הדעת העצמאי של בעל תפקיד מרכזי.

1.3.9.2 ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

1.3.9.2.1 חוקים ותקנות

- בחודש יולי 2016, ובהמשך לאמור בסעיף 8.1.3.2(ו) לדוח תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי, בדבר מסמך הבהרות אותו פרסמה המפקחת בחודש אוקטובר 2015, לעניין ההסכם הבין מדינתי בין ישראל וארה"ב ליישום חוק ה-FATCA, ולצורך יישום ההסכם, פורסמו ברשומות חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, ותקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016, אשר מגדירים, בין היתר, את זהות הגופים המחויבים ביישום, איסוף מידע אודות פעילות לקוחות, לרבות קביעת קריטריונים לקבלת לקוחות חדשים ודיווח אודות עסקאות ותנועות בהתאם ל-FATCA. הקבוצה פועלת ליישום הוראות החוק והתקנות, לרבות באמצעות רישום לאתר רשות המיסים האמריקאית וביצוע בדיקות נאותות וזיהוי למצטרפים חדשים בחשבונות הרלוונטיים.
- בחודש יוני 2016, פורסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014, אשר מסדירות את אופן התשלום והדיווח לגופים המוסדיים והיזון חוזר למעסיקים, לרבות באמצעות המסלקה (להלן: "התקנות") לפיו, בין היתר, על מנת להקל על הליך יישום התקנות, תחול דחיה של כשנה במועדי היישום ביחס למעסיקים של פחות מ- 50 עובדים ודחיה של חצי שנה ביחס למעסיקים שלהם לפחות 50 עובדים אך לא יותר מ- 100 עובדים.
- בחודש ינואר 2016, נכנס לתוקף תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012, שאיפשר קביעת דמי ניהול מינימליים לחשבונות בקופות גמל עם צבירה נמוכה. במסגרת התיקון לתקנות, נקבע כי דמי הניהול המרביים מהיתרה הצבורה של חשבונות עמית שאינו מקבל קצבה בקופות גמל (בהתאם להגדרות המפורטות בתקנות), יהיה הגבוה מבין החלופות הבאות: 1.05% מהיתרה הצבורה או 6 ש"ח לחודש.
- בחודש ינואר 2016, בהמשך לתיקון מס' 12 לחוק קופות גמל, פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים קטנים), התשע"ו-2016, בהן פורטו תנאי משיכה בפטור ממס של סכומים קטנים (עד 8,000 ש"ח) מקופות גמל לחסכון.
- בחודש אוגוסט 2015, חוקק תיקון מס' 12 לחוק קופות הגמל, ובמסגרתו ניתנה לשר האוצר הסמכה לקבוע את התנאים שבהם ניתן יהיה לבצע משיכה חד פעמית של כספים קטנים (עד 8,000 ש"ח) מקופת גמל לתגמולים ו/או מקופת גמל לא משלמת לקצבה ו/או מקרן פנסיה ותיקה, וניתנה לממונה סמכות לקבוע הוראות לעניין זה בתקנוני קופות גמל (תקנון אחיד). כמו כן, במסגרת התיקון תוקן סעיף 20 לחוק קופות גמל ונקבע כי שיעורי ההפקדה של מעסיק בגין עובדיו יהיו אחידים לכל סוגי המוצרים והיצרנים. בחודש פברואר 2016, נערך הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת ההפקדות לביטוח פנסיוני במשק. ההסכם הקיבוצי קובע הגדלה מקבילה של דמי הגמולים המשולמים על ידי העובד והמעסיק בשתי פעימות כשב - 1.1.2017 שיעור ההפקדה של תגמולי המעסיק יעמוד על 6.5% ושיעור ההפקדה לתגמולי עובד יעמוד על 6%. כן נקבע כי בקופת ביטוח או בקופת גמל

שאינה קרן פנסיה תשלום המעסיק לדמי הגמולים יכלול את התשלום לרכיב אובדן כושר עבודה. בחודש מאי 2016, הוצא צו הרחבה להסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת ההפקדות לביטוח פנסיוני במשק. צו ההרחבה קובע הגדלה מקבילה של דמי הגמולים המשולמים על ידי העובד והמעסיק בשתי פעימות, כשמיים 1 בינואר, 2017 שיעור ההפקדה של תגמולי המעסיק יעמוד על 6.5% ושיעור ההפקדה לתגמולי עובד יעמוד על 6%. כן נקבע, כי בקופת ביטוח או בקופת גמל שאינה קרן פנסיה תשלום המעסיק לדמי הגמולים יכלול גם את התשלום לרכיב אובדן כושר עבודה. בנוסף, לאור ההסכם חוקק, בחודש יוני 2016, **תיקון מס' 16 לחוק קופות הגמל**, במסגרתו נקבע, בין היתר, כי אם נקבעו בדין או בהסכם שיעורי הפקדה שונים למרכיב תגמולי המעסיק הכוללים את הכיסוי לביטוח אובדן כושר עבודה של עד 2.5% משכרו של העובד להבטחת עד 75% משכרו של העובד, בסוגים שונים של קופות, לא יראו בהוראות הדין או ההסכם התניה של המעסיק לגבי שיעור ההפקדה בעד העובד בהפקדה לסוג מסוים של קופה ובלבד ששיעור ההפקדה לא יפחת עד ה- 30 ביוני 2016 משיעור ההפקדה למרכיב תגמולי המעסיק שנקבע בדין או בהסכם לאותה קופת גמל ולאחר מועד זה לא יפחת מהשיעורים שצויינו בהסכם לעיל.

1.3.9.2.2 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

בחודש יולי 2016, פורסם חוזר שעניינו **"הוראות לענין בחירת קופת גמל"** (להלן – **"החוזר"**), אשר החליף חוזר באותו ענין מחודש מרס 2016. במסגרת החוזר קובעת הממונה כי היא תבחר לפחות שתי קרנות פנסיה מקיפות שתשמשנה כקופות ברירת מחדל של כלל העובדים במשק שלא בחרו באופן אקטיבי בקופת גמל אחרת, ושמעסיקים לא ערך מכרז עצמאי מטעמו בענין זה, וזאת בהליך תחרותי שיתקיים אחת ל-3 שנים (ושהחברות המנהלות שיזכו בהליך יהיו מחויבות לו למשך 10 שנים ממועד הצטרפות עמית). במכרז תינתן העדפה מתקנת לחברות מנהלות שנתח השוק שלהן מסך ההפקדות לקרנות הפנסיה החדשות אינו עולה על 5%. בנוסף, קובעת הממונה את התנאים והקריטריונים שבהם יכולים מעסיק וארגון עובדים לקיים הליך תחרותי משל עצמם לצורך בחירת קרן פנסיה, קופת גמל לחסכון או קרן השתלמות שתהווה קופת ברירת המחדל של עובדיהם. בהתאם להוראת המעבר שנקבעה בחוזר, מעסיקים רשאים להמשיך ולצרף עד 31 במרס, 2019 לקרן ברירת מחדל שהוגדרה בהסכמים קיימים שנערכו לפני מועד פרסום החוזר. החוזר עשוי לשנות באופן מהותי את תנאי התחרות בשוק הפנסיה, תוך הגברת התחרות החריפה גם כך בשוק זה. בהמשך לחוזר האמור, ובהמשך להליך מכרזי שקימה, פרסמה הממונה בחודש אוגוסט 2016, את שמות קרנות פנסיה ברירת המחדל הנבחרות (מיטב-דש והלמן אלדובי), שיחלו לפעול ככאלה בחודש נובמבר 2016, למשך השנתיים שלאחר מכן. הליך זה עשוי להאיץ עוד יותר את התחרות הערה בשוק החיסכון ארוך הטווח, ויגרום לירידה נוספת בדמי הניהול, אך בשלב זה, לא ניתן להעריך את עוצמת הירידה ומידת השפעתה על הקבוצה ורווחיותה, כמו גם על שיעורי הנטישה של העמיתים הקיימים ועל מספר המצטרפים החדשים בקרנות הפנסיה שבניהול הקבוצה.

- בחודש יולי 2016, התפרסם חוזר שעניינו **"העברת כספים בין קופות גמל"**, שהחליף חוזר קיים באותו עניין, ובמסגרת זאת קוצר משך הזמן שבו עמית, שביקש להעביר את כספיו מקופה אלמונית לקופה פלמונית, יוכל להתחרט ולבטל את בקשת הניוד שהגיש. קיצור משך הזמן שניתן לקופה המעבירה לנסות ולשמר את הלקוחות עשוי להשפיע לרעה על היקף הניוד היוצא מהקבוצה, אך מאידך גיסא ישפיע לטובה על היקף הניוד הנכנס לקבוצה. **הערכת הקבוצה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח ואשר עשויה שלא להתממש בשל התנהגות המתחרים, המפיצים והלקוחות.**

- בחודש יוני 2016, פורסם חוזר שעניינו **"איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות – הוראת שעה"** (להלן – **"החוזר"**), אשר קובע הוראות

ליישום הוראת השעה שנכללה במסגרת תיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל (כמפורט בסעיף 8.1.3.3 לדוח תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי). בהתאם לחוזר, העברת כספים בין קרנות הפנסיה החדשות צפויה להתבצע בין החודשים נובמבר 2016 לאוגוסט 2017. יישום החוזר עשוי להאט (באופן זמני) את הגידול בהיקף הנכסים של קרנות הפנסיה שבניהול הקבוצה, לפגוע בהכנסות הקבוצה וברווחיותה ולגרום לתנודתיות גבוהה בשוק ההון הישראלי בשל היקפי מכירות ורכישות נ"ע, הגבוהים במידה ניכרת מהיקפי המסחר היומיים כיום, שיידרשו לגופים המוסדיים לצורך יישום החוזר. יחד עם זאת, היקף הפגיעה אינו ניתן לאומדן, שכן אין בידי הקבוצה מידע לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים לא פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות מתחרות, או לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים לא פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות מתחרות. הערכת הקבוצה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על מידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות כאמור, בין היתר, בשיעור העמיתים הפעילים בעלי חשבונות לא פעילים בקרנות הפנסיה השונות כמפורט לעיל.

- בחודש יוני 2016, חוקק חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 15), התשע"ו-2016 (להלן – "החוק"), אשר מאפשר הקמה ושיווק של קופות גמל מסוג חדש – "קופות גמל להשקעה" אשר מיועדות לתשלום סכום הוני לעמית עצמאי. הפקדת כספים לקופה זו לא תהנה מהטבות המס, מוגבלת לעד 70 אלף ש"ח בכל שנת כספים ותיחשב כתשלום פטור לצורך קבלת הכספים לאחר הגיע העמית לגיל 60 כקצבה פטורה ממס (קצבה מוכרת). משיכת הכספים לפני הגיע העמית לגיל 60 או משיכתם לאחר גיל 60 מבלי שהעמית עומד בתנאי ההיוון לקצבה מוכרת - תהיה חייבת במס רווחי הון. הקופות החדשות יתחרו מול פוליסות החסכון וקרנות הנאמנות.

- בחודש יוני 2016, חתם שר האוצר על תקנות הביטוח לאומי (חיסכון ארוך טווח לילד), התשע"ו-2016 הדרושות עדיין אישור של ועדת הכספים, שעל פיהן יפקיד המוסד לביטוח לאומי מדי חודש סך של 50 ש"ח מקצבת הילדים בגין כל ילד זכאי בקופת גמל להשקעה או בחשבון בנק, בהתאם לבחירת ההורה, וככל שלא בחר – בקופות גמל להשקעה שיפורטו ברישימה שיפרסם המוסד לביטוח לאומי בסבב קבוע ביניהן. הורה יוכל להגדיל את סכום ההפקדה ב- 50 ש"ח נוספים מתוך קצבת הילדים.

1.3.9.2.3 הצעות חוק וטיוטות חוזרי ממונה

- בחודש אוגוסט 2016, פורסמה טיוטה שניה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ו-2016, אשר מטרתה להביא ליישום המלצות ועדת באב"ד (כמפורט בסעיף 8.1.3.3 (ד) בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי), ואשר עולה מהן ששיעור ההקצאה לפנסיונרים, לעמיתים מבוגרים ולעמיתים צעירים יהיה בהתאם לשיעור היחסי של כל קבוצה בקרן הפנסיה המקיפה הרלבנטית, וישתנה מקרן לקרן, כאשר עד לתום שנת 2023 שיעור ההקצאה לעמיתים בני 50 ומעלה ולשאר העמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן מסוימת יהיה זהה. כמו כן נקבע, כי שיעור ההקצאה למקבלי קצבה של קרן מסוימת עשוי לגדול עד לכדי 85% מסך נכסיהם, ככל ששיעור ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן יהיה גבוה ביותר מ-0.25% משיעור ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן אחרת, וזאת כדי לעודד מעבר עמיתים לקראת גיל פרישה אל קרן שכזו ובכך להגדיל את התחרות על עמיתים מבוגרים לקראת פרישה. הקבוצה מעריכה, כי ככל שהתקנות יתפרסמו בנוסח הנוכחי, ותחל תחרות על קבלת כספים לצורך תשלום פנסית זקנה מיידית- צפויה פגיעה בהכנסות הקבוצה וברווחיותה שלא ניתן בשלב זה להעריכה. הערכת הקבוצה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על

מידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח ואשר עשויה שלא להתממש באשר הינה תלויה במידה רבה בנוסח ההוראות שיתפרסמו בסופו של יום, אם וככל שיתפרסמו, בהתנהגות המתחרים, המפיצים והלקוחות.

- בחודש יולי 2016, פרסמה המפקחת טיוטה שנייה לחוזר שעניינו **"קווים מנחים לעניין תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה"**, הקובעת מבנה אחיד ומודולרי לתכנית לביטוח אובדן כושר עבודה, אשר יאפשר למועמדים לביטוח לערוך השוואה בין התוכניות השונות. הטיטה קובעת הגדרה אחידה לאובדן כושר עבודה וכן הוראות שונות לתכנית הביטוחית לרבות בכל הנוגע לתקופת הביטוח, תקופת ההמתנה, היקף הכיסוי, תגמולי הביטוח, חריגים לכיסוי, אפשרות לעדכון הכיסוי לאחר שינוי העיסוק ואפשרות קיזוז תגמולי הביטוח במקרה של תשלום מגורמים ממשלתיים או ממבטחים אחרים. הטיטה חלה על כל התכניות לביטוח אובדן כושר עבודה, אישיות או קבוצתיות וצפויה להיכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2017, ובכל הנוגע לפוליסות קבוצתיות, בעת חידושן לאחר מועד התחילה.
- בחודש יוני 2016, פרסמה המפקחת טיוטה שנייה של חוזר שעניינו **"כללים לתפעול מוצר פנסיוני"**, במסגרתה מוצע לקבוע כללים לעניין אופן ביצוע ההוראות שנקבעו במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2015, לרבות מתכונת הדיווח של סוכן הביטוח הפנסיוני לגוף המוסדי אודות תשלום דמי הסליקה, הוראות לעניין ביצוע ההפחתה של עמלות הסוכן מחד גיסא והוראות לביצוע ההפחתה של דמי הניהול למבוטח מאידך גיסא, וכן הוראות בדבר אופן הצגת המידע אודות ההפחתה בדמי הניהול למבוטח.
- בחודש מאי 2016, התפרסמו טיוטות תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) ולתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופות גמל בניהול אישי), שבמסגרתן הוצע בין היתר, לקבוע כי גוף מוסדי לא יוכל לקבל שירותי רכישה או מכירה של ניירות ערך ו/או מטבע חוץ מצד קשור. מוצע לאפשר רכישה ומכירה של ניירות ערך בעסקה אקראית עם מי שלא אושר בהליך תחרותי. בנוסף, מוצע לחייב משקיע מוסדי לבצע הליך תחרותי גם עבור ההחזקה של ניירות ערך. יינתן פטור להליך תחרותי זה, על ניירות ערך אשר מוחזקים ומסולקים על ידי גלובל קסטודיאן.
- בחודש אפריל 2016, התפרסמה טיוטת חוזר שעניינה **"הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל"**, שמטרתה להסדיר את דרכי ואופן הצטרפות עמיתים לקרן פנסיה וקופת גמל ואת התהליכים שעל החברה המנהלת לבצע במסגרת זאת, לרבות בכל הנוגע לאיחוד חיסכון לא פעיל בקרן פנסיה אחרת אגב הצטרפות לקרן פנסיה. החוזר יחייב היערכות מיכונית, שהיקפה עדיין לא ברור, ועשויה להיות כרוכה בהגדלת הוצאות הקבוצה, בין היתר בשל תהליכי עבודה חדשים שיש צורך בהם לאור הוראות טיוטת החוזר ובשל חובות דיור חדשות שהתווספו בטיטת החוזר. הערכת הקבוצה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות כאמור, בין היתר, בנוסח הסופי של הוראות החוזר.

1.3.9.3 ביטוח אלמנטרי - כללי

ביטוח רכב חובה

1.3.9.3.1 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש אוגוסט 2016, פורסמו שני חוזרים שעניינם **"תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף רכב חובה"**. האחד, עדכן את דמי הביטוח השיורי לאופנועים (באמצעות ה"פול") בעלי מערכות בטיחות ולאופנועים עם שלושה גלגלים (תלת אופנוע); והשני, בהמשך לבג"צ שהגיש איגוד חברות הביטוח כנגד המפקחת ובהתאם לתוצאותיו, ביטל לחלוטין את המגבלה, שלפיה, דמי

הביטוח בענף ביטוח רכב חובה לא יחרגו משיעור של 90% מדמי הביטוח נטו עבור אותו מבטח במסגרת תעריפי "הפול".

- בחודש ינואר 2016, פורסם חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה". בעיקרו, החוזר מעדכן את דמי הביטוח השיורי (באמצעות "הפול") לכלי רכב פרטיים ומסחריים. לפרטים נוספים ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

1.3.9.3.2 הצעות חוק וטיטות חוזרי ממונה

- בחודש יולי 2016, פורסמה טיטה בדבר תיקון החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה, המבקשת לבצע עדכון נוסף של תעריפי "הפול" לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון, החל מיום 1 בינואר, 2017 (טיטה זו מחליפה את הטיטה שפורסמה בינואר 2016 בהקשר זה). טיטה זו התפרסמה בד בבד עם פרסום טיטת ד"ר מפעיל המאגר הסטטיסטי, המתייחס בין היתר לאומדן השפעת אימוץ החלטת ועדת ההיוון בראשותו של ד"ר אליהו וינוגרד על תעריף הסיכון. ראה גם באור 8 בדוחות הכספיים. הקבוצה לומדת את הוראות הטיטות. להערכתה, למכלול התיקונים, יכול שתהיה השפעה על כמות המבטחים ב"פול" כמו גם השפעה מהותית על דמי ביטוח בענף רכב חובה אשר עלולה לגרום לירידה ברווחיות ענף זה.

ביטוח כללי אחר

1.3.9.3.3 חוקים ותקנות

- בחודש יוני 2016, עודכנו תקנות הביטוח הלאומי (היוון) התשל"ח-1978 ("תקנות ההיוון"), וזאת בהמשך להמלצות ועדה בין משרדית בראשות השופט (בדימוס) ד"ר אליהו וינוגרד, לבחינת תיקון טבלאות תוחלת החיים ושיעור הריבית המשמשת להיוון גמלאות בגין פגיעה בעבודה על פי תקנות ההיוון. במסגרת התיקון, עודכנו תוחלת החיים ושיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית אשר נקבע על שיעור של 2% במקום 3% עובר לתיקון וכן מנגנון עתידי לעדכון שיעור ריבית ההיוון כאמור. הוראות התקנות משפיעות באופן ישיר על תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי בענפי החבויות לרבות בענף רכב חובה. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.3 להלן וכן באור 8 לדוחות הכספיים.

1.3.9.3.4 הצעות חוק וטיטות חוזרי ממונה

- בחודש ינואר 2016, פורסמה טיטת חוזר שעניינה "תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף ביטוח דירה" הנוגעות לכיסוי ל"נזקי מים" על פי הפוליסה התקנית. ככלל, חברת ביטוח רשאית, לפי שיקול דעתה, לבחור באחת או יותר מדרכי הפיצוי הבאות: תשלום ערך האובדן או הנזק; תיקון; ו/או החלפה. במסגרת חוזר משנת 1999 הוגבלה זכות הבחירה בפיצוי בדרך של תיקון, כך שבשלב הצעת הביטוח המבוטח רשאי לבחור בפוליסה שלפיה תיקון יבוצע על ידי כל שרברב שייבחר על ידו או בפוליסה שלפיה התיקון יבוצע על ידי חברת שרברבים מטעם חברת הביטוח או על ידי שרברב שייבחר מתוך רשימה שרברבים שתפרסם חברת הביטוח. במסגרת התיקון המוצע, מבקש הפיקוח, להגביל את אפשרות הבחירה של המבטח בפיצוי בדרך של תיקון, לשתי האופציות הבאות בלבד: (1) תיקון באמצעות כל שרברב שייבחר על ידי המבוטח בקרות מקרה ביטוח; (2) תיקון באמצעות 'שרברב שבהסדר' עם חברת הביטוח, שייבחר על ידי המבוטח בקרות מקרה ביטוח. התיקון המוצע כולל הוראות נוספות לגבי 'שרברב שבהסדר', ובכללן, הוראות לעניין ניהול רשימת השרברבים שבהסדר ופרסומה, פריסה גיאוגרפית נאותה של מספר השרברבים, דירוג השרברבים שבהסדר, זמני הגעה של שרברב שבהסדר, מנגנון פיצוי בגין אי עמידה בזמני טיפול, ועוד. להערכת הקבוצה, לתיקון לחוזר המאוחד הנזכרת לעיל, עשויה להיות השפעה על היבטים תפעוליים של הפוליסות כמו גם על גידול בסכומי התביעות ובגובה התביעה הממוצעת מחד ועל דמי הביטוח

בענף זה מאידך. הערכת הקבוצה בעניין זה, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור הנוסח הסופי של החוזר בעניין נזקי מים כפי שיפורסם, וכן התנהגות המתחרים והלקוחות בענף.

1.3.9.4 ביטוח בריאות

1.3.9.4.1 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש פברואר 2016, הושק על ידי המפקחת "מחשבון ביטוח בריאות". המחשבון מוצג באתר האינטרנט של הפיקוח, ונועד, בין היתר, לאפשר לציבור להשוות בין דמי הביטוח המוצעים על ידי החברות השונות בפוליסות מסוג ניתוחים, תרופות והשתלות, וזאת בהתבסס על מחיר הביטוח, ציון חברת הביטוח במדד השירות ומאפיינים נוספים של הפוליסה. להערכת הקבוצה המחשבון עלול להגביר את התחרות בסוגי הפוליסות שיוצגו במחשבון, להשפיע על גובה הפרמיה ורווחיות החברות. הערכת הקבוצה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות, בין היתר, בהתנהגות המתחרים והלקוחות בפועל.

1.4 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

1.4.1 שוק ההון - התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

פעילות הקבוצה, שעיקרה בתחום הפיננסי, מושפעת מרמת הפעילות הכלכלית במשק בכלל ובשוק ההון בפרט, וכן מהשפעות מאקרו כלכליות עולמיות כמפורט להלן.

1.4.2 סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות התאגיד

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שנוספו במהלך החודשים האחרונים מעידים כי המשק מוסיף לצמוח בקצב מתון שאפיין אותו בשנים האחרונות: לאחר שהצמיחה האיצה ברבעון הרביעי של 2015 (שיעור צמיחה של כ- 3.5% בקצב שנתי), מסתמנת, ברבעון הראשון של 2016 האטה משמעותית בקצב הצמיחה (שיעור צמיחה של כ- 1.7% בקצב שנתי במחירים קבועים ולאחר ניכוי השפעת העונתיות).

הצמיחה משקפת בעיקר גידול בצריכה הפרטית, כתוצאה מהריבית הנמוכה וכתוצאה מהשפעת הקיטון בהוצאה בשל הירידה במחירי האנרגיה, כאשר היצוא (ללא יהלומים וללא חברות הזנק) המשיך לרדת במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 בקצב שנתי של כ- 5.3%.

הירידה בשיעור היצוא נובעת בין השאר כתוצאה מחוזקת השקל ומירידה בביקוש העולמי, התפתחות שבאה לידי ביטוי בחולשת הסחר העולמי. המגמות ביצוא מדאיות במיוחד לאור העובדה שתעשיות היצוא מהוות מקור לתעסוקה איכותית בשכר נאות ולאור הפחתת תחזיות הצמיחה העולמית של המוסדות הבינלאומיים. קרן המטבע העריכה בחודשים האחרונים שמדינות רבות עוברות סוג של שינוי מבני, שבעקבותיו הצמיחה העולמית תהיה פחות מבוססת סחר ולפיכך הסחר העולמי צפוי לצמוח בשיעורי צמיחה מתונים יותר מבעבר. עבור משקים קטנים ופתוחים, דוגמת המשק הישראלי, מדובר בתחזיות לא טובות.

על רקע ההאטה בקצב הצמיחה של המשק במהלך המחצית השנייה של שנת 2015 ועל רקע הפחתת התחזיות לצמיחת הסחר העולמי וליבוא למדינות ה-OECD על ידי קרן המטבע העולמי הוריד הכלכלן הראשי של משרד האוצר, במהלך חודש יולי 2016, את תחזית צמיחת התוצר לשנת 2016 ל- 2.5% (לעומת תחזית קודמת של 2.8%).

למרות ההאטה המסוימת בקצב צמיחת המשק, התמונה העולה מנתוני שוק העבודה ממשיכה להיות חיובית ומתבטאת ברמה נמוכה של אבטלה ובעלייה בשכר ובתקבולי מס בריאות. האבטלה במשק הישראלי עמדה על שיעור מנוכה עונתי, של כ- 4.8% בסוף חודש מאי 2016 כאשר תקבולי מס הבריאות שמהווים אומדן לגידול השכר במשק, היו גבוהים נומינלית באפריל - יוני 2016, בכ- 5.5% לעומת החודשים המקבילים אשתקד.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2016 נרשמה אינפלציה אפסית במשק הישראלי כאשר ב- 12 החודשים האחרונים שהסתיימו ביוני 2016 נרשמה אף אינפלציה שלילית בשיעור של 0.8% כאשר מדד המחירים לצרכן ללא דיור ירד בשיעור של כ- 1.7%. התרומה העיקרית לעליית המדד ב- 12 החודשים האחרונים באה מסעיף הדיור כאשר סעיפי האנרגיה והפחתות המחירים שיזמה הממשלה תרמו לירידה החדה במדד. האינפלציה הושפעה גם מהאינפלציה הנמוכה בחו"ל, מהירידה במחירי הסחורות העולמיים (לרבות הירידה החדה במחירי האנרגיה), ומהייסוף האפקטיבי בשקל.

קצב העלייה במחירי הדירות ממשיך להיות גבוה. ב- 12 החודשים שהסתיימו בחודש מאי 2016 עלו מחירי הדירות בכ- 7.8%, כאשר הפעילות בשוק הדיור מוסיפה להיות ערה, הן מבחינת מספר עסקאות והתחלות בניה חדשות והן מבחינת היקפי המשכנתאות שנלקחו.

ציפיות האינפלציה לשנה הקרובה נותרו נמוכות מהגבול התחתון של יעד האינפלציה של בנק ישראל. רמת הריבית הנומינלית, אשר נקבעת על ידי בנק ישראל, ממשיכה להיות ברמת שפל היסטורי של 0.1% כאשר הצפי הוא שבנק ישראל לא יעלה את הריבית במהלך השנה הקרובה. בשילוב עם פעילות בנק ישראל בשוק המט"ח, הרי שהמדיניות המוניטרית ממשיכה להיות מרחיבה מאוד.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם הגירעון הכולל של פעילות הממשלה (ללא אשראי נטו) ב- 3.4 מיליארד ש"ח (לעומת כ- 3.8 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד). הירידה בגירעון הממשלה נובעת בעיקר כתוצאה מגידול משמעותי בהכנסות המדינה ממסים וכתוצאה מתת ביצוע בצד ההוצאות. בחודשים יולי 2015 עד יוני 2016 הסתכם גירעון הממשלה בכ- 2.1% מהתמ"ג, כאשר בתקציב 2016 תוכנן גירעון בהיקף של כ- 35 מיליארד ש"ח (שיעור של כ- 2.9% מהתמ"ג).

הנתונים שהתקבלו במהלך חודש יוני 2016, ממשיכים להצביע על המשך ההתמתנות בכלכלה העולמית, מגמה שהתמקדה בעיקר במשקים המתעוררים. מדדי הפעילות העולמיים הצביעו על צמיחה מתונה של מגזר השירותים והיעדר צמיחה במגזר הייצור, ונמשכה צמיחה מתונה ביותר של הסחר העולמי.

בארה"ב התפרסמו נתוני תעסוקה טובים אולם נתונים אלה לא מנעו מה- Fed להותיר את הריבית ללא שינוי, בין היתר על רקע אי וודאות סביב השלכות ה- Brexit, משאל העם הצפוי באיטליה והבחירות בארה"ב, כאשר במהלך התקופה אף נרשמה ירידה בציפיות השווקים לגבי תוואי עליית הריבית הצפויה במשק האמריקאי. במגזר הייצור נמשכת חולשה, אולם הצריכה הפרטית בארה"ב מוסיפה לתמוך בצמיחה. האינפלציה בארה"ב המשיכה להיות נמוכה, אך מדדי הליבה קרובים ל- 2%.

באירופה עודכן כלפי מעלה אומדן הצמיחה של הרבעון הראשון (0.6% בשיעור רבעוני), אולם נתוני המקרו הצביעו על צמיחה נמוכה יותר ברבעון השני. שיעור האבטלה באירופה נותר יציב ברמה גבוהה - 10.2%. האינפלציה באירופה מוסיפה להיות שלילית, וגם אינפלציית הליבה רחוקה מהיעד. מערכת הבנקאות, בעיקר באיטליה, מהווה מקור סיכון לכלכלת גוש האירו.

תוצאות משאל העם בבריטניה לגבי יציאה מהאיחוד האירופי התקבלו בהפתעה. ההשפעה הישירה של החלטת ה- Brexit התבטאה עד כה בפיחות משמעותי של הליש"ט, בירידות במניות הבנקים באירופה ובפדיונות נרחבים בקרנות הנדל"ן המסחרי בבריטניה כאשר לאחר תאריך המאזן היה תיקון מלא ולמעשה מדדי המניות שברו שיאים חדשים. עם זאת, אי-הוודאות הכלכלית והפוליטית נותרה גבוהה. על פי ההערכות שקרן המטבע הבין-לאומית פרסמה לפני משאל העם, פרישתה של בריטניה מהאיחוד האירופי צפויה להסתכם בפגיעה של 0.1%-0.3% בתוצר העולמי. ה- Bank of England הפחית לאחר תאריך המאזן את הריבית על הליש"ט, במטרה לרכך את ההשפעות השליליות הצפויות של ה- Brexit, מ- 0.5% ל- 0.25% כאשר הבנק המרכזי הבריטי רמז שתתכן הורדה נוספת. בנוסף, הודיע הבנק האנגלי על הרחבה כמותית שכוללת, בין היתר, הרחבה של רכישות האג"ח הממשלתי והאג"ח הקונצרני.

ביפן, נמשכה החולשה בפעילות, בעיקר כתוצאה מחולשה בביקושים המקומיים ומהאטה ביעדי יצוא מרכזיים, בעיקר במזרח, לצד התחזקות היין, מצב שהוביל את הממשלה לדחות את העלאת המע"מ המתוכננת. גם ביפן האינפלציה הינה שלילית ואף אינפלציית הליבה הינה נמוכה. התפתחויות אלה עשויות להוביל את יפן לנקוט בחודשים הקרובים צעדי

הרחבה מוניטרית ופיסקליים נוספים גם על רקע הניצחון שמפלגת השלטון השיגה בבחירות. בסין, הצביעו נתוני הצמיחה הרשמיים על צמיחה גבוהה יחסית ברבעון השני, אשר נשענה על השקעה ממשלתית בהיקף נרחב.

המסר העיקרי של הבנקים המרכזיים בעולם ממשיך להותיר פתח לצעדים מרחיבים נוספים; בנאום שנשא יו"ר ה-FED נמשך הטון היוני שנשמע בהחלטת הריבית ממרץ, ובעקבותיו ירדו בשווקים ההסתברויות לכך שארה"ב תעלה את הריבית במהלך החודשים הקרובים.

1.4.3 שוקי האג"ח והמניות

שוקי ההון בישראל ובעולם התאפיינו בתנודתיות גבוהה. כאמור, תוצאות משאל העם בבריטניה התקבלו בהפתעה בשווקים הפיננסיים והובילו לתנודתיות גבוהה כאשר בעקבותם נחלשה הליש"ט באופן משמעותי לעומת הדולר במקביל לירידות חדות במחירי המניות (ובעיקר מניות הבנקים באירופה). במקביל חלה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2016 ירידה חדה בתשואות של האג"ח הממשלתיות ברחבי העולם, הנחשבות ל"בטוחות", וחלקן ירדו לשפל היסטורי ואף לריביות שליליות.

בסיכום המחצית הראשונה של שנת 2016, ירד מדד ת"א 25 בשיעור של כ- 8.6%, לעומת עליה בשיעור של כ- 1.3% במדד ת"א 75 ולעומת עליה בשיעור של כ- 0.3% במדד מניות היתר 50.

גם בבורסות העולם היתה שונות גבוהה ביחס לתשואות שוקי המניות. כך, למשל, מדד הדאו ג'ונס עלה בכ- 2.9%, מדד ה-S&P 500 עלה בשיעור של כ- 3.3% ומדד הפוטסי האנגלי עלה בכ- 4.2%, בעוד שמדד הדאקס הגרמני ירד בכ- 9.9%, מדד הנאסד"ק ירד בכ- 3.9%, מדד הקאק הצרפתי ירד בכ- 8.6% ומדד הניקיי היפני ירד בשיעור של כ- 18.2%. גם השווקים המתעוררים הציגו שונות גבוהה, כאשר שוק המניות הסיני בלט לשלילה וירד בשיעור של כ- 12.8% בעוד שמדד המניות הברזילאי עלה בשיעור של כ- 18.9% ומדד המניות הרוסי עלה בשיעור של כ- 23.5%.

מדד האג"ח הממשלתי השקלי עלה בשיעור של כ- 2.2% בעוד שמדד האג"ח הממשלתי הצמוד עלה בשיעור של כ- 3.4%. מדד התל בונד 20 עלה בשיעור של כ- 2.5% בעוד שמדד התל בונד 40 עלה בשיעור של כ- 1.7%.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2016, יוסף שער היציג של השקל מול הדולר בכ- 1.4%, על אף רכישות אגרסיביות של מט"ח מצד בנק ישראל, כאשר מול האירו פחת השקל בכ- 0.9%.

2. המצב הכספי

2.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים

2.1.1 נתונים מתוך המאזנים המאוחדים

ליום			באלפי ש"ח
31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2015	30 ביוני 2016	
21,670,828	21,085,036	22,138,264	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
16,737,693	16,292,272	16,694,847	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
6,800,453	6,871,489	7,600,018	נכסים אחרים
45,208,974	44,248,797	46,433,129	סך כל הנכסים
3,188,264	3,219,707	3,172,084	הון
			התחייבויות:
16,906,237	16,664,578	17,825,862	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
21,353,645	20,532,788	21,874,753	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה(*)
1,702,181	1,822,447	1,706,786	התחייבויות פיננסיות
2,058,647	2,009,277	1,853,644	התחייבויות אחרות
45,208,974	44,248,797	46,433,129	סך כל ההון וההתחייבויות

(*) חלק מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה מוצגות בסעיפי התחייבויות אחרות והתחייבויות פיננסיות.

סך הנכסים של הקבוצה נכון ליום 30 ביוני, 2016 עומד על סך של 46,433 מיליוני ש"ח לעומת סך של 45,209 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2015. הגידול בסך הנכסים בתקופת הדוח נבע בעיקר מדמי ביטוח שנתקבלו.

סך ההתחייבויות של הקבוצה נכון ליום 30 ביוני, 2016 עומד על סך של 43,261 מיליוני ש"ח לעומת סך של 42,021 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2015. הגידול בסך ההתחייבויות נבע בעיקר מדמי ביטוח שנתקבלו בגין חסכון ארוך טווח.

2.1.2 נכסים המנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה:

במיליוני ש"ח	ליום 30 ביוני		ליום 31 בדצמבר	
	2016	2015	2016	2015
עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה	22,138	21,085	5.0%	21,671
עבור עמיתי קרנות פנסיה	80,915	72,388	11.8%	76,520
עבור עמיתי קופות גמל	20,807	19,526	6.6%	20,026
עבור לקוחות קרנות נאמנות וניהול תיקים	10,032	11,661	(14.0%)	10,651
סה"כ נכסים מנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה (*)	133,892	124,660	7.4%	128,868

(*) הדוחות הכספיים המאוחדים אינם כוללים את הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה, קופות הגמל (למעט קופות גמל מבטיחות תשואה), קרנות הנאמנות וניהול התיקים.

2.1.3 ההון העצמי

ההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של החברה, נכון ליום 30 ביוני 2016, הסתכם בכ- 3,164 מיליוני ש"ח לעומת סך של 3,180 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2015. הירידה בהון נובעת בעיקר מהפסד כולל בסך של כ- 16 מיליוני ש"ח, המורכב מהפסד בסך של כ- 147 מיליוני ש"ח ומנגד, מגידול בקרן ההון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה וקרנות הון אחרות בסך כולל של כ- 131 מיליוני ש"ח.

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות ההון") החלות על המבטחים בקבוצה, למנורה מבטחים ביטוח ולשומרה קיים, נכון לתאריך הדוח, עודף הון בסך של כ- 258 מיליוני ש"ח וכ- 61 מיליוני ש"ח, בהתאמה. בנוסף, סכום ההשקעות שיש להעמידם בשומרה, כנגד עודפי הון בהתאם להוראות המפקח, אשר אינם ניתנים לחלוקה, מסתכמים לסך של כ- 35 מיליוני ש"ח. לפרטים בדבר מכתב המפקחת שעניינו חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח, ראה באור 5 לדוחות הכספיים.

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופות גמל או קרן פנסיה), תשע"ב-2012, והחוזרים מכח התקנות האמורות, למנורה מבטחים פנסיה וגמל ולמנורה מבטחים מהנדסים עודף הון בסך של כ- 210 מיליוני ש"ח וסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, בהתאמה. בחודש יוני, 2016 חילקה מנורה מבטחים פנסיה וגמל לחברה, דיבידנד בסך של 40 מיליון ש"ח. בחודש אוגוסט 2016, לאחר תאריך הדוח, חילקה מנורה מבטחים פנסיה וגמל דיבידנד לחברה, בסך של 45 מיליוני ש"ח.

לחברה חברות בנות נוספות אשר חלות עליהן הוראות בדבר שמירה על הון עצמי מינימאלי. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, כל החברות בקבוצה עומדות בדרישות ההון שנקבעו להלן, לפי העניין (ראה גם באור 5 לדוחות הכספיים).

3. תוצאות פעילות

3.1 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
פרמיות שהורווחו ברוטו	3,303,454	2,882,919	14.6%	1,743,710	1,473,712	18.3%	5,991,376
פרמיות שהורווחו בשייר	2,904,496	2,501,468	16.1%	1,543,604	1,272,018	21.4%	5,219,641
רווחים מהשקעות, נטו	333,102	933,739	(64.3%)	425,201	96,131	342.3%	1,220,869
הכנסות מימון	404,196	447,130	(9.6%)	209,344	157,233	33.1%	837,200
הכנסות מדמי ניהול	74,883	69,260	8.1%	39,223	39,436	(0.5%)	143,165
הכנסות מעמלות	1,404	12,154	(88.4%)	593	4,691	(87.4%)	14,373
הכנסות אחרות	2,849,927	2,662,472	7.0%	1,703,092	817,219	108.4%	4,962,963
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	672,666	650,519	3.4%	338,453	333,871	1.4%	1,309,617
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	354,680	363,621	(2.5%)	173,741	182,319	(4.7%)	763,262
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	33,709	29,489	14.3%	28,637	36,186	(20.9%)	65,578
הוצאות מימון	2,078	7,027	(70.4%)	17	4,351	(99.6%)	3,830
חלק ברווחי חברות כלולות	(190,823)	264,677		(25,941)	204,265		337,658
רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה	(45,946)	98,455		(2,528)	74,017		120,573
מיסים על הכנסה (הטבת מס)	(144,877)	166,222		(23,413)	130,248		217,085
רווח נקי (הפסד)	(14,127)	147,088		14,973	54,815	(72.7%)	145,047

3.2 פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
רכב רכוש	751,059	655,609	14.6%	383,500	333,836	14.9%	1,358,797
רכב חובה	407,128	404,738	0.6%	204,856	203,211	0.8%	811,191
ענפי רכוש ואחרים	310,866	306,204	1.5%	155,358	154,944	0.3%	615,573
ענפי חבויות אחרים	165,952	157,643	5.3%	85,048	80,177	6.1%	322,278
סך תחום ביטוח כללי	1,635,005	1,524,194	7.3%	828,762	772,168	7.3%	3,107,839
פרמיות שוטפות בגין חוזי ביטוח חיים	950,856	934,735	1.7%	472,844	468,595	0.9%	1,896,799
פרמיות חד-פעמיות בגין חוזי ביטוח חיים	413,535	147,374	180.6%	288,335	93,918	207.0%	421,127
סך פרמיות בגין חוזי ביטוח חיים	1,364,391	1,082,109	26.1%	761,179	562,513	35.3%	2,317,926
פרמיות בגין חוזי השקעה (*)	544,647	1,047,883	(48.0%)	287,566	534,694	(46.2%)	1,818,997
סך פרמיות בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	1,909,038	2,129,992	(10.4%)	1,048,745	1,097,207	(4.4%)	4,136,923
תחום בריאות	304,058	276,616	9.9%	153,769	139,031	10.6%	565,611
סה"כ פרמיות שהורווחו ברוטו	3,848,101	3,930,802	(2.1%)	2,031,276	2,008,406	1.1%	7,810,373
סה"כ פרמיות בדוח רווח או הפסד (*)	3,303,454	2,882,919	14.6%	1,743,710	1,473,712	18.3%	5,991,376

(*) פרמיות בגין חוזי השקעה נזקפות ישירות להתחייבויות הביטוחיות ואינן נרשמות כפרמיות בדוחות הכספיים.

להלן התפלגות הפרמיות בדוח רווח או הפסד לפי תחומי פעילות

% מסך הפרמיה					
1-12/2015	4-6/2015	4-6/2016	1-6/2015	1-6/2016	
51.9%	52.4%	47.5%	52.9%	49.5%	תחום ביטוח כללי
38.7%	38.2%	43.7%	37.5%	41.3%	תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
9.4%	9.4%	8.8%	9.6%	9.2%	תחום בריאות
100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	סך הכל

ביטוח חיים

(מיליוני ש"ח)	פרמיות שוטפות	פרמיות חד-פעמיות	סה"כ
1-6/2016			
סה"כ פרמיות ברוטו	951	413	1,364
שיעור מסך דמי ביטוח חיים	70%	30%	100%
1-6/2015			
סה"כ פרמיות ברוטו	935	147	1,082
שיעור מסך דמי ביטוח חיים	86%	14%	100%
4-6/2016			
סה"כ פרמיות ברוטו	473	288	761
שיעור מסך דמי ביטוח חיים	62%	38%	100%
4-6/2015			
סה"כ פרמיות ברוטו	469	94	563
שיעור מסך דמי ביטוח חיים	83%	17%	100%
1-12/2015			
סה"כ פרמיות ברוטו	1,897	421	2,318
שיעור מסך דמי ביטוח חיים	82%	18%	100%

ביטוח כללי

(מיליוני ש"ח)	רכב רכוש	רכב חובה	רכוש	חבויות	סה"כ
1-6/2016					
סה"כ פרמיות ברוטו	869	445	325	186	1,825
שיעור מסך דמי ביטוח כללי	48%	24%	18%	10%	100%
1-6/2015					
סה"כ פרמיות ברוטו	747	432	323	179	1,681
שיעור מסך דמי ביטוח כללי	44%	26%	19%	11%	100%
4-6/2016					
סה"כ פרמיות ברוטו	378	190	136	78	782
שיעור מסך דמי ביטוח כללי	48%	24%	17%	10%	100%
4-6/2015					
סה"כ פרמיות ברוטו	332	188	138	76	734
שיעור מסך דמי ביטוח כללי	45%	26%	19%	10%	100%
1-12/2015					
סה"כ פרמיות ברוטו	1,433	810	619	339	3,201
שיעור מסך דמי ביטוח כללי	45%	25%	19%	11%	100%

ביטוח בריאות

(מיליוני ש"ח)		
פרמיות ברוטו	פרמיות בשייר	
1-6/2016		
סה"כ פרמיות ברוטו	304	243
1-6/2015		
סה"כ פרמיות ברוטו	277	218
4-6/2016		
סה"כ פרמיות ברוטו	154	123
4-6/2015		
סה"כ פרמיות ברוטו	139	110
1-12/2015		
סה"כ פרמיות ברוטו	566	449

3.3 תוצאות הפעילות בתקופת הדוח

רווח כולל מתחומי פעילות:

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
רווח (הפסד) כולל מתחומי הפעילות לפני מס:							
ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	72,663	90,675	(19.9%)	28,042	17,778	57.7%	96,989
בריאות	(31,416)	(12,518)	151.0%	(14,148)	63,526		19,848
ביטוח כללי	(173,548)	89,763		22,997	8,374	174.6%	65,285
סך רווח (הפסד) כולל לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח	(132,301)	167,920		36,891	89,678	(58.9%)	182,122
רווח (הפסד) כולל לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים)*	118,016	63,915	84.6%	(3,534)	(9,423)	(62.5%)	40,451
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מס	(14,285)	231,835		33,357	80,255	(58.4%)	222,573
מיסים על הכנסה (הטבת מס)	(158)	84,747		18,384	25,440	(27.7%)	77,526
רווח (הפסד) כולל	(14,127)	147,088		14,973	54,815	(72.7%)	145,047
מיוחס ל:							
בעלי מניות בחברה	(15,811)	145,810		14,243	54,138	(73.7%)	142,499
זכויות שאינן מקנות שליטה	1,684	1,278	31.8%	730	677	7.8%	2,548
רווח (הפסד) כולל	(14,127)	147,088		14,973	54,815	(72.7%)	145,047

(* כולל בעיקר הוצאות מימון, תוצאות פעילות שאיננה מוגדרת כמגזר פעילות והכנסות מהשקעות, שאינן משויכות לתחום פעילות מוגדר.

ההפסד הכולל הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 14 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל של כ- 147 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל ברבעון הסתכם בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 55 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

השינויים העיקריים שהשפיעו על התוצאות בתקופת הדוח:

א. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי: בחודש יוני 2016, עודכנו תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978, וזאת בהמשך להמלצות ועדה בין משרדית בראשות השופט (בדימוס) וינוגרד. במסגרת התיקון עודכנו תוחלת החיים ושיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית אשר נקבע על שיעור של 2% במקום 3% עובר לתיקון וכן נקבע מנגנון לעדכון שיעור ריבית ההיוון בעתיד. מאחר ולביטוח הלאומי קיימת זכות להשבת גמלאות ששילם או עתיד לשלם בהתאם לחוק הביטוח הלאומי, הקבוצה מעריכה כי התשלומים שיהיה עליה לשלם במסגרת תביעות שיבוש שמגיש המוסד לביטוח לאומי יגדלו, ויכול שהדבר ישפיע גם על גובה הסכומים שיהיה עליה לשלם לנפגעים בתביעות אחרות. לפרטים נוספים ראה באור 8 בדוחות הכספיים.

כתוצאה מהעדכון האמור בשיעור ההיוון, הגדילה הקבוצה את ההפרשות להתחייבויות ביטוחיות בביטוח כללי, בענפי ביטוח רכב חובה וענפי חבויות אחרים, בתקופת הדוח, בסך של כ- 204 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 131 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי) וברבעון השני של השנה, בסך של כ- 35 מיליוני ש"ח (כ- 22 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי).

ב. ריבית חסרת סיכון ופרמיית אי נזילות: הקבוצה מחשבת את עתודות ביטוח חיים לתשלום קצבה, את נאותות העתודה בביטוח חיים ובריאות ואת ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי, בהתבסס על ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות. כתוצאה מירידה בריבית חסרת סיכון בתקופת הדוח הקבוצה הגדילה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 158 מיליוני ש"ח (כ- 101 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי), (סך של כ- 86 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, סך של כ- 46 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות וסך של כ- 26 מיליוני ש"ח בביטוח כללי). בתקופה המקבילה אשתקד, הקבוצה הפרישה לעתודות לתשלום קצבה (לגמלאות בתשלום ולגמלאות שטרם החל תשלום קצבה בגינם), סך של כ- 15 מיליוני ש"ח

לפני מס (כ- 9 מיליוני ש"ח לאחר מס). ברבעון השני של השנה חלה ירידה בריבית חסרת הסיכון לעומת הרבעון הראשון. בהתאם, ברבעון השני הגדילה הקבוצה את ההפרשה לעתודות בסך של כ- 65 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 33 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, 27 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות ו- 5 מיליוני ש"ח בביטוח כללי) לעומת הקטנת הפרשה בסך של כ- 171 מיליוני ש"ח (כ- 107 מיליוני ש"ח לאחר מס) בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2015 הגדילה הקבוצה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח בביטוח חיים (סך של כ- 9 מיליוני ש"ח לאחר מס).

ג. שינוי בהכנסות מהשקעות והכנסות מדמי ניהול: בתקופת הדוח חלה עלייה במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, אשר באה לידי ביטוי בעלייה ברווח בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 6 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי). בתקופת הדוח חלה ירידה בהכנסות מדמי ניהול לעומת התקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 43 מיליוני ש"ח. הירידה בדמי הניהול נובעת מקיטון בדמי הניהול המשתנים בביטוח חיים (כ- 1 מיליון ש"ח בתקופת הדוח לעומת כ- 58 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד), וזאת כתוצאה מהירידה בתשואות הריאליות שנזקפו למבוטחים אשר נרשמו בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד. מנגד חל גידול בדמי הניהול הקבועים כתוצאה מגידול בהיקף הנכסים המנוהלים. הגידול במרווח הפיננסי ברבעון השני של השנה, לעומת הרבעון המקביל אשתקד, הינו בסך של כ- 161 מיליוני ש"ח (כ- 103 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי). ברבעון השני של השנה חלה עלייה בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 52 מיליוני ש"ח (מתוכם מיליון ש"ח דמי ניהול משתנים), ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נובעת בעיקר מזיכוי דמי ניהול משתנים בסך של כ- 40 מיליוני ש"ח, עקב תשואות ריאליות שליליות שנזקפו למבוטחים ברבעון המקביל אשתקד, ומגידול בדמי ניהול קבועים כתוצאה מהגידול בהיקף הנכסים המנוהלים.

ד. שערך נדל"ן לשימוש עצמי: בתקופת הדוח אימצה הקבוצה מדיניות חשבונאית בנושא מדידת נדל"ן לשימוש עצמי, אשר לפיה כל נכסי הנדל"ן לשימוש עצמי יוצגו על בסיס שווי הוגן. עובר להחלטה זו, הוצגו נכסי הנדל"ן לשימוש עצמי על בסיס עלות. כתוצאה משינוי המדיניות כאמור, גדל הרווח הכולל לפני מס בסך של כ- 126 מיליוני ש"ח (כ- 95 מיליוני ש"ח לאחר מס).

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 73 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 91 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם ברבעון השני של השנה בכ- 28 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 18 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.4.1 להלן.

ההפסד הכולל מעסקי ביטוח כללי, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 174 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 90 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל מעסקי ביטוח כללי, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם ברבעון השני של השנה בכ- 23 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.4.2 להלן.

ההפסד הכולל מעסקי ביטוח בריאות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 31 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד הכולל מעסקי ביטוח בריאות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם ברבעון השני של השנה בכ- 14 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 64 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.4.3 להלן.

הרווח הכולל מפעילות אחרת שאינה מיוחסת למגזרי פעילות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 118 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל כאמור בסך של כ- 64 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בתוצאות הפעילות האחרת לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מעליית ערך נדל"ן לשימוש עצמי בסך של כ- 126 מיליוני ש"ח (ראה סעיף קטן ד' לעיל) ומנגד מירידה בהכנסות מהשקעות לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 61 מיליוני ש"ח ומעלייה בהוצאות מימון בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח, בפרט בשל הגדלת ההתחייבויות הפיננסיות של הקבוצה. השינוי בתוצאות הפעילות האחרת ברבעון השני, נובע בעיקר מירידה בהוצאות המימון הנובעת מאינפלציה גבוהה יותר ברבעון המקביל אשתקד.

3.4 מידע כספי לפי תחומי הפעילות

3.4.1 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

עיקרי תוצאות תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח:

1-12/2015	% שינוי	4-6/2015	4-6/2016	% שינוי	1-6/2015	1-6/2016	באלפי ש"ח
2,317,926	35.3%	562,513	761,179	26.1%	1,082,109	1,364,391	פרמיות שהורווחו ברוטו
935,091		(13,570)	369,243	(67.5%)	794,911	258,108	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
765,208	41.1%	138,053	194,758	(8.1%)	407,848	374,940	הכנסות מדמי ניהול
14,578	(6.9%)	5,775	5,379	25.2%	8,121	10,168	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,796,580	204.6%	341,903	1,041,351	(14.3%)	1,612,122	1,381,611	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
476,422	(2.7%)	125,764	122,352	0.4%	242,922	243,795	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
505,155	1.2%	120,477	121,926	3.7%	240,600	249,509	רווח לפני מס
140,055	(86.7%)	68,706	9,138	(48.6%)	135,228	69,548	רווח כולל לפני מס
96,989	57.7%	17,778	28,042	(19.9%)	90,675	72,663	

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, לפני מס, הסתכם בסך של כ- 73 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 91 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 18 מיליוני ש"ח. הירידה ברווח הכולל נובעת בעיקר מירידה ברווח מפעילות ביטוח חיים בסך של כ- 30 מיליוני ש"ח, ומנגד מגידול ברווח מפעילות הפנסיה בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ברבעון השני של השנה, הסתכם בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח, לפני מס, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 18 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ- 10 מיליוני ש"ח. העלייה ברווח הכולל ברבעון השני נובעת בעיקר מגידול ברווח מפעילות הפנסיה בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח, גידול בפעילות הגמל בסך של כ- 1 מיליון ש"ח, ומנגד מירידה ברווח מפעילות ביטוח חיים בסך של כמיליון ש"ח.

לפרטים נוספים ראה פירוט להלן.

תוצאות פעילות ביטוח חיים

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
פרמיות שהורווחו ברוטו	1,364,391	1,082,109	26.1%	761,179	562,513	35.3%	2,317,926
רווחים (הפסדים)							
מהשקעות, נטו והכנסות מימון	153,722	698,188	(78.0%)	291,475	(111,893)		740,670
הכנסות מדמי ניהול	86,529	140,717	(38.5%)	45,267	1,708	2550.3%	219,571
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	10,168	8,121	25.2%	5,379	5,775	(6.9%)	14,578
הוצאות הנהלה וכלליות	106,711	107,703	(0.9%)	50,660	55,292	(8.4%)	230,455
רווח (הפסד) לפני מס	(16,566)	60,752		(30,199)	40,838		(5,463)
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(13,391)	16,144		(11,261)	(10,324)	9.1%	(48,464)

הפרמיות שהורווחו בביטוח חיים הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 1,364 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 1,082 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 26%. הפרמיות השוטפות בביטוח חיים הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 951 מיליוני ש"ח, לעומת פרמיות שוטפות בסך של כ- 935 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 2%. הפרמיות החד-פעמיות הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 414 מיליוני ש"ח למול פרמיות חד-פעמיות בסך של כ- 147 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 182%.

הפרמיות שהורווחו בביטוח חיים הסתכמו ברבעון השני של השנה לסך של כ- 761 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 563 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 35%. ברבעון השני של השנה הסתכמו הפרמיות השוטפות בביטוח חיים בסך של כ- 473 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 469 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 1%. הפרמיות החד-פעמיות הסתכמו ברבעון השני של השנה בסך של כ- 288 מיליוני ש"ח, לעומת פרמיות חד-פעמיות בסך של כ- 94 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 206%. הגידול בפרמיות החד פעמיות נובע מעלייה במכירת פוליסות ללקוחות הגיל השלישי ופוליסות המיועדות להסדרי פרישה ופרישה מוקדמת.

בנוסף, התקבלו בתקופת הדוח תקבולים שנזקפו ישירות להתחייבויות בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) בסך של כ- 545 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 1,048 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 48%. ברבעון השני של השנה התקבלו תקבולים שנזקפו ישירות להתחייבויות בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) בסך של כ- 288 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 535 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של כ- 46%.

הפוליסות שנפדו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 277 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 272 מיליוני ש"ח, בתקופה מקבילה אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הינו כ- 2.5% לעומת שיעור של כ- 2.6% בתקופה המקבילה אשתקד. הפדיונות ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך של כ- 159 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 138 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת ברבעון השני הינו כ- 2.9% לעומת כ- 2.6% ברבעון המקביל אשתקד.

פדיונות בגין פוליסות שהפרמיות בגינן נזקפו ישירות להתחייבויות ביטוח (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 513 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 328 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, וברבעון השני של השנה בסך של כ- 265 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 173 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

ההפסד הכולל מעסקי ביטוח חיים, לפני מס, בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 16 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

השינוי ברווח הכולל מפעילות ביטוח חיים נובע בעיקרו מירידה בדמי ניהול בסך של כ- 54 מיליוני ש"ח, מירידה ברווח כתוצאה מהשפעת השינוי בריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי הנזילות, אשר הגדילה את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בגין גמלאות בתשלום וגמלאות שטרם החל תשלום קצבה בגינם בתקופת הדוח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 71 מיליוני ש"ח. מנגד, חל שיפור בהפרשות ובאומדנים האקטואריים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 88 מיליוני ש"ח, הנובע בעיקר מעדכון הנחות אשר בוצעו בתקופה המקבילה אשתקד ומשיפור בתשלומי קצבאות אובדן כושר עבודה.

ההפסד הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הסתכם בכ- 11 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. השינוי בהפסד הכולל מפעילות ביטוח חיים ברבעון השני של השנה לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נובע בעיקרו מהשפעת השינוי בריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי הנזילות, אשר הגדילה את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בגין גמלאות בתשלום וגמלאות שטרם החל תשלום קצבה בגינם בסך של כ- 126 מיליוני ש"ח. מנגד, חלה עלייה ברווח הפיננסי בסך של כ- 45 מיליוני ש"ח, ועלייה בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 43 מיליוני ש"ח בעיקר עקב זיכוי דמי ניהול בסך של כ- 40 מיליוני ש"ח אשר בוצע ברבעון המקביל אשתקד, וכן בשל שיפור בהפרשות ובאומדנים האקטואריים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 37 מיליוני ש"ח.

פוליסות תלויות תשואה

כספי עתודות הביטוח הנצברים בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה מושקעים לפי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) ותקנותיו. רווחי השקעות אלו נזקפים לזכות המבוטחים בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות הנובעות מפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ליום 30 ביוני, 2016 הסתכמו בסך של כ- 21,810 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ- 20,477 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2015, עלייה של כ- 1,333 מיליוני ש"ח המהווה גידול של כ- 7%. הגידול נובע מהכנסות מפרמיות בניכוי פדיונות ופירעונות של אותן פוליסות.

פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות משתתפות ברווחים:

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')

1-12/2015	4-6/2015	4-6/2016	1-6/2015	1-6/2016	
3.83%	(2.09%)	0.47%	3.82%	0.37%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
2.73%	(1.92%)	0.31%	2.99%	0.06%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
2.90%	(1.00%)	0.99%	3.30%	(0.03%)	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
1.81%	(0.83%)	0.82%	2.47%	(0.34%)	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (קרן י' החדשה)

1-12/2015	4-6/2015	4-6/2016	1-6/2015	1-6/2016	
3.83%	(2.09%)	0.47%	3.82%	0.37%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
2.72%	(2.36%)	0.22%	3.24%	(0.13%)	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
2.90%	(1.00%)	0.99%	3.30%	(0.03%)	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
1.79%	(1.28%)	0.73%	2.72%	(0.53%)	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנזקפו למבטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול (במיליוני ש"ח)

1-12/2015	4-6/2015	4-6/2016	1-6/2015	1-6/2016	במיליוני ש"ח
226.1	(231.1)	169.5	384.2	(46.0)	רווחי (הפסדי) ההשקעה הנומינליים שנזקפו למבטחים לאחר דמי הניהול
166.9	42.1	44.0	82.9	85.1	דמי ניהול קבועים
52.1	(40.4)	1.0	57.8	1.0	דמי ניהול משתנים
219.0	1.7	45.0	140.7	86.1	סך-הכל דמי ניהול

בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה שהונפקו בשנים 1991 עד 2003 רשאי מבטח לגבות דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים בשיעורים הקבועים בתקנות והנזרים מהתשואה הריאלית של תיק ההשקעות. דמי הניהול המשתנים נגבים רק בגין תשואה ריאלית חיובית. במידה והושגה תשואה ריאלית שלילית, המבטח מנוע מגביית דמי הניהול המשתנים עד אשר התשואה שתושג תכסה את ההפסד הריאלי המצטבר. יצוין, כי בכל הנוגע לפוליסות תלויות תשואה שהונפקו החל משנת 2004, דמי הניהול הנגבים הינם דמי ניהול קבועים בלבד ואשר על כן, להפסדים או לרווחים הריאליים מהשקעות אין השלכה ישירה כאמור על גביית דמי ניהול אלה.

ההכנסות מדמי ניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 86 מיליוני ש"ח לעומת כ- 141 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 55 מיליוני ש"ח. הירידה בדמי הניהול נובעת מהירידה בתשואה הריאלית שנרשמה בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וכתוצאה מכך חלה ירידה בגביית דמי הניהול המשתנים.

הכנסות מדמי הניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך של כ- 45 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בדמי הניהול נובעת מהתשואה הריאלית החיובית שהושגה ברבעון השני של השנה לעומת תשואה ריאלית השלילית שהושגה ברבעון המקביל אשתקד אשר בגינה בוצע זיכוי בדמי ניהול משתנים. כמו כן, חל גידול ברבעון בדמי הניהול הקבועים, הנובע מהעלייה בהיקף הנכסים המנוהלים.

תוצאות פעילות הפנסיה

1-12/2015	% שינוי	4-6/2015	4-6/2016	% שינוי	1-6/2015	1-6/2016	באלפי ש"ח
447,108	9.9%	111,548	122,642	7.9%	218,400	235,664	הכנסות מדמי ניהול
666	(70.1%)	277	83	(57.2%)	425	182	הכנסות אחרות
(123)		(493)	586	(4.5%)	769	734	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
							עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
123,291	(4.3%)	33,567	32,120	(2.4%)	63,152	61,633	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
207,861	7.0%	49,500	52,987	6.3%	101,229	107,609	רווח לפני מס
116,499	35.2%	28,265	38,204	22.0%	55,213	67,338	רווח כולל לפני מס
116,474	34.3%	28,431	38,182	21.8%	55,252	67,298	

לתאריך הדוח, הקבוצה מנהלת עבור עמיתי קרנות הפנסיה החדשות, נכסים בסך של כ- 80,915 מיליוני ש"ח לעומת נכסים בסך של כ- 72,388 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני, 2015, גידול של כ- 12%. בתקופת הדוח נגבו דמי גמולים בסך של כ- 4,485 מיליוני ש"ח לעומת גבייה בסך של כ- 3,872 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 16%. ברבעון השני של השנה נגבו דמי גמולים בסך של כ- 2,364 מיליוני ש"ח לעומת גבייה של כ- 2,001 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 18%.

בתקופת הדוח, נרשם רווח כולל לפני מס בפעילות הפנסיה בסך של כ- 67 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 55 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 12 מיליוני ש"ח. ברבעון השני של השנה, נרשם רווח כולל לפני מס בפעילות הפנסיה בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 28 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 10 מיליוני ש"ח. השינוי ברווח נובע מגידול בהכנסות מדמי ניהול, בשל הגידול בהיקף הנכסים המנוהלים ובשל הגידול בגבייה, לאחר הנחות לעמיתים. מנגד, חלה עלייה בהוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות הנובעת בעיקר מהגידול בהיקפי הפעילות.

תוצאות פעילות קופות הגמל

תוצאות הפעילות בענף הגמל מתבצעת בחברות המאוחדות, מנורה מבטחים פנסיה וגמל ומנורה מבטחים מהנדסים.

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
הכנסות מדמי ניהול רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	52,747	48,731	8.2%	26,849	24,797	8.3%	98,529
הכנסות אחרות	-	4,114		-	4,114		4,561
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה	89,703	84,578	6.1%	78,024	105,194	(25.8%)	173,431
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	12,171	12,848	(5.3%)	6,133	6,861	(10.6%)	27,780
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	35,659	31,993	11.5%	18,694	15,994	16.9%	67,246
הוצאות מימון	90	117	(23.2%)	47	75	(37.5%)	158
רווח (הפסד) לפני מס	18,776	19,263	(2.5%)	1,133	(397)		29,019
רווח (הפסד) כולל לפני מס	18,756	19,279	(2.7%)	1,121	(329)		28,979

לתאריך הדוח, הקבוצה מנהלת עבור עמיתי קופות הגמל, נכסים בסך של כ- 20,807 מיליוני ש"ח, מתוכם סך של כ- 4,681 מיליוני ש"ח בקופות גמל מבטיחות תשואה, לעומת נכסים בסך של כ- 19,526 מיליוני ש"ח, מתוכם 4,697 מיליוני ש"ח בקופות גמל מבטיחות תשואה נכון ליום 30 ביוני, 2015. בתקופת הדוח נגבו דמי גמולים בסך של כ- 755 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 604 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 25%. ברבעון השני של השנה נגבו דמי גמולים בסך של כ- 385 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 343 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 12%.

בתקופת הדוח נרשם רווח בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח זהה לרווח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה המקבילה אשתקד נרשמה הכנסה בגין מוניטין שלילי בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, ומנגד חלה, בתקופת הדוח, עלייה במרווח בין ההכנסות מהשקעות לבין ההתחייבות לעמיתים בקופות גמל מבטיחות תשואה. ברבעון השני של השנה נרשם רווח בסך של כמיליון ש"ח, לעומת הפסד זניח ברבעון המקביל אשתקד. ברבעון המקביל אשתקד נרשמה הכנסה בגין מוניטין שלילי בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, ומנגד חלה עלייה במרווח בין ההכנסות מהשקעות לבין ההתחייבות לעמיתים בקופות גמל מבטיחות תשואה, בסך של כ- 5.5 מיליוני ש"ח.

3.4.2 עיקרי תוצאות פעילות מגזר ביטוח כללי

עסקי הביטוח הכללי נחלקים לשלושה תחומי פעילות: רכב רכוש, רכב חובה ויתרת עסקי ביטוח כללי (חבויות אחרות וענפי רכוש אחרים).

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
פרמיות ברוטו	1,825,476	1,681,304	8.6%	782,093	733,562	6.6%	3,201,283
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	49,767	54,439	(8.6%)	48,423	55,536	(12.8%)	114,751
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	47,790	51,034	(6.4%)	24,712	25,520	(3.2%)	95,837
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	320,259	304,457	5.2%	160,685	155,731	3.2%	627,295
הוצאות הנהלה וכלליות	57,281	63,938	(10.4%)	27,459	32,188	(14.7%)	129,203
רווח (הפסד) לפני מס	(217,436)	79,625		1,012	48,946	(97.9%)	93,930
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(173,548)	89,763		22,997	8,374	174.6%	65,285

הכנסות מפרמיה ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 1,825 מיליוני ש"ח בהשוואה להכנסות מפרמיה ברוטו בסך של כ- 1,681 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 9%. הגידול נובע מעלייה בפרמיה בתחום רכב רכוש בסך של כ- 121 מיליוני ש"ח, מעלייה בפרמיה בתחום רכב חובה בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח, מעלייה בפרמיות בתחום ביטוח הכללי אחר בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח (עלייה של כ- 8 מיליוני ש"ח בענפי חבויות אחרים ועלייה בענפי רכוש ואחרים של כ- 2 מיליוני ש"ח).

הכנסות מפרמיה ברוטו ברבעון השני של השנה הסתכמו בכ- 782 מיליוני ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ- 734 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 7%. הגידול נובע מעלייה בפרמיה בתחום רכב רכוש בסך של כ- 47 מיליוני ש"ח, ומעלייה בפרמיות בתחום רכב חובה בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח. בתחום הביטוח הכללי האחר לא חל שינוי (עלייה של כ- 2 מיליוני ש"ח בענפי חבויות אחרים ומנגד ירידה של כ- 2 מיליוני ש"ח בענפי רכוש ואחרים).

לעניין פירוט השינוי בפרמיה ברוטו ראה להלן.

ההפסד הכולל לפני מס מעסקי ביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם בכ- 174 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 90 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח נובעת מירידה ברווח הכולל בתחום ביטוח רכב חובה בסך של כ- 194 מיליוני ש"ח, מירידה בתחום פעילות רכב רכוש בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח, ומירידה ברווח בתחום ביטוח כללי אחר בסך של כ- 59 מיליוני ש"ח (ירידה ברווח הכולל בענפי חבויות אחרים בסך של כ- 78 מיליוני ש"ח ומעלייה ברווח הכולל בענפי רכוש אחרים בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח).

הרווח הכולל לפני מס מעסקי ביטוח כללי ברבעון השני של השנה הסתכם בכ- 23 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נובעת מעלייה ברווח הכולל בתחום פעילות רכב רכוש בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח, מעלייה ברווח הכולל בתחום ביטוח רכב חובה בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח. בתחום ביטוח כללי אחר חלה ירידה ברווח בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח (ירידה ברווח הכולל בענפי חבויות אחרים בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח ומנגד עליה ברווח הכולל בענפי רכוש אחרים בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח).

לעניין פירוט השינוי ברווח הכולל מענפי הביטוח הכללי ראה להלן.

(באלפי ש"ח)	רכב חובה	רכב רכוש	רכוש ואחרים	חבויות	סה"כ
סה"כ פרמיות ברוטו					
1-6/2016	445,267	868,666	324,971	186,572	1,825,476
1-6/2015	431,666	747,400	323,359	178,879	1,681,304
4-6/2016	190,546	377,948	135,910	77,689	782,093
4-6/2015	188,211	331,258	138,014	76,079	733,562
1-12/2015	809,964	1,433,232	619,425	338,662	3,201,283
רווח (הפסד) כולל					
1-6/2016	(115,629)	(20,794)	30,552	(67,677)	(173,548)
1-6/2015	78,071	(10,216)	11,221	10,687	89,763
4-6/2016	13,210	11,069	13,733	(15,015)	22,997
4-6/2015	9,362	(7,944)	8,301	(1,345)	8,374
1-12/2015	130,227	(72,337)	27,508	(20,113)	65,285

עיקרי תוצאות הפעילות בתחום רכב חובה

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
פרמיות ברוטו	445,267	431,666	3.2%	190,546	188,211	1.2%	809,964
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	19,723	24,897	(20.8%)	22,628	30,365	(25.5%)	55,919
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	503,976	292,626	72.2%	195,158	162,221	20.3%	581,519
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	38,411	37,513	2.4%	19,316	19,248	0.4%	78,290
הוצאות הנהלה וכלליות	15,052	17,074	(11.8%)	7,235	8,508	(15.0%)	33,972
רווח (הפסד) לפני מס	(142,560)	71,301		(161)	38,147		150,289
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(115,629)	78,071		13,210	9,362	41.1%	130,227

ההכנסות מפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ- 445 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 432 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות מפרמיות ברוטו ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך של כ- 191 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 188 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקרו מגידול בהיקף הפעילות.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו בסך של כ- 116 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ- 78 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח נובעת בעיקר, מהגדלת ההתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מעדכון תקנות ההיוון בסך של כ- 170 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף 3.3' לעיל, מעליה בהתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מהשפעת ריבית חסרת סיכון בסך של כ- 18 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף 3.3' לעיל, ומגידול בהתחייבויות ביטוחיות כתוצאה מהתפתחות תביעות, עדכוני הנחות ואומדנים אקטואריים אחרים ושינויים בשיטת מדידת הרווח כתוצאה מיישום שיטת הנוהג המיטבי בסך של כ- 44 מיליוני ש"ח. מנגד חלה עלייה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הינו בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. העלייה ברווח נובעת מעלייה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 76 מיליוני ש"ח ומנגד חלה עלייה בהערכת ההתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מעדכון תקנות הביטוח הלאומי בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף 3.3' לעיל, מעליה בהתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מהשפעת ריבית חסרת סיכון בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף 3.3' לעיל ומהתפתחות תביעות, עדכוני הנחות ואומדנים אקטואריים אחרים ושינויים בשיטת מדידת הרווח כתוצאה מיישום שיטת הנוהג המיטבי בסך של כ- 40 מיליוני ש"ח.

עיקרי תוצאות הפעילות בתחום רכב רכוש

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
פרמיות ברוטו	868,666	747,400	16.2%	377,948	331,258	14.1%	1,433,232
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	12,766	12,347	3.4%	11,076	10,837	2.2%	23,562
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	1,316	1,682	(21.8%)	1,619	1,342	20.6%	4,375
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	167,007	152,563	9.5%	84,585	77,702	8.9%	317,654
הוצאות הנהלה וכלליות	23,196	25,680	(9.7%)	11,039	13,094	(15.7%)	52,303
רווח (הפסד) לפני מס	(28,714)	(12,169)	136.0%	7,038	(2,997)		(68,731)
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(20,794)	(10,216)	103.5%	11,069	(7,944)		(72,337)

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ- 869 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 747 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 16%. הפרמיות ברוטו הסתכמו ברבעון השני של השנה בסך של כ- 378 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 331 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 14%. הגידול נובע בעיקר מגידול בהיקף תיק הלקוחות של הקבוצה ומעליה בתעריפים.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 21 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נובע ברובו מהרעה חיתומית בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח, ומעליה בהוצאות הנהלה וכלליות ועמלות בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח הנובעת מהגידול בהיקף המכירות ומנגד חל גידול בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הינו בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל של כ- 8 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר משיפור חיתומי (לרבות בשל הקטנת פרמיה בחסר) בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח, מעליה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח ומנגד חלה עלייה בהוצאות עמלות, שיווק ומכירה והוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, עקב הגידול בהיקף המכירות.

תחום פעילות ביטוח רכב רכוש

1-12/2015		4-6/2015		4-6/2016		1-6/2015		1-6/2016		
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	
76%	78%	74%	74%	73%	74%	73%	74%	77%	77%	Loss Ratio
107%	107%	104%	104%	101%	101%	104%	104%	106%	105%	Combined Loss Ratio

עיקרי תוצאות הפעילות בתחום ביטוח כללי אחר

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
פרמיות ברוטו	511,543	502,238	1.9%	213,599	214,093	(0.2%)	958,087
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	17,278	17,195	0.5%	14,719	14,334	2.7%	35,270
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	46,372	49,352	(6.0%)	23,027	24,178	(4.8%)	91,462
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	218,328	149,298	46.2%	98,950	74,890	32.1%	318,229
הוצאות הנהלה וכלליות	114,841	114,381	0.4%	56,784	58,781	(3.4%)	231,351
	19,033	21,184	(10.2%)	9,185	10,586	(13.2%)	42,928
רווח (הפסד) לפני מס	(46,162)	20,493		(5,865)	13,796		12,372
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(37,125)	21,908		(1,282)	6,956		7,395

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 512 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 502 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 2%. העלייה בפרמיות נובעת מעלייה בפרמיות בענפי רכוש אחרים בסך של כ- 2 מיליון ש"ח (עלייה של כ- 0.5%), ומעלייה בענפי חבויות אחרים בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח (גידול של כ- 4%), הנובעת בעיקר מגידול בהיקף העסקים. הפרמיות ברוטו הסתכמו ברבעון השני של השנה בכ- 214 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 214 מיליוני ש"ח זהה לתקופה המקבילה אשתקד. בענפי רכוש אחרים חלה ירידה של כ- 2 מיליוני ש"ח (ירידה של כ- 2%) ובענפי חבויות אחרים חלה עלייה בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח (גידול של כ- 2%).

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו בסך של כ- 37 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של כ- 22 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד הכולל לפני מס בענפי חבויות אחרים, בתקופת הדוח, הסתכם בסך של כ- 68 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 11 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 79 מיליוני ש"ח. הירידה ברווח נובעת בעיקר מהגדלת ההתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מעדכון תקנות הביטוח הלאומי בסך של כ- 34 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף 33.3 לעיל, מעדכון ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח (לרבות בגין עדכון הערכות, הנחות ואומדנים אקטואריים, השפעת ריבית חסרת סיכון כאמור בסעיף 33.3' לעיל) ושינויים בשיטת מדידת הרווח כתוצאה מיישום שיטת הנוהג המיטבי בסך של כ- 53 מיליוני ש"ח ומנגד מעלייה בהכנסות מהשקעות לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח. הרווח הכולל בענפי רכוש אחרים, בתקופת הדוח, הסתכם בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל של כ- 11 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 20 מיליוני ש"ח. העלייה ברווח נובעת ברובה מעדכון ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח (לרבות בגין עדכון הערכות, הנחות ואומדנים אקטואריים) ומשיפור חיתומי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הינו בסך של כמיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 7 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח ברבעון השני נובעת מגידול בהפסד בענפי חבויות אחרים בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח ומעלייה ברווח בענפי רכוש אחר בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח. העלייה ברווח בענפי הרכוש האחרים נובעת משיפור חיתומי ביחס לרבעון המקביל אשתקד. הגידול בהפסד בענפי החבויות נובע ברובו מעדכון ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כתוצאה מעדכון תקנות הביטוח הלאומי בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף 33.3 לעיל ומעדכון ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח (לרבות בגין עדכון הערכות, הנחות ואומדנים אקטואריים, השפעת ריבית חסרת סיכון כאמור בסעיף 33.3' לעיל) ושינויים בשיטת מדידת הרווח כתוצאה מיישום שיטת הנוהג המיטבי בסך של כ- 29 מיליוני ש"ח ומנגד חלה עלייה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח.

ענפי ביטוח רכוש אחרים

1-12/2015		4-6/2015		4-6/2016		1-6/2015		1-6/2016		
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	
46%	58%	46%	52%	41%	31%	52%	64%	37%	42%	Ratio Loss
92%	91%	93%	85%	85%	62%	96%	97%	81%	73%	Combined Loss Ratio

3.4.3 תוצאות פעילות תחום ביטוח בריאות

1-12/2015	% שינוי	4-6/2015	4-6/2016	% שינוי	1-6/2015	1-6/2016	באלפי ש"ח
565,611	10.6%	139,031	153,769	9.9%	276,616	304,058	פרמיות שהורווחו ברוטו
34,460	(62.5%)	15,418	5,786	(38.2%)	21,723	13,431	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
7,779	(12.9%)	2,016	1,755		(1,861)	5,175	הכנסות מעמלות (החזרי עמלות)
							תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
232,177		(6,943)	89,729	39.8%	124,826	174,460	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
181,712	8.9%	46,118	50,213	13.4%	90,102	102,215	הוצאות הנהלה וכלליות
49,640	(39.9%)	13,335	8,008	(37.9%)	26,373	16,378	
29,054		74,096	(18,238)	946.2%	(3,060)	(32,014)	רווח (הפסד) לפני מס
19,848		63,526	(14,148)	151.0%	(12,518)	(31,416)	רווח (הפסד) כולל לפני מס

ההכנסות מפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 304 מיליוני ש"ח לעומת כ- 277 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 10%. ההכנסות מפרמיה שהורווחה ברבעון השני של השנה הסתכמו בכ- 154 מיליוני ש"ח לעומת כ- 139 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 11%. העלייה בפרמיות נובעת מגידול בהיקף תיק הלקוחות.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נובע בעיקר, מהשפעת השינוי בעקום ריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי נזילות (ראה סעיף 3.3 לעיל), אשר השפיע על בדיקת נאותות העתודה בענף ביטוח סיעודי. כתוצאה מכך ההתחייבויות הביטוחיות גדלו, בתקופת הדוח, בסך של כ- 46 מיליוני ש"ח לפני מס. בנוסף, כתוצאה מהתחשבות עם מבטחי המשנה, אשר נערכה בתקופה המקבילה אשתקד הוקטנה עמלת הרווח בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח (לפני מס). מנגד, חל גידול ברווח החיתומי (כולל עדכון אומדנים אקטואריים) לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 20 מיליוני ש"ח.

ההפסד הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הינו בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 64 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נובע בעיקר משינוי בעקום ריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי נזילות (ראה סעיף 3.3 לעיל) אשר גרם להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מבדיקת נאותות העתודה בענף ביטוח סיעודי ברבעון השני של השנה, לעומת הקטנת התחייבות ברבעון המקביל אשתקד, בסך של כ- 100 מיליוני ש"ח לפני מס. מנגד, חל גידול ברווח החיתומי (כולל עדכון אומדנים אקטואריים) לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח וגידול בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח.

3.4.4 תוצאות תחום פעילות שירותים ומוצרים פיננסיים

תוצאות תחום פעילות זה מתייחסות לחברה בת - מנורה מבטחים פיננסיים בע"מ (להלן: "מנורה פיננסיים"), אשר פועלת באמצעות חברות בנות, ואינן כוללות את תוצאות מנורה מבטחים מהנדסים (חברה בת של מנורה פיננסיים), שתוצאותיה מוצגות במסגרת תוצאות תחום פעילות ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח. תוצאות תחום פעילות זה נכללות במגזר שלא מיוחס למגזרי הפעילות בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
הכנסות מדמי ניהול ומעמלות חיתום רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו	31,330	42,987	(27.1%)	15,937	20,838	(23.5%)	80,214
סה"כ הכנסות	1,264	(152)		447	(1,610)		538
סה"כ הוצאות	32,594	42,835	(23.9%)	16,384	19,228	(14.8%)	80,752
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(246)	2,868		327	(460)		(12,242)
רווח (הפסד) נקי	(2,399)	877		(1,178)	(1,379)	(14.6%)	(9,235)
רווח (הפסד) כולל	(2,407)	881		(1,195)	(1,377)	(13.2%)	(9,177)

נכון לתאריך הדוח, הקבוצה מנהלת באמצעות מנורה מבטחים פיננסיים, נכסי קרנות נאמנות וניהול תיקים בסך של כ- 10,032 מיליוני ש"ח לעומת נכסים בסך של כ- 11,661 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני, 2015, ירידה של כ- 14%. הירידה בהיקף הנכסים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובעת מפדיונות בקרנות הנאמנות.

הרווח לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בכ- 0.2 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 3 מיליוני ש"ח לתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח נובעת מירידה בהכנסות בעיקר בגין דמי הניהול מקרנות הנאמנות עקב הירידה בהיקף הנכסים המנוהלים.

3.4.5 תזרים מזומנים

באלפי ש"ח	1-6/2016	1-6/2015	% שינוי	4-6/2016	4-6/2015	% שינוי	1-12/2015
תזרימי מזומנים, נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות):							
שוטפת	557,326	453,678	22.8%	(147,053)	34,094		118,953
השקעה	(137,926)	(80,234)	71.9%	(22,465)	(2,094)	972.8%	(237,606)
מימון	(6,610)	177,536		(5,277)	184,399		83,892
הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים	(2,634)	(7,990)	(67.0%)	6,316	(5,687)		(10,249)
גידול (קטיון) ביתרת המזומנים	410,156	542,990	(24.5%)	(168,479)	210,712		(45,010)
יתרת מזומנים לתום תקופה	2,127,166	2,305,010	(7.7%)	2,127,166	2,305,010	(7.7%)	1,717,010

4. מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה כ- 1,658 מיליוני ש"ח לעומת 1,655 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

היקפן הממוצע של ההתחייבויות הפיננסיות בתקופת הדוח, הסתכם לסך של כ- 1,656 מיליוני ש"ח.

לחברה (בסולו) התחייבויות פיננסיות המסתכמות, נכון לתאריך הדוח, לסך של כ- 623 מיליוני ש"ח שמקורן בהנפקת שתי סדרות אג"ח ואשר פירעון פרוס על פי לוחות הסילוקין על פני 6 שנים. החברה רואה חשיבות לשמירה על נכסים פיננסיים זמינים בהיקף הנדרש לצורך פירעון תשלומי האג"ח וכן לצורך מתן מענה לצרכיה השוטפים ולפעילות החברות המוחזקות. לעניין זה יצוין, כי לחברה נכסים שוטפים, נכון לתאריך הדוח, בהיקף של כ- 250 מיליוני ש"ח וכן קווי אשראי בלתי מנוצלים בבנקים בסך של כ- 60 מיליוני ש"ח, העומדים לרשותה לצרכי פעילותה השוטפת. לאחר תאריך המאזן ניצלה החברה 40 מיליוני ש"ח מתוך קו האשראי.

לעניין דיבידנדים מחברות בנות ראה סעיף 1.3.1 לעיל.

במסגרת דירוג אגרות החוב שגייסה, הצהירה החברה על כוונתה לשמור על נכסים נזילים וקווי אשראי בשיעור של 100% מהחזרי החוב (קרן וריבית) שנה מראש, בהתאם ללוח הסילוקין של אגרות החוב.

לפרטים בדבר תשלום קרן אגרות חוב סדרה א', ראה סעיף 8.3 להלן.

חלק ב' - דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

5. חשיפה לסיכוני שוק

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, הדיווח על סיכוני שוק ודרכי ניהולם מתייחס לחשיפות של החברה והחברות המאוחדות שלה, למעט חברות ביטוח. במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2016 לא חל שינוי מהותי בחשיפות החברה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם, לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2015.

6. גילוי בדבר התקדמות ההיערכות ליישום דירקטיבת Solvency II

בהמשך למפורט בבאור 14 לדוח התקופתי בדבר היערכות ליישום הדירקטיבה האירופאית Solvency II ("הדירקטיבה"), הקבוצה ממשיכה להיערך ליישום הדירקטיבה, תוך שיפור וייעול תהליכי עבודה, בקרות וידע של היחידות השונות בקבוצה האמונות על יישומה. דירקטוריון מנורה מבטחים ביטוח ושומרה מינו את ועדת המאזן (במנורה ביטוח) וועדה ייעודית (בשומרה), כאחראיות על פיקוח ובקרה על תהליך ההיערכות, והן מקבלות דיווח אודות תהליך ההיערכות והתרגילים הכמותיים הנערכים במסגרת התהליך, כנדרש ע"פ הוראות הדין. לפרטים נוספים ראה באור 5 לדוחות הכספיים.

ביום 21 באפריל, 2016, פרסמה המפקחת הנחיה לביצוע IQIS לשנת 2015 אשר מכונה "IQIS5". ההנחיה החדשה כללה בתוכה מספר התאמות ושינויים מהתרגיל הקודם לשנת 2014 ("IQIS"). על פי ההנחיה, על החברות להגיש את תרגיל IQIS5 עד ליום 23 באוגוסט 2016, לאחר קיום דיון בדירקטוריון החברה בתוצאותיו. על פי תוצאות תרגיל ה-IQIS5, ומבלי להתחשב בהקלות לעניין החישוב בהתאם להוראות המעבר בדירקטיבה, למנורה מבטחים ביטוח ושומרה קיימים עודפי הון ניכרים בהיקף של מאות מיליוני ש"ח ועשרות מיליוני ש"ח, בהתאמה.

חלק ג' היבטי ממשל תאגידי

7. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה

זהות האורגנים המופקדים על בקרת-על בתאגיד:

האורגנים המופקדים על בקרת העל בתאגיד הינם המנכ"ל ומנהל הכספים, ברמת ההנהלה, וכן הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של החברה, כהגדרתה בתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010, שהינה ועדת המאזן שמונתה על ידי דירקטוריון החברה, ואשר תפקידה, בין היתר, לדון ולהמליץ בפני דירקטוריון החברה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של החברה ובכלל זה הערכות והאומדנים אשר נעשו בקשר עם הדוחות הכספיים, הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי, שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים, חוות דעתו של רואה החשבון המבקר, המדיניות החשבונית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים המהותיים של התאגיד (להלן: "ועדת המאזן"). יצוין, כי ועדת המאזן איננה ועדת הביקורת של החברה.

חברי הוועדה

נכון למועד פרסום הדוח, בוועדת המאזן מכהנים שלושה חברים, אשר כולם משמשים כדירקטורים בחברה, כלהלן: ה"ה חזי צאיג (דח"צ וי"ר ועדת מאזן), אורלי ירקוני (דירקטורית בלתי תלויה), שהינם בעלי מומחיות חשבונית ופיננסית וחיים אהרון (דח"צ), שהינו בעל כשירות מקצועית. לכל חברי הוועדה יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים. לפרטים בדבר כישוריהם וניסיונם של הדירקטורים אשר בהסתמך עליהם רואה אותם החברה כמי שיש בידם את היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ראו דוח פרטים נוספים בדוח התקופתי. כל חברי ועדת המאזן חתמו על הצהרות, בהתאם לתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010. יצוין, כי ה"ה צאיג וירקוני הינם חברים במקביל בוועדת המאזן של מנורה מבטחים ביטוח. בישיבות ועדת המאזן נוכחים גם רואי החשבון המבקרים של החברה.

הליך אישור הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים של החברה נדונו בישיבת ועדת המאזן אשר התקיימה ביום 16 באוגוסט 2016. כל חברי ועדת המאזן נכחו בישיבה הנ"ל. בנוסף, השתתפו בישיבה נושאי משרה ומנהלים בקבוצה, כמפורט להלן: ה"ה ארי קלמן, מנכ"ל; ערן גריפל, יו"ר הדירקטוריון; שי קומפל, מנהל הכספים; שמעון עיר-שי, היועץ המשפטי ואיתי הירשמן, מבקרת הפנים. כמו כן, נכחו רואי החשבון המבקרים ונושאי משרה בחברה הבת - מנורה מבטחים ביטוח, כלהלן - ה"ה מוטי רוזן, מנכ"ל; אילן שגב, מנהל הכספים; מיכאל קלמן, מנהל אגף ביטוח כללי; אלעד שלף, מנהל אגף עסקים; רותי יהודיף כהן, מנהלת הסיכונים; דן בר-און, האקטואר הראשי; נעמה חשמונאי אקטוארית ממונה (ביטוח כללי); רגינה אדין-חייקין, אקטוארית ממונה (ביטוח חיים); קטי רזניק, אקטוארית ממונה (בריאות) וזיו כהן, חשב ראשי.

טיוות הדוח הכספי הביניים של החברה ליום 30 ביוני 2016, לרבות דוח הדירקטוריון, והדוחות הכספיים, נמסרו לחברי ועדת המאזן ולחברי הדירקטוריון בעוד מועד, מספר ימים לפני מועד אישורם.

ועדת המאזן בחנה, באמצעות הצגה מפורטת של נושאי המשרה בחברה, את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי, ובכלל זה, הוצגו ונבחנו הערכות ואומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הליכי הבקורות הפנימיות הקשורות לדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונית והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים ונתוני הדוחות הכספיים של החברה. בנוסף, הוצגו נתונים הנכללים בדוחות הכספיים לרבות מידע הנוגע למצב הכספי והתפעולי של החברה.

במסגרת הדיונים הנ"ל נבחנה אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

חברי הוועדה בחנו את שיקול דעת ההנהלה שהופעל בסוגיות השונות ולאחר שמיעת עמדת רואה החשבון המבקר של החברה, הגיעו חברי הוועדה למסקנה כי החברה יישמה מדיניות חשבונית נאותה והשתמשה באומדנים והערכות נאותים. הוועדה גיבשה את המלצותיה בנושאים השונים שנדונו והמליצה לדירקטוריון לאשר את דוח הביניים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016.

חלק ד' - גילוי ייעודי למחזיקי אגרות חוב

לפרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד ראה סעיף 8 לדוח הדירקטוריון ובאור 24 לדוחות הכספיים, בדוח התקופתי.

8. שינויים ביחס למידע בדוח התקופתי

8.1 דירוג אגרות החוב

בחודש יוני 2016, הודיעה מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג"), על הותרת דירוג אגרות החוב (סדרה א') ו- (סדרה ב') על כנו- Aa3 באופן יציב. לפרטים ראה דיווח מיום 29 ביוני 2016, אסמכתא: 2016-01-069898.

8.2 החלפת נאמן- אגרות חוב (סדרה א')

בחודש יוני 2016, הודיע נאמן אגרות החוב (סדרה א'), אורורה פידליטי חברה לנאמנות בע"מ (להלן: "אורורה") על התפטרותו מכהונתו, לאור החלטת הדירקטוריון של אורורה להפסיק את פעילותה בתחום הנאמנות לאגרות חוב. כמו כן, הודיע הנאמן כי ימשיך בכהונתו עד למינוי נאמן אחר, בכפוף לאישור האסיפה הכללית של מחזיקי אגרות החוב (סדרה א'), ובהתאם להוראות הדין. בהמשך להודעה האמורה, ביום 29 ביוני 2016¹ זומנה אסיפת מחזיקי אגרות חוב (סדרה א'), אשר על סדר יומה מינוי משמרת חברה לשירותי נאמנות בע"מ (להלן: "משמרת"), כנאמן חליף. עם מינויה, יראו את משמרת כנאמן למחזיקי אגרות החוב לכל דבר ועניין, יהיו לה אותם כוחות, סמכויות וההרשאות האחרות והיא תוכל לפעול בכל המובנים כאילו נתמנתה כנאמן למחזיקי אגרות החוב (סדרה א') מלכתחילה, וזאת בהתאם להוראות שטר הנאמנות והחל מהמועד בו יתקיימו שני התנאים המצטברים הבאים: (1) תיכנס לתוקפה התפטרות אורורה כנאמן לאגרות החוב, בהתאם לאישור בית המשפט ובמועד שיקבע באישור כאמור, ו- (2) יאושר מינוי משמרת על ידי מחזיקי אגרות החוב באסיפה (להלן: "המועד הקובע להחלפת נאמן"). ביום 7 ביולי 2016 אישרה אסיפת מחזיקי אגרות החוב (סדרה א') את מינויה של משמרת כנאמן חליף לאורורה, כמפורט בדיווח מיום 7 ביולי 2016 (אסמכתא: 2016-10-079375). נכון למועד זה טרם אישר בית המשפט את התפטרות אורורה, ולפיכך החלפת הנאמן טרם נכנסה לתוקף.

8.3 פדיון קרן

בחודש יולי 2016, לאחר תאריך המאזן, שילמה החברה תשלום נוסף של קרן אגרות החוב (סדרה א'), כמפורט בדיווח מיום 14 ביולי 2016, אסמכתא: 2016-01-082159, בסך של כ- 85 מיליוני ש"ח (קרן בתוספת הפרשי הצמדה).

¹ ראה דיווח מיום זה, אסמכתא: 2016-10-069778.

חלק ה'- הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד

9. דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים

לא חלו שינויים מהותיים באומדנים חשבונאיים קריטיים, לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2015. לפרטים בדבר השפעת ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי על ההתחייבויות הביטוחיות, ראה באור 8 לדוחות הכספיים, וכן באור 2.א, לעניין אימוץ מדיניות חשבונאית בנושא מדידת נדל"ן לשימוש עצמי על בסיס שווי הוגן.

10. הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הגופים המוסדיים בקבוצה מקיימים את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", הכל בהתאם להנחיות הממונה. בהקשר זה, מיסדו הגופים המוסדיים בקבוצה תהליכי עבודה הכוללים, בין היתר, תהליכי גילוי ודיון באירועים המשפיעים על הגילוי בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

בהתאם ובהמשך לאמור, הנהלות הגופים המוסדיים, בשיתוף עם המנכ"לים וסמנכ"לי הכספים שלהם, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגופים המוסדיים הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו. בנוסף, במהלך הרבעון, המסתיים ביום 30 ביוני, 2016 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

11. אירועים לאחר תאריך המאזן

11.1 דיבידנד מחברה בת

בהמשך לאמור בסעיף 1.3.1 לעיל, בחודש אוגוסט 2016, חילקו מנורה מבטחים פנסיה וגמל ואמפא קפיטל דיבידנד לחברה, בסך של 45 מיליון ש"ח ו- 0.9 מיליון ש"ח, בהתאמה.

11.2 אסיפה כללית שנתית ומיוחדת

ביום 10 באוגוסט 2016, התכנסה אסיפה כללית שנתית ומיוחדת של החברה בה נדונו ואושרו העניינים הבאים: (1) אישור מדיניות תגמול של החברה; (2) דיון בדוח התקופתי לשנת 2015; (3) מינוי מחדש של רואה החשבון המבקר; (4) מינוי מחדש של ה"ה ערן גריפל, גדליה דורון, שלמה מילוא ואורלי ירקוני לדירקטוריון החברה; (6) תיקון תקנון החברה²; (7) אישור גמול לדירקטורים שאינם דח"צים או מבעלי השליטה בחברה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 6 ביולי 2016 (אסמכתא: 2016-01-076591), ודיווח תוצאות האסיפה מיום 10 באוגוסט 2016 (אסמכתא: 2016-01-100939). במועד האמור, סיימה ה"ה אלה רובינק את כהונתה כדירקטורית בלתי תלויה בחברה. (ראה דיווח מיום 10 באוגוסט 2016, אסמכתא: 2016-01-100948).

11.3 ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

בחודש אוגוסט 2016, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה התקשרות בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, לרבות עבור בעל השליטה בחברה, בגבול אחריות מצטבר לקבוצת מנורה מבטחים כולה בגובה של 110 מיליון דולר, המורכב מפוליסת בסיס בסך 15 מיליון דולר לחברה ולחברות הבנות שלה, וכיסוי משותף בפוליסת מטריה, לכלל החטיבות בקבוצת מנורה מבטחים בגבול אחריות כולל של 95 מיליון דולר נוספים. וזאת בהתאם לתקנות החברות (הקלות

² ראה דיווח מיום זה, אסמכתא: 2016-01-100942.

בעסקאות עם בעלי ענין, התש"ס-2000 ("תקנות ההקלות") ובהתאם למדיניות התגמול בחברה. ראה דיווח מידי מיום 6 ביולי 2016 (אסמכתא: 2016-01-076204).

11.4 סיווג דירקטורים כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

ביום 6 ביולי 2016, החליט דירקטוריון החברה, למען הסדר הטוב, לקבוע כי ה"ה אביטל שטיין, שלמה מילוא, ערן גריפל, אורלי ירקוני, חזי (יחזקאל) צאיג, וגדליה דורון, הינם דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, בהתאם להוראות תקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), תשס"ו-2005.

11.5 הסכם לרכישת שליטה בפעילות סולארית-חברה נכדה

בהמשך לאמור בבאור 5.ג.7 לדוחות הכספיים המצורפים לדוח התקופתי, בחודש יולי 2016 חתמה מנורה מבטחים נדל"ן בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "מנורה נדל"ן"), על הסכם להגדלת החזקותיה מכ- 42% לכ- 84% בפעילות סולארית באירופה (להלן: "סולנגיה"), על דרך של רכישת החזקותיו של שותף, אשר הינו צד ג' בלתי קשור לחברה ו/או למנורה נדל"ן ו/או לבעלי השליטה בחברה, המחזיק בכ- 42% בסולנגיה (להלן: "המוכר") וכן לרכישת מלוא הלוואות הבעלים של המוכר. בכוונת מנורה נדל"ן לפעול להגדלה נוספת של החזקותיה על דרך רכישת החזקות שותפים אחרים בשיעור של כ- 3% נוספים. נכון למועד זה טרם התגבש המשא ומתן עם המוכרים הנוספים לכדי הבנות מחייבות, ואין כל וודאות כי אכן יתגבשו הסכמות כאמור וכי העסקה לרכישת כ- 3% נוספים כאמור תצא אל הפועל.

הדירקטוריון מביע תודתו להנהלת הקבוצה והחברה, למנהליה ועובדיה על עבודתם ותרומתם להישגי הקבוצה.

ארי קלמן
מנהל כללי

ערן גריפל
י"ר הדירקטוריון

תל אביב, 18 באוגוסט, 2016

פרק ב': **דוח בדבר אפקטיביות** **הבקרה הפנימית** **על הדיווח הכספי** **ועל הגילוי**

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

לפי תקנה 38ג(א)

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד"), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

1. ארי קלמן, מנהל כללי;

2. שאר חברי ההנהלה:

שי קומפל, מנהל כספים

יוני טל, מנהל השקעות ראשי

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקורות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקורות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

חברת מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, שומרה חברה לביטוח בע"מ ומנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ, חברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים, שחלות עליהן הוראות הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את הוראות הממונה שלהלן: חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10 בנושא "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי" וחוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 בנושא "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים", לרבות התיקונים לחוזרים האמורים.

בדוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח הרבעוני לתקופה שנסתיימה ביום 31.3.16 (להלן - "הדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון"), נמצאה הבקרה הפנימית כאפקטיבית.

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון וההנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית, כפי שנמצאה בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על האמור בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל, הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרת מנהלים

הצהרת מנהל כללי

אני, ארי קלמן, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוח הרבעוני של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד") לרבעון השני של שנת 2016 (להלן - "הדוחות");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון, ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח הרבעוני האחרון לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תל אביב, 18 באוגוסט, 2016

ארי קלמן, מנהל כללי

הצהרת מנהלים

הצהרת נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים

אני, שי קומפל, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ואת המידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד") לרבעון השני של שנת 2016 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית, ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון, ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח הרבעוני האחרון לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתי את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תל אביב, 18 באוגוסט, 2016

שי קומפל, מנהל כספים

פרק ג': דוחות כספיים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 ביוני, 2016

בלתי מבוקרים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 ביוני, 2016

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

עמוד

2	סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים
3 - 4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד
6	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
7 - 11	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
12 - 15	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
16 - 94	באורים לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
95 - 99	נספח - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של מנורה מבטחים החזקות בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - הקבוצה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 30 ביוני, 2016 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על הרווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלה לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות ביניים של חברה מאוחדת אשר נכסיה הכלולים באיחוד אינם מהותיים ביחס לכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 ביוני, 2016 והכנסותיה הכלולות באיחוד אינן מהותיות ביחס לכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. וכן, לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות ביניים אלה של חברות המוצגות על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הסתכמה לסך של 37,960 אלפי ש"ח ליום 30 ביוני, 2016, ואשר חלקה של הקבוצה ברווחי החברות הנ"ל הסתכם לסך של 3,558 אלפי ש"ח ולסך של 3,251 אלפי ש"ח לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן החברות נסקר על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 6 לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

נכסים

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 30 ביוני		
מבוקר	2015	2016	
	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
1,075,294	1,101,288	1,056,714	נכסים בלתי מוחשיים
1,173	1,292	1,403	נכסי מסים נדחים
1,378,850	1,336,416	1,427,464	הוצאות רכישה נדחות
606,525	553,415	777,707	רכוש קבוע
275,941	268,976	328,754	השקעות בחברות כלולות
74,937	73,989	75,661	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
235,419	284,834	238,747	נדל"ן להשקעה אחר
1,685,084	1,537,298	1,825,770	נכסי ביטוח משנה
130,376	95,556	109,696	נכסי מסים שוטפים
193,740	186,631	231,943	חייבים ויתרות חובה
744,212	782,311	852,740	פרמיות לגבייה
20,219,832	19,429,509	20,546,384	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
4,522,758	4,139,982	4,357,779	נכסי חוב סחירים
10,717,056	10,617,532	10,773,362	נכסי חוב שאינם סחירים
247,116	276,326	265,469	מניות
1,250,763	1,258,432	1,298,237	אחרות
16,737,693	16,292,272	16,694,847	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
1,245,185	1,456,438	1,358,526	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
471,825	848,572	768,640	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
132,888	-	138,133	נדל"ן להשקעה מיועד למכירה
45,208,974	44,248,797	46,433,129	סך כל הנכסים
21,670,828	21,085,036	22,138,264	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום	ליום 30 ביוני	
31 בדצמבר	2015	2016
2015	2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	
99,429	99,429	99,429
332,985	332,985	332,985
172,911	228,012	306,245
2,574,830	2,551,343	2,425,685
3,180,155	3,211,769	3,164,344
8,109	7,938	7,740
3,188,264	3,219,707	3,172,084

הון

הון מניות

פרמיה על מניות

קרנות הון

יתרת עודפים

סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה

זכויות שאינן מקנות שליטה

סך כל ההון

התחייבויות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

התחייבויות בגין מסים נדחים

התחייבויות בשל הטבות לעובדים

התחייבויות בגין מסים שוטפים

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות פיננסיות

סך כל ההתחייבויות

סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

18 באוגוסט, 2016			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	ערן גריפל	ארי קלמן	שי קומפל
י"ר הדירקטוריון	מנהל כללי	מנהל כספים	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל- 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח [למעט נתוני רווח נקי (הפסד) למניה]					
5,991,376	1,473,712	1,743,710	2,882,919	3,303,454	פרמיות שהורווחו ברוטו
771,735	201,694	200,106	381,451	398,958	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
5,219,641	1,272,018	1,543,604	2,501,468	2,904,496	פרמיות שהורווחו בשייר
1,220,869	96,131	425,201	933,739	333,102	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
837,200	157,233	209,344	447,130	404,196	הכנסות מדמי ניהול
143,165	39,436	39,223	69,260	74,883	הכנסות מעמלות
14,373	4,691	593	12,154	1,404	הכנסות אחרות
7,435,248	1,569,509	2,217,965	3,963,751	3,718,081	סך כל ההכנסות
5,505,842	905,970	1,847,456	2,808,412	3,197,810	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(542,879)	(88,751)	(144,364)	(145,940)	(347,883)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
4,962,963	817,219	1,703,092	2,662,472	2,849,927	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,309,617	333,871	338,453	650,519	672,666	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
724,329	176,836	168,372	352,738	344,007	הוצאות הנהלה וכלליות
38,933	5,483	5,369	10,883	10,673	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
65,578	36,186	28,637	29,489	33,709	הוצאות מימון
7,101,420	1,369,595	2,243,923	3,706,101	3,910,982	סך כל ההוצאות
3,830	4,351	17	7,027	2,078	חלק ברווחי חברות כלולות
337,658	204,265	(25,941)	264,677	(190,823)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
120,573	74,017	(2,528)	98,455	(45,946)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
217,085	130,248	(23,413)	166,222	(144,877)	רווח נקי (הפסד)
214,537	129,571	(24,143)	164,944	(146,561)	מיוחס ל:
2,548	677	730	1,278	1,684	בעלי המניות של החברה
217,085	130,248	(23,413)	166,222	(144,877)	זכויות שאינן מקנות שליטה
					רווח נקי (הפסד)
3.39	2.05	(0.38)	2.61	(2.32)	רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה בסיסי ומדולל (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 2016		ל- 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 2016	
מבוקר	בלתי מבוקר אלפי ש"ח		בלתי מבוקר	
217,085	130,248	(23,413)	166,222	(144,877)
(2,826)	(12,196)	4,005	(9,260)	(5,557)
(17,106)	(119,723)	51,139	45,999	84,750
(117,945)	(13,322)	2,794	(79,491)	(34,135)
18,340	683	1,060	2,620	5,971
(3,980)	4,965	1,411	2,457	3,159
(123,517)	(139,593)	60,409	(37,675)	54,188
(46,090)	(54,226)	21,301	(15,349)	15,596
(77,427)	(85,367)	39,108	(22,326)	38,592
-	-	-	-	126,322
1,495	1,495	-	1,495	-
6,937	14,088	(1,111)	3,338	(3,972)
8,432	15,583	(1,111)	4,833	122,350
3,043	5,649	(389)	1,641	30,192
5,389	9,934	(722)	3,192	92,158
(72,038)	(75,433)	38,386	(19,134)	130,750
145,047	54,815	14,973	147,088	(14,127)
142,499	54,138	14,243	145,810	(15,811)
2,548	677	730	1,278	1,684
145,047	54,815	14,973	147,088	(14,127)

רווח נקי (הפסד)
רווח (הפסד) כולל אחר:
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה
לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו
לרווח והפסד

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של
פעילויות חוץ
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
המסווגים כזמינים למכירה שנזקק לקרנות הון
רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים
המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח
והפסד
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים
כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
חלק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות
סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה
לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו
לרווח והפסד

מסים על ההכנסה (הטבת מס)
סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, שלאחר
ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או
יועברו לרווח והפסד

פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה
לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח
והפסד

הערכה מחדש בגין רכוש קבוע - ראה באור 2א'
הערכה מחדש בגין בנייני משרד שייעודם שונה
לנדל"ן להשקעה

רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה
מוגדרת

סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה
לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח
והפסד

מסים על ההכנסה (הטבת מס)
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו שלא יועברו
לרווח והפסד

רווח (הפסד) כולל אחר, נטו

סך-הכל רווח (הפסד) כולל

מיוחס ל:

בעלי המניות של החברה
זכויות שאינן מקנות שליטה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	132,502	(14,544)	8,135	6,657	2,574,830	3,180,155	8,109	3,188,264
-	-	-	-	-	-	-	(146,561)	(146,561)	1,684	(144,877)
-	-	-	-	(5,557)	-	-	-	(5,557)	-	(5,557)
-	-	-	84,750	-	-	-	-	84,750	-	84,750
-	-	-	(34,135)	-	-	-	-	(34,135)	-	(34,135)
-	-	-	5,971	-	-	-	-	5,971	-	5,971
-	-	-	-	-	126,322	-	-	126,322	-	126,322
-	-	-	-	-	-	-	(3,972)	(3,972)	-	(3,972)
-	-	-	-	3,159	-	-	-	3,159	-	3,159
-	-	-	(17,644)	2,048	(31,580)	-	1,388	(45,788)	-	(45,788)
-	-	-	38,942	(350)	94,742	-	(2,584)	130,750	-	130,750
-	-	-	38,942	(350)	94,742	-	(149,145)	(15,811)	1,684	(14,127)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,053)	(2,053)
99,429	332,985	40,161	171,444	(14,894)	102,877	6,657	2,425,685	3,164,344	7,740	3,172,084

יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)

רווח נקי (הפסד)

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד

הערכה מחדש בגין רכוש קבוע - ראה באור 2א'

הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

חלק ברווח כולל אחר של חברות כלולות

הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 30 ביוני, 2016

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	136,194	(18,752)	102,877	6,657	2,450,550	3,150,101	8,527	3,158,628
-	-	-	-	-	-	-	(24,143)	(24,143)	730	(23,413)
-	-	-	-	4,005	-	-	-	4,005	-	4,005
-	-	-	51,139	-	-	-	-	51,139	-	51,139
-	-	-	2,794	-	-	-	-	2,794	-	2,794
-	-	-	1,060	-	-	-	-	1,060	-	1,060
-	-	-	-	-	-	-	(1,111)	(1,111)	-	(1,111)
-	-	-	-	1,411	-	-	-	1,411	-	1,411
-	-	-	(19,743)	(1,558)	-	-	389	(20,912)	-	(20,912)
-	-	-	35,250	3,858	-	-	(722)	38,386	-	38,386
-	-	-	35,250	3,858	-	-	(24,865)	14,243	730	14,973
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,517)	(1,517)
99,429	332,985	40,161	171,444	(14,894)	102,877	6,657	2,425,685	3,164,344	7,740	3,172,084

יתרה ליום 1 באפריל, 2016

רווח נקי (הפסד)

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקק לקרנות הון
רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
חלק ברווח כולל אחר של חברות כלולות
הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 30 ביוני, 2016

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	267,313	(5,453)	7,036	3,223	2,412,937	3,157,631	7,833	3,165,464
-	-	-	-	-	-	-	129,571	129,571	677	130,248
-	-	-	-	(12,196)	-	-	-	(12,196)	-	(12,196)
-	-	-	(119,723)	-	-	-	-	(119,723)	-	(119,723)
-	-	-	(13,322)	-	-	-	-	(13,322)	-	(13,322)
-	-	-	683	-	-	-	-	683	-	683
-	-	-	-	-	1,495	-	-	1,495	-	1,495
-	-	-	-	-	-	-	14,088	14,088	-	14,088
-	-	-	-	1,377	-	3,588	-	4,965	-	4,965
-	-	-	49,914	4,889	(396)	(577)	(5,253)	48,577	-	48,577
-	-	-	(82,448)	(5,930)	1,099	3,011	8,835	(75,433)	-	(75,433)
-	-	-	(82,448)	(5,930)	1,099	3,011	138,406	54,138	677	54,815
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(572)	(572)
99,429	332,985	40,161	184,865	(11,383)	8,135	6,234	2,551,343	3,211,769	7,938	3,219,707

יתרה ליום 1 באפריל, 2015

רווח נקי
התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
הערכה מחדש בגין בנייני משרד שייעודם שונה לנדל"ן להשקעה
רווח ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
חלק ברווח כולל אחר של חברות כלולות

הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 30 ביוני, 2015

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון	
מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	204,094	(5,406)	7,036	3,354	2,384,306	8,785	3,074,744	יתרה ליום 1 בינואר, 2015
-	-	-	-	-	-	-	214,537	2,548	217,085	רווח נקי
-	-	-	-	(2,826)	-	-	-	-	(2,826)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
-	-	-	(17,106)	-	-	-	-	-	(17,106)	שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
-	-	-	(117,945)	-	-	-	-	-	(117,945)	רווחים והפסדים נטו מממוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
-	-	-	18,340	-	-	-	-	-	18,340	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
-	-	-	-	-	1,495	-	-	-	1,495	הערכה מחדש בגין בנייני משרד שייעודם שונה לנדל"ן להשקעה
-	-	-	-	-	-	-	6,937	-	6,937	רווח ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	-	-	(7,907)	3,927	-	(3,980)	-	(3,980)	חלק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות
-	-	-	45,119	1,595	(396)	(624)	(2,647)	-	43,047	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	(71,592)	(9,138)	1,099	3,303	4,290	-	(72,038)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	(71,592)	(9,138)	1,099	3,303	218,827	2,548	145,047	סה"כ הרווח (ההפסד) כולל
-	-	-	-	-	-	-	(28,303)	-	(28,303)	השפעה מצטברת, נטו ליום 31 בדצמבר, 2015 של שינויים בהערכת נכסים והתחייבויות בביטוח כללי
-	-	-	-	-	-	-	-	(3,224)	(3,224)	דיבידנד שחולק
99,429	332,985	40,161	132,502	(14,544)	8,135	6,657	2,574,830	8,109	3,188,264	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 20152016		ל- 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 20152016		נספח	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח						
118,953	34,094	(147,053)	453,678	557,326	(א)	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
						<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
4,688	41	(132)	3,696	(59,959)		החזר השקעות מחברות (השקעות בחברות כלולות)
(120,913)	(29,556)	(26,666)	(48,614)	(66,180)		השקעה ברכוש קבוע
(133,391)	(31,728)	(31,794)	(58,525)	(59,347)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
671	671	-	671	-		צירוף עסקים - רכישת חברה לניהול קופות גמל
(17,997)	46,930	41,313	7,750	46,846		תמורות ממימוש (השקעות פיננסיות) על ידי חברות הקבוצה שאינן חברות ביטוח, נטו
13,362	10,335	(6,711)	11,549	(6,041)		החזר הלוואות (מתן הלוואות) לחברות כלולות
13,948	516	1,247	2,060	5,811		דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
2,026	697	278	1,179	944		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(237,606)	(2,094)	(22,465)	(80,234)	(137,926)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
						<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
298,642	249,497	-	249,497	(146)		קבלת התחייבויות פיננסיות (בניכוי הוצאות הנפקה)
(211,526)	(64,526)	(3,760)	(69,836)	(4,411)		פירעון התחייבויות פיננסיות
(3,224)	(572)	(1,517)	(2,125)	(2,053)		דיבידנד ששולם לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
83,892	184,399	(5,277)	177,536	(6,610)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
(10,249)	(5,687)	6,316	(7,990)	(2,634)		הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים
(45,010)	210,712	(168,479)	542,990	410,156		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
1,762,020	2,094,298	2,295,645	1,762,020	1,717,010	(ב)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
1,717,010	2,305,010	2,127,166	2,305,010	2,127,166	(ג)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו	
שהסתיימה	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני	
ביום 31 בדצמבר	2015	2016	2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח			

(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

217,085	130,248	(23,413)	166,222	(144,877)	רווח נקי (הפסד) לתקופה
					התאמות לסעיפי רווח והפסד:
(3,830)	(4,351)	(17)	(7,027)	(2,078)	חלק ברווחי חברות כלולות
					הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות
(511,366)	235,205	(246,604)	(561,338)	(57,036)	עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
					הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(103,534)	(12,935)	(39,862)	(58,078)	(51,186)	נכסי חוב סחירים
(412,530)	(201,257)	(161,689)	(162,287)	(198,670)	נכסי חוב שאינם סחירים
(36,147)	(20,497)	(521)	(31,730)	(3,520)	מניות
(48,029)	(47,973)	8,307	(68,376)	(11,664)	אחרות
(600,240)	(282,662)	(193,765)	(320,471)	(265,040)	
53,998	31,059	23,101	24,823	29,836	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות
(363)	(174)	(101)	(232)	(220)	רווח ממימוש רכוש קבוע
79	-	-	-	-	ירידה בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
(84,351)	(481)	3,385	(481)	(1,861)	ירידה (עליה) בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
(4,554)	(4,554)	-	(4,554)	-	צירוף עסקים - רכישת חברה לניהול קופות גמל
16,940	-	-	-	-	ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים
					פחת והפחתות:
39,811	10,000	10,820	19,737	20,596	רכוש קבוע
165,265	40,864	38,102	81,345	77,927	נכסים בלתי מוחשיים

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני	
2015	2015	2016	2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח			
2,292,503	295,435	472,654	1,471,646	521,108
343,729	(6,776)	368,174	155,791	919,625
(87)	(46)	-	77	-
23,445	77,011	(29,704)	168,449	(140,686)
(108,034)	(18,729)	5,773	(65,600)	(48,614)
120,573	74,017	(2,528)	98,455	(45,946)
(2,864)	(1,227)	(361)	(1,837)	(724)
(2,549,180)	(878,108)	(609,963)	(1,418,698)	(567,729)
(1,448)	(612)	(2,598)	(919)	(3,329)
897	941	-	941	-
(495,386)	(7,840)	(79,192)	85,552	12,911
(58,060)	49,159	64,888	(96,159)	(108,528)
12,395	45,583	(28,642)	20,325	(39,606)
153,600	(40,543)	(129,436)	45,227	(146,801)
(1,458)	(826)	2,385	1,918	9,415
(1,197,986)	(387,655)	(333,629)	(303,030)	163,220
(71,328)	(20,901)	(16,976)	(22,229)	(24,418)
1,057,172	279,851	260,006	532,056	521,843
(129,486)	(30,786)	(87,204)	(76,375)	(138,036)
37,015	2,351	172	34,798	85,896
206,481	60,986	53,991	122,236	93,698
1,099,854	291,501	209,989	590,486	538,983
118,953	34,094	(147,053)	453,678	557,326

(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (המשך)

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
עסקאות תשלום מבוסס מניות

שינוי בנכסי ביטוח משנה

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

מסים על ההכנסה (הטבת מס)

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:

רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:

רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה

תמורה מממוש נדל"ן להשקעה

תמורה מממוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות

פרמיות לגבייה

חייבים ויתרות חובה

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי

מזומנים מפעילות שוטפת

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:

ריבית ששולמה

ריבית שהתקבלה

מסים ששולמו

מסים שהתקבלו

דיבידנד שהתקבל

סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה				
ל- 6 חודשים שהסתיימו		ל- 3 חודשים שהסתיימו		
ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		
2016		2015		
2015		2016		
בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח				

					(ב) מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
					מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
					מזומנים ושווי מזומנים אחרים
					יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
					(ג) מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
					מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
					מזומנים ושווי מזומנים אחרים
					יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
1,288,445	1,533,438	1,747,580	1,288,445	1,245,185	
473,575	560,860	548,065	473,575	471,825	
1,762,020	2,094,298	2,295,645	1,762,020	1,717,010	
1,245,185	1,456,438	1,358,526	1,456,438	1,358,526	
471,825	848,572	768,640	848,572	768,640	
1,717,010	2,305,010	2,127,166	2,305,010	2,127,166	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 1: - כללי

תיאור החברה

מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה ציבורית אשר מניותיה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב יפו. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם ניידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, והמחזיקים (ביחד) בכ- 61.86% ממניות החברה. החברה פועלת באמצעות חברות בשליטתה בכל ענפי הביטוח העיקריים ובכללם ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, פנסיה וגמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי. בנוסף עוסקת החברה באמצעות חברות בשליטתה בפעילות בתחום שוק ההון והפיננסים ובכלל זה בניהול קרנות נאמנות, ניהול תיקי השקעות וחיתום. לחברה גם השקעות בנדל"ן בחו"ל באמצעות חברה בשליטתה המלאה וכן מימון ואשראי לעסקים באמצעות חברה כלולה.

החברה הינה תושבת ישראל, אשר נתאגדה בישראל וכתובתה הרשמית הינה אלנבי 115, תל אביב-יפו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

דוחות כספיים ביניים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 ביוני, 2016 ולתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר, 2015 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים).

הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. כמו כן, נערכו דוחות אלה בהתאם להוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח.

המדיניות החשבונאית אשר יושמה בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקבית לזו שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים, למעט האמור להלן:

ביום 31 במרס, 2016 אימצה הקבוצה מדיניות חשבונאית בנושא מדידת נדל"ן לשימוש עצמי, אשר לפיה כל קבוצת הנדל"ן לשימוש עצמי תוצג על בסיס שוויה ההוגן. עד למועד זה הוצגה קבוצת הנדל"ן לשימוש עצמי על בסיס עלות. המדידה על בסיס שווי הוגן מהווה, להערכת הקבוצה, בסיס מדידה רלוונטי יותר באשר לשווי נכסי הקבוצה וההון העצמי שלה.

השפעת השינוי באופן המדידה נרשם בהון במסגרת סעיף "קרן הערכה מחדש", ונזקף לרווח כולל אחר. כתוצאה מהאמור לעיל נכללו בדוחות הכספיים ביניים המאוחדים השינויים שלהלן:

(1) יתרת קרן הערכה מחדש, שנוצרה כתוצאה מהיישום לראשונה, ליום 31 במרס, 2016, הסתכמה לסך של כ- 126,322 אלפי ש"ח לפני מס ולסך של כ- 94,742 אלפי ש"ח לאחר מס.

(2) סך ההון העצמי של הקבוצה גדל בסך של כ- 94,742 אלפי ש"ח.

הערכות השווי בוצעו על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי שהינו בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך.

השווי ההוגן נקבע בהתאם למספר מתודולוגיות שיערוך, לרבות גישת העלות, גישת ההשוואה והיוון דמי שכירות ראויים מנכסים דומים. השווי ההוגן מסווג לרמה 3 במדרג השווי ההוגן.

נכס שהוערך מחדש מופחת על בסיס הסכום המשוער. הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח. ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך מעבר לכך תיזקף לרווח והפסד.

עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה כתוצאה מהערכה מחדש של אותו נכס, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

שיקול הדעת של ההנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות הכספיים השנתיים, למעט האמור בבאור 8 ס"ק א' ו-ב' להלן.

ג. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע	מדד בגין
%	%	%

לששה חודשים שהסתיימו ביום:

(1.4)	(0.4)	-	30 ביוני, 2016
(3.1)	(0.5)	(0.2)	30 ביוני, 2015

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:

2.1	0.5	1.0	30 ביוני, 2016
(5.3)	1.1	1.1	30 ביוני, 2015

0.3	(0.9)	(1.0)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015
-----	-------	-------	------------------------------------

באור 3: - מגזרי פעילות

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרנות השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח, מפורט מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח לביטוח חיים פנסיה וגמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ניתוחים והשתלות, ביטוח שיניים, עובדים זרים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר ביטוח כללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח כללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

● ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על-ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על-פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

● ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

● ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

● ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שייגרם לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות דירקטורים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר וכן ענפים אחרים כגון כלי שיט, כלי טייס וערבות חוק המכר.

4. הפעילות אשר אינה מיוחסת למגזרי פעילות, כוללת פעילות ייזום פרויקטים והשקעות בנדל"ן, שירותים ומוצרים פיננסיים (ניהול קרנות נאמנות, ניהול תיקי השקעות ומתן התחייבויות חיתומיות), פעילות של תיווך ביטוחי, מימון ואשראי לעסקים והכנסות מהשקעות והוצאות מימון שלא יוחסו למגזרי הפעילות האחרים.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

עונתיות

1. ביטוח חיים ובריאות

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בחודש ינואר או בחודש אפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה. במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענף רכב רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,364,391	304,058	1,635,005	-	-	3,303,454
59,819	60,920	278,219	-	-	398,958
1,304,572	243,138	1,356,786	-	-	2,904,496
258,108	13,431	49,767	22,354	(10,558)	333,102
374,940	-	-	29,943	(687)	404,196
10,168	5,175	47,790	34,765	(23,015)	74,883
196	-	-	1,275	(67)	1,404
1,947,984	261,744	1,454,343	88,337	(34,327)	3,718,081
1,426,465	273,714	1,497,631	-	-	3,197,810
(44,854)	(99,254)	(203,775)	-	-	(347,883)
1,381,611	174,460	1,293,856	-	-	2,849,927
243,795	102,215	320,259	29,522	(23,125)	672,666
240,061	16,378	57,281	41,111	(10,824)	344,007
9,448	-	-	1,225	-	10,673
1,834	354	1,191	30,708	(378)	33,709
1,876,749	293,407	1,672,587	102,566	(34,327)	3,910,982
(1,687)	(351)	808	3,308	-	2,078
69,548	(32,014)	(217,436)	(10,921)	-	(190,823)
3,115	598	43,888	128,937	-	176,538
72,663	(31,416)	(173,548)	118,016	-	(14,285)

ליום 30 ביוני, 2016

בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
10,163,257	1,151,763	6,510,842	-	-	17,825,862
21,810,006	64,747	-	-	-	21,874,753

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות מימון
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2015

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,082,109	276,616	1,524,194	-	-	2,882,919
66,413	58,273	256,765	-	-	381,451
1,015,696	218,343	1,267,429	-	-	2,501,468
794,911	21,723	54,439	73,117	(10,451)	933,739
407,848	-	-	39,282	-	447,130
8,121	(1,861)	51,034	31,803	(19,837)	69,260
4,552	-	-	7,736	(134)	12,154
2,231,128	238,205	1,372,902	151,938	(30,422)	3,963,751
1,659,774	38,490	1,110,148	-	-	2,808,412
(47,652)	86,336	(184,624)	-	-	(145,940)
1,612,122	124,826	925,524	-	-	2,662,472
242,922	90,102	304,457	32,989	(19,951)	650,519
230,879	26,373	63,938	41,774	(10,226)	352,738
9,721	-	-	1,162	-	10,883
2,725	508	1,505	24,996	(245)	29,489
2,098,369	241,809	1,295,424	100,921	(30,422)	3,706,101
2,469	544	2,147	1,867	-	7,027
135,228	(3,060)	79,625	52,884	-	264,677
(44,553)	(9,458)	10,138	11,031	-	(32,842)
90,675	(12,518)	89,763	63,915	-	231,835

ליום 30 ביוני, 2015

בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
9,959,570	927,383	5,777,625	-	-	16,664,578
20,477,434	55,354	-	-	-	20,532,788

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות (החזרי עמלות)
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות מימון
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות כלולות
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016

ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
בית סוכן ארוך טווח					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
761,179	153,769	828,762	-	-	1,743,710
29,368	30,460	140,278	-	-	200,106
731,811	123,309	688,484	-	-	1,543,604
369,243	5,786	48,423	7,007	(5,258)	425,201
194,758	-	-	14,907	(321)	209,344
5,379	1,755	24,712	16,759	(9,382)	39,223
89	-	-	551	(47)	593
1,301,280	130,850	761,619	39,224	(15,008)	2,217,965
1,072,106	136,446	638,904	-	-	1,847,456
(30,755)	(46,717)	(66,892)	-	-	(144,364)
1,041,351	89,729	572,012	-	-	1,703,092
122,352	50,213	160,685	14,639	(9,436)	338,453
117,201	8,008	27,459	21,087	(5,383)	168,372
4,725	-	-	644	-	5,369
3,916	583	590	23,737	(189)	28,637
1,289,545	148,533	760,746	60,107	(15,008)	2,243,923
(2,597)	(555)	139	3,030	-	17
9,138	(18,238)	1,012	(17,853)	-	(25,941)
18,904	4,090	21,985	14,319	-	59,298
28,042	(14,148)	22,997	(3,534)	-	33,357

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו

חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הפחתת נכסים בלתי מוחשיים

הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2015

ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
בחלק מבוטח					
אלפי ש"ח					
562,513	139,031	772,168	-	-	1,473,712
37,812	29,285	134,597	-	-	201,694
524,701	109,746	637,571	-	-	1,272,018
(13,570)	15,418	55,536	43,914	(5,167)	96,131
138,053	-	-	19,180	-	157,233
5,775	2,016	25,520	16,111	(9,986)	39,436
4,397	-	-	352	(58)	4,691
659,356	127,180	718,627	79,557	(15,211)	1,569,509
366,527	(13,449)	552,892	-	-	905,970
(24,624)	6,506	(70,633)	-	-	(88,751)
341,903	(6,943)	482,259	-	-	817,219
125,764	46,118	155,731	16,303	(10,045)	333,871
115,576	13,335	32,188	20,780	(5,043)	176,836
4,901	-	-	582	-	5,483
4,099	927	689	30,594	(123)	36,186
592,243	53,437	670,867	68,259	(15,211)	1,369,595
1,593	353	1,186	1,219	-	4,351
68,706	74,096	48,946	12,517	-	204,265
(50,928)	(10,570)	(40,572)	(21,940)	-	(124,010)
17,778	63,526	8,374	(9,423)	-	80,255

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות כלולות
 רווח לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015					
ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
מבוקר					
אלפי ש"ח					
2,317,926	565,611	3,107,839	-	-	5,991,376
121,146	116,417	534,172	-	-	771,735
2,196,780	449,194	2,573,667	-	-	5,219,641
935,091	34,460	114,751	157,673	(21,106)	1,220,869
765,208	-	-	73,443	(1,451)	837,200
14,578	7,779	95,837	64,797	(39,826)	143,165
5,254	-	-	9,340	(221)	14,373
3,916,911	491,433	2,784,255	305,253	(62,604)	7,435,248
2,906,420	296,880	2,302,542	-	-	5,505,842
(109,840)	(64,703)	(368,336)	-	-	(542,879)
2,796,580	232,177	1,934,206	-	-	4,962,963
476,422	181,712	627,295	64,251	(40,063)	1,309,617
485,487	49,640	129,203	81,919	(21,920)	724,329
19,668	-	-	19,265	-	38,933
7,738	846	2,085	55,530	(621)	65,578
3,785,895	464,375	2,692,789	220,965	(62,604)	7,101,420
9,039	1,996	2,464	(9,669)	-	3,830
140,055	29,054	93,930	74,619	-	337,658
(43,066)	(9,206)	(28,645)	(34,168)	-	(115,085)
96,989	19,848	65,285	40,451	-	222,573

פרמיות שהורווחו ברוטו	
פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה	
פרמיות שהורווחו בשייר	
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	
הכנסות מדמי ניהול	
הכנסות מעמלות	
הכנסות אחרות	
סך כל ההכנסות	
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו	
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	
הוצאות הנהלה וכלליות	
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	
הוצאות מימון	
סך כל ההוצאות	
חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות	
רווח לפני מסים על ההכנסה	
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה	

ליום 31 בדצמבר, 2015					
מבוקר					
אלפי ש"ח					
9,970,711	1,022,614	5,912,912	-	-	16,906,237
21,291,481	62,164	-	-	-	21,353,645

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש	ענפי חבויות	סה"כ	
		(ואחרים *)	(אחרים **)		
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
445,267	868,666	324,971	186,572	1,825,476	פרמיות ברוטו
12,734	38,825	192,645	54,495	298,699	פרמיות ביטוח משנה
432,533	829,841	132,326	132,077	1,526,777	פרמיות בשייר
(37,601)	(110,789)	(6,477)	(15,124)	(169,991)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
394,932	719,052	125,849	116,953	1,356,786	פרמיות שהורווחו בשייר
19,723	12,766	5,434	11,844	49,767	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
102	1,316	42,415	3,957	47,790	הכנסות מעמלות
414,757	733,134	173,698	132,754	1,454,343	סך כל ההכנסות
533,864	600,711	144,346	218,710	1,497,631	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(29,888)	(29,159)	(93,206)	(51,522)	(203,775)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
503,976	571,552	51,140	167,188	1,293,856	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
38,411	167,007	80,227	34,614	320,259	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
15,052	23,196	12,562	6,471	57,281	הוצאות הנהלה וכלליות
304	233	407	247	1,191	הוצאות מימון
557,743	761,988	144,336	208,520	1,672,587	סך כל ההוצאות
426	140	34	208	808	חלק ברווחי חברות כלולות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(142,560)	(28,714)	29,396	(75,558)	(217,436)	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
26,931	7,920	1,156	7,881	43,888	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
(115,629)	(20,794)	30,552	(67,677)	(173,548)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני, 2016 (בלתי מבוקר)
3,224,722	1,176,279	592,855	1,516,986	6,510,842	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני, 2016 (בלתי מבוקר)
3,074,902	1,125,980	183,146	1,028,957	5,412,985	

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 84% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2015					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
431,666	747,400	323,359	178,879	1,681,304	פרמיות ברוטו
11,968	36,386	189,672	45,529	283,555	פרמיות ביטוח משנה
419,698	711,014	133,687	133,350	1,397,749	פרמיות בשייר
(26,929)	(75,418)	(7,094)	(20,879)	(130,320)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
392,769	635,596	126,593	112,471	1,267,429	פרמיות שהורווחו בשייר
24,897	12,347	5,588	11,607	54,439	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	1,682	45,704	3,648	51,034	הכנסות מעמלות
417,666	649,625	177,885	127,726	1,372,902	סך כל ההכנסות
306,206	500,496	202,567	100,879	1,110,148	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(13,580)	(16,896)	(129,891)	(24,257)	(184,624)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
292,626	483,600	72,676	76,622	925,524	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
37,513	152,563	80,051	34,330	304,457	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
17,074	25,680	13,891	7,293	63,938	הוצאות הנהלה וכלליות
400	236	642	227	1,505	הוצאות מימון
347,613	662,079	167,260	118,472	1,295,424	סך כל ההוצאות
1,248	285	80	534	2,147	חלק ברווחי חברות כלולות
71,301	(12,169)	10,705	9,788	79,625	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
6,770	1,953	516	899	10,138	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
78,071	(10,216)	11,221	10,687	89,763	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
3,069,776	896,862	519,588	1,291,399	5,777,625	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני, 2015 (בלתי מבוקר)
2,915,103	853,787	163,252	841,590	4,773,732	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני, 2015 (בלתי מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש	ענפי חבויות	סה"כ	
		(ואחרים *)	(אחרים **)		
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
190,546	377,948	135,910	77,689	782,093	פרמיות ברוטו
6,196	12,916	84,320	25,797	129,229	פרמיות ביטוח משנה
184,350	365,032	51,590	51,892	652,864	פרמיות בשייר
14,317	3,135	10,854	7,314	35,620	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
198,667	368,167	62,444	59,206	688,484	פרמיות שהורווחו בשייר
22,628	11,076	3,775	10,944	48,423	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
66	1,619	21,025	2,002	24,712	הכנסות מעמלות
221,361	380,862	87,244	72,152	761,619	סך כל ההכנסות
196,736	289,963	69,804	82,401	638,904	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(1,578)	(12,059)	(41,468)	(11,787)	(66,892)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
195,158	277,904	28,336	70,614	572,012	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
19,316	84,585	39,536	17,248	160,685	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
7,235	11,039	6,081	3,104	27,459	הוצאות הנהלה וכלליות
(115)	321	226	158	590	הוצאות מימון
221,594	373,849	74,179	91,124	760,746	סך כל ההוצאות
72	25	6	36	139	חלק ברווחי חברות כלולות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(161)	7,038	13,071	(18,936)	1,012	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
13,371	4,031	662	3,921	21,985	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
13,210	11,069	13,733	(15,015)	22,997	

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 85% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2015					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
188,211	331,258	138,014	76,079	733,562	פרמיות ברוטו
6,014	11,924	85,023	23,455	126,416	פרמיות ביטוח משנה
182,197	319,334	52,991	52,624	607,146	פרמיות בשייר
14,999	1,444	8,882	5,100	30,425	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
197,196	320,778	61,873	57,724	637,571	פרמיות שהורווחו בשייר
30,365	10,837	4,071	10,263	55,536	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	1,342	22,299	1,879	25,520	הכנסות מעמלות
227,561	332,957	88,243	69,866	718,627	סך כל ההכנסות
169,638	252,235	83,388	47,631	552,892	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(7,417)	(7,087)	(51,735)	(4,394)	(70,633)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
162,221	245,148	31,653	43,237	482,259	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
19,248	77,702	41,260	17,521	155,731	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
8,508	13,094	6,941	3,645	32,188	הוצאות הנהלה וכלליות
127	167	281	114	689	הוצאות מימון
190,104	336,111	80,135	64,517	670,867	סך כל ההוצאות
690	157	44	295	1,186	חלק ברווחי חברות כלולות
38,147	(2,997)	8,152	5,644	48,946	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(28,785)	(4,947)	149	(6,989)	(40,572)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
9,362	(7,944)	8,301	(1,345)	8,374	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 73% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ	
מבוקר					
אלפי ש"ח					
809,964	1,433,232	619,425	338,662	3,201,283	פרמיות ברוטו
24,186	58,835	371,310	105,626	559,957	פרמיות ביטוח משנה
785,778	1,374,397	248,115	233,036	2,641,326	פרמיות בשייר
1,227	(66,732)	2,941	(5,095)	(67,659)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
787,005	1,307,665	251,056	227,941	2,573,667	פרמיות שהורווחו בשייר
55,919	23,562	10,089	25,181	114,751	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	4,375	83,386	8,076	95,837	הכנסות מעמלות
842,924	1,335,602	344,531	261,198	2,784,255	סך כל ההכנסות
596,161	1,083,622	378,408	244,351	2,302,542	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(14,642)	(49,164)	(251,414)	(53,116)	(368,336)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
581,519	1,034,458	126,994	191,235	1,934,206	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
78,290	317,654	160,722	70,629	627,295	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
33,972	52,303	28,136	14,792	129,203	הוצאות הנהלה וכלליות
292	238	1,146	409	2,085	הוצאות מימון
694,073	1,404,653	316,998	277,065	2,692,789	סך כל ההוצאות
1,438	320	88	618	2,464	חלק ברווחי חברות כלולות
150,289	(68,731)	27,621	(15,249)	93,930	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(20,062)	(3,606)	(113)	(4,864)	(28,645)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
130,227	(72,337)	27,508	(20,113)	65,285	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
2,950,554	1,019,922	591,164	1,351,272	5,912,912	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2015 (מבוקר)
2,818,750	980,056	180,256	909,842	4,888,904	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2015 (מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,364,391	1,364,391	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	59,819	59,819	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,304,572	1,304,572	פרמיות שהורווחו בשייר
103,652	734	153,722	258,108	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
52,747	235,664	86,529	374,940	הכנסות מדמי ניהול
-	-	10,168	10,168	הכנסות מעמלות
-	182	14	196	הכנסות אחרות
156,399	236,580	1,555,005	1,947,984	סך כל ההכנסות
89,703	-	1,336,762	1,426,465	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(44,854)	(44,854)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
89,703	-	1,291,908	1,381,611	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
12,171	61,633	169,991	243,795	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
31,111	102,239	106,711	240,061	הוצאות הנהלה וכלליות
4,548	4,900	-	9,448	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
90	470	1,274	1,834	הוצאות מימון
137,623	169,242	1,569,884	1,876,749	סך כל ההוצאות
-	-	(1,687)	(1,687)	חלק בהפסדי חברות כלולות
18,776	67,338	(16,566)	69,548	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(20)	(40)	3,175	3,115	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
18,756	67,298	(13,391)	72,663	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2015				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,082,109	1,082,109	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	66,413	66,413	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,015,696	1,015,696	פרמיות שהורווחו בשייר
95,954	769	698,188	794,911	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
48,731	218,400	140,717	407,848	הכנסות מדמי ניהול
-	-	8,121	8,121	הכנסות מעמלות
4,114	425	13	4,552	הכנסות אחרות
148,799	219,594	1,862,735	2,231,128	סך כל ההכנסות
84,578	-	1,575,196	1,659,774	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(47,652)	(47,652)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
84,578	-	1,527,544	1,612,122	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
12,848	63,152	166,922	242,922	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
27,172	96,004	107,703	230,879	הוצאות הנהלה וכלליות
4,821	4,900	-	9,721	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
117	325	2,283	2,725	הוצאות מימון
129,536	164,381	1,804,452	2,098,369	סך כל ההוצאות
-	-	2,469	2,469	חלק ברווחי חברות כלולות
19,263	55,213	60,752	135,228	רווח לפני מסים על ההכנסה
16	39	(44,608)	(44,553)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
19,279	55,252	16,144	90,675	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	761,179	761,179	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	29,368	29,368	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	731,811	731,811	פרמיות שהורווחו בשייר
77,182	586	291,475	369,243	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
26,849	122,642	45,267	194,758	הכנסות מדמי ניהול
-	-	5,379	5,379	הכנסות מעמלות
-	83	6	89	הכנסות אחרות
104,031	123,311	1,073,938	1,301,280	סך כל ההכנסות
78,024	-	994,082	1,072,106	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(30,755)	(30,755)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
78,024	-	963,327	1,041,351	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
6,133	32,120	84,099	122,352	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
16,419	50,122	50,660	117,201	הוצאות הנהלה וכלליות
2,275	2,450	-	4,725	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
47	415	3,454	3,916	הוצאות מימון
102,898	85,107	1,101,540	1,289,545	סך כל ההוצאות
-	-	(2,597)	(2,597)	חלק בהפסדי חברות כלולות
1,133	38,204	(30,199)	9,138	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(12)	(22)	18,938	18,904	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
1,121	38,182	(11,261)	28,042	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2015				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	562,513	562,513	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	37,812	37,812	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	524,701	524,701	פרמיות שהורווחו בשייר
98,816	(493)	(111,893)	(13,570)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
24,797	111,548	1,708	138,053	הכנסות מדמי ניהול
-	-	5,775	5,775	הכנסות מעמלות
4,114	277	6	4,397	הכנסות אחרות
127,727	111,332	420,297	659,356	סך כל ההכנסות
105,194	-	261,333	366,527	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(24,624)	(24,624)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
105,194	-	236,709	341,903	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
6,861	33,567	85,336	125,764	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
13,543	46,741	55,292	115,576	הוצאות הנהלה וכלליות
2,451	2,450	-	4,901	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
75	309	3,715	4,099	הוצאות מימון
128,124	83,067	381,052	592,243	סך כל ההוצאות
-	-	1,593	1,593	חלק ברווחי חברות כלולות
(397)	28,265	40,838	68,706	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
68	166	(51,162)	(50,928)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(329)	28,431	(10,324)	17,778	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	2,317,926	2,317,926	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	121,146	121,146	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	2,196,780	2,196,780	פרמיות שהורווחו בשייר
194,544	(123)	740,670	935,091	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
98,529	447,108	219,571	765,208	הכנסות מדמי ניהול
-	-	14,578	14,578	הכנסות מעמלות
4,561	666	27	5,254	הכנסות אחרות
297,634	447,651	3,171,626	3,916,911	סך כל ההכנסות
173,431	-	2,732,989	2,906,420	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(109,840)	(109,840)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
173,431	-	2,623,149	2,796,580	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
27,780	123,291	325,351	476,422	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
57,378	197,654	230,455	485,487	הוצאות הנהלה וכלליות
9,868	9,800	-	19,668	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
158	407	7,173	7,738	הוצאות מימון
268,615	331,152	3,186,128	3,785,895	סך כל ההוצאות
-	-	9,039	9,039	חלק ברווחי חברות כלולות
29,019	116,499	(5,463)	140,055	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(40)	(25)	(43,001)	(43,066)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
28,979	116,474	(48,464)	96,989	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

נתונים לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016							
פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			
משנת 2004				קופות גמל מבטיחות תשואה			
עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)	שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי	סה"כ	
בלתי מבוקר							
אלפי ש"ח							
34,593	268,756	115,265	733,368	198,048	14,361	-	1,364,391
-	70	-	544,577	-	-	-	544,647
29,620	34,530	6,230	51,632	-	-	13,727	135,739
137,770	234,072	128,352	713,784	87,309	4,583	-	1,305,870
99	(340)	76	31,057	-	-	89,703	120,595

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו
ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016							
פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה							
פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות ללא מרכיב חסכון	
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת	
קופות גמל מבטיחות תשואה		קופות גמל מבטיחות תשואה		קופות גמל מבטיחות תשואה		קופות גמל מבטיחות תשואה	
סה"כ	קופות גמל מבטיחות תשואה	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
בלתי מבוקר							
אלפי ש"ח							
761,179	-	7,111	99,677	387,887	115,265	134,790	16,449
287,566	-	-	-	288,274	-	(708)	-
55,326	(594)	-	-	27,141	2,987	17,942	7,850
947,651	-	5,570	59,739	429,349	120,411	227,938	104,644
124,455	78,024	-	-	45,932	29	417	53

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015							
פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				פוליסות ללא מרכיב חסכון			
משנת 2004				סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			
עד שנת 1990 (1)	עד שנת 2003	שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי	קופות גמל מבטיחות תשואה	סה"כ
מבוקר							
אלפי ש"ח							
76,703	555,109	-	1,281,273	376,587	28,254	-	2,317,926
8	237	(1)	1,818,753	-	-	-	1,818,997
53,740	119,934	10,671	99,033	-	-	21,099	304,477
196,500	862,195	2,922	1,355,683	235,198	22,396	-	2,674,894
23	6	20	58,046	-	-	173,432	231,527

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שזנקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו
ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות

נתונים לששה חודשים שהסתיימו

ביום 30 ביוני, 2016

סה"כ	אחר		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
309,979	34,463	238,171	524	36,821
273,714	23,452	132,123	523	117,616

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח ברוטו

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו

ביום 30 ביוני, 2016

סה"כ	אחר		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
146,611	7,493	120,408	266	18,444
136,446	10,608	68,572	2	57,264

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח ברוטו

נתונים לשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר, 2015

סה"כ	אחר		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
מבוקר				
אלפי ש"ח				
556,807	63,564	419,635	1,009	72,599
296,880	45,702	288,824	981	(38,627)

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח ברוטו

באור 4: - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:

ליום	ליום 30 ביוני		
31 בדצמבר	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
74,937	73,989	75,661	נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות:
7,202,014	6,943,441	7,331,649	נכסי חוב סחירים
4,191,450	4,012,005	4,123,008	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
4,354,121	4,172,071	4,296,490	מניות
4,472,247	4,301,992	4,795,237	השקעות פיננסיות אחרות (**)
20,219,832	19,429,509	20,546,384	סך הכל השקעות פיננסיות
1,245,185	1,456,438	1,358,526	מזומנים ושווי מזומנים
130,874	125,100	157,693	אחר
21,670,828	21,085,036	22,138,264	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
463,381	472,268	449,014	(*) כולל נכסים שנמדדו לפי עלות מופחתת
521,277	533,985	511,997	השווי ההוגן של הנכסים כאמור

(**) השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 30 ביוני, 2016			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			

6,114,460	1,217,189	-	7,331,649
-	3,662,642	11,352	3,673,994
4,231,783	15,138	49,569	4,296,490
2,075,420	1,513,660	1,206,157	4,795,237
12,421,663	6,408,629	1,267,078	20,097,370

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 30 ביוני, 2015			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			

5,878,327	1,065,039	75	6,943,441
-	3,529,257	10,480	3,539,737
4,121,033	9,846	41,192	4,172,071
2,029,583	1,203,187	1,069,222	4,301,992
12,028,943	5,807,329	1,120,969	18,957,241

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2015			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מבוקר			
אלפי ש"ח			

6,014,412	1,187,527	75	7,202,014
-	3,725,717	2,352	3,728,069
4,320,196	6,578	27,347	4,354,121
1,917,638	1,350,725	1,203,884	4,472,247
12,252,246	6,270,547	1,233,658	19,756,451

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
סה"כ	השקעות פיננסיות		נכסי חוב	
	אחרות	מניות	שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים
1,233,658	1,203,884	27,347	2,352	75
יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)				
(26,742)	(21,014)	(469)	(5,184)	(75)
סך הפסדים שהוכרו ברווח והפסד				
85,587	62,896	22,691	-	-
רכישות				
(36,795)	(36,795)	-	-	-
מכירות				
(6,867)	(6,370)	-	(497)	-
פדיונות				
18,237	3,556	-	14,681	-
העברות אל רמה 3				
1,267,078	1,206,157	49,569	11,352	-
יתרה ליום 30 ביוני, 2016				
סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד				
(14,573)	(8,803)	(469)	(5,226)	(75)
בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2016				

במהלך התקופה של ששה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2016, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
	השקעות		נכסי	
	פיננסיות		חוב	
סה"כ	אחרות	מניות	שאינם	נכסי חוב
			סחירים	סחירים
1,131,371	1,078,686	38,671	14,014	-
				יתרה ליום 1 בינואר, 2015 (מבוקר)
(30,644)	(35,086)	2,521	2,554	(633)
				סך הרווחים (הפסדים)
80,745	80,745	-	-	-
				שהוכרו ברווח והפסד
(55,123)	(55,123)	-	-	-
				רכישות
(1,014)	-	-	(1,014)	-
				מכירות
769	-	-	61	708
				פדיונות
(5,135)	-	-	(5,135)	-
				העברות אל רמה 3
				העברות מתוך רמה 3
<u>1,120,969</u>	<u>1,069,222</u>	<u>41,192</u>	<u>10,480</u>	<u>75</u>
				יתרה ליום 30 ביוני, 2015
				סך הרווחים (הפסדים)
				לתקופה שלא מומשו
				ושהוכרו ברווח והפסד בגין
(15,861)	(19,341)	2,521	1,592	(633)
				נכסים המוחזקים נכון ליום
				30 ביוני, 2015

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
סה"כ	השקעות פיננסיות		נכסי חוב	
	אחרות	מניות	שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים
1,240,133	1,180,416	49,078	10,564	75
יתרה ליום 1 באפריל, 2016				
11,725	11,016	(80)	864	(75)
סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד				
30,527	29,956	571	-	-
רכישות				
(15,231)	(15,231)	-	-	-
מכירות				
(76)	-	-	(76)	-
פדיונות				
1,267,078	1,206,157	49,569	11,352	-
יתרה ליום 30 ביוני, 2016				
סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2016				
13,980	13,343	(80)	792	(75)

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2016, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח					
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
סה"כ	השקעות פיננסיות		נכסי חוב		
	אחרות	מניות	שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים	
1,137,751	1,089,707	39,446	8,598	-	יתרה ליום 1 באפריל, 2015
(27,597)	(30,660)	1,746	1,950	(633)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד
37,774	37,774	-	-	-	רכישות
(27,599)	(27,599)	-	-	-	מכירות
(129)	-	-	(129)	-	פדיונות
769	-	-	61	708	העברות אל רמה 3
<u>1,120,969</u>	<u>1,069,222</u>	<u>41,192</u>	<u>10,480</u>	<u>75</u>	יתרה ליום 30 ביוני, 2015
(22,452)	(25,376)	1,746	1,811	(633)	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2015

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח					
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד					
מבוקר					
אלפי ש"ח					
נכסי חוב	נכסי חוב	השקעות			
שאינם	שאינם	פיננסיות			
סחירים	סחירים	אחרות	מניות	סה"כ	
-	14,014	38,671	1,078,686	1,131,371	יתרה ליום 1 בינואר, 2015
(633)	4,334	(3,756)	3,473	3,418	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד
-	-	-	217,664	217,664	רכישות
-	-	(7,568)	(95,939)	(103,507)	מכירות
-	(9,139)	-	-	(9,139)	פדיונות
708	389	-	-	1,097	העברות אל רמה 3
-	(7,246)	-	-	(7,246)	העברות מתוך רמה 3
75	2,352	27,347	1,203,884	1,233,658	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
(633)	113	(5,920)	4,296	(2,144)	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2015

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים

ההרכב:

ליום 30 ביוני, 2016	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
6,554,437	8,600,806
4,218,925	4,659,354
10,773,362	13,260,160

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 30 ביוני, 2015	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
6,604,631	8,487,546
4,012,901	4,411,613
10,617,532	12,899,159

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2015	
ערך בספרים	שווי הוגן
מבוקר	
אלפי ש"ח	
6,612,840	8,498,403
4,104,216	4,492,548
10,717,056	12,990,951

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו בסעיף א.2. לעיל.

עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

ליום 30 ביוני, 2016			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
4,357,779	-	503,672	3,854,107
265,469	15,129	-	250,340
1,298,237	225,948	587,468	484,821
5,921,485	241,077	1,091,140	4,589,268

נכסי חוב סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 30 ביוני, 2015			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
4,139,982	1,252	472,996	3,665,734
276,326	8,504	-	267,822
1,258,432	191,599	650,483	416,350
5,674,740	201,355	1,123,479	4,349,906

נכסי חוב סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2015			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
מבוקר			
אלפי ש"ח			
4,522,758	53	436,259	4,086,446
247,116	3,942	-	243,174
1,250,763	231,218	575,051	444,494
6,020,637	235,213	1,011,310	4,774,114

נכסי חוב סחירים
מניות
אחרות
סה"כ

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח				
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
נכסי חוב				
סה"כ	אחרות	מניות	סחירים	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
235,213	231,218	3,942	53	יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)
(2,782)	(2,690)	(39)	(53)	סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד
				סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח
1,492	1,613	(121)	-	כולל אחר
19,738	8,391	11,347	-	רכישות
(11,800)	(11,800)	-	-	מכירות
(2,560)	(2,560)	-	-	פדיונות
1,776	1,776	-	-	העברות אל רמה 3
241,077	225,948	15,129	-	יתרה ליום 30 ביוני, 2016
				סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא
				מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים
146	238	(39)	(53)	המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2016

במהלך התקופה של ששה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2016, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח				
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
נכסי חוב				
סה"כ	אחרות	מניות	סחירים	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
203,532	194,584	8,948	-	יתרה ליום 1 בינואר, 2015 (מבוקר)
				סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח
				והפסד
(30)	1,019	50	(1,099)	סך ההפסדים שהוכרו ברווח כולל אחר
(6,305)	(5,811)	(494)	-	רכישות
17,101	17,101	-	-	מכירות
(15,294)	(15,294)	-	-	העברות אל רמה 3
2,351	-	-	2,351	
201,355	191,599	8,504	1,252	יתרה ליום 30 ביוני, 2015
				סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא
				מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים
3,542	4,591	50	(1,099)	המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2015

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח			
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
נכסי חוב			
סה"כ	אחרות	מניות	סחירים
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
241,287	226,406	14,828	53
(2,185)	(2,177)	45	(53)
3,761	3,792	(31)	-
3,423	3,136	287	-
(5,209)	(5,209)	-	-
241,077	225,948	15,129	-

יתרה ליום 1 באפריל, 2016
 סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח
 והפסד
 סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח
 כולל אחר
 רכישות
 מכירות
 יתרה ליום 30 ביוני, 2016

סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא			
מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים			
המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2016			
(1,070)	(1,062)	45	(53)

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2016, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח				
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
נכסי חוב	מניות	אחרות	סה"כ	
סחירים	בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח				
-	9,876	194,147	204,023	יתרה ליום 1 באפריל, 2015
(1,099)	(2)	(642)	(1,743)	סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד
-	(1,370)	(2,601)	(3,971)	סך ההפסדים שהוכרו ברווח כולל אחר
-	-	9,541	9,541	רכישות
-	-	(8,846)	(8,846)	מכירות
2,351	-	-	2,351	העברות אל רמה 3
1,252	8,504	191,599	201,355	יתרה ליום 30 ביוני, 2015
				סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו
(1,099)	(2)	(205)	(1,306)	ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים
				המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2015

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח				
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
נכסי חוב	מניות	אחרות	סה"כ	סחירים
מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	8,948	194,584	203,532	יתרה ליום 1 בינואר, 2015
				סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו:
(1,099)	(182)	3,488	2,207	ברווח והפסד
-	(1,614)	(7,304)	(8,918)	ברווח כולל אחר
-	-	60,481	60,481	רכישות
-	(3,210)	(20,031)	(23,241)	מכירות
2,351	-	-	2,351	העברות אל רמה 3
(1,199)	-	-	(1,199)	העברות מתוך רמה 3
53	3,942	231,218	235,213	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
				סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא
(451)	(1,634)	8,613	6,528	מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים
				המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2015

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. פירוט התחייבויות פיננסיות

ליום			ליום		
31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2015	2015	2016	2015	2015	2016
	שווי הוגן			ערך בספרים	
מבוקר	בלתי מבוקר		מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח					
3,208	6,462	-	3,125	6,250	-
668,024	778,048	666,044	624,099	717,357	622,515
1,125,040	1,115,352	1,149,315	1,023,401	1,034,786	1,032,430
9,172	9,994	7,601	3,913	4,448	3,397
1,805,444	1,909,856	1,822,960	1,654,538	1,762,841	1,658,342
47,643	59,606	48,444	47,643	59,606	48,444
1,853,087	1,969,462	1,871,404	1,702,181	1,822,447	1,706,786
1,027,790	1,008,833	1,052,457	919,396	915,570	918,124

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

הלוואה מתאגיד בנקאי
אגרות חוב
כתבי התחייבויות נדחים (*)
פיקדון צובר ריבית

2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

נגזרים
סך התחייבויות פיננסיות
(*) מזה כתבי התחייבות נדחים
המהווים הון משני והון שלישוני

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

2. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו בסעיף א.2. לעיל.

עבור התחייבויות פיננסיות אשר מוכרות בשווי ההוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

30 ביוני, 2016				נגזרים
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
10,822	37,622	-	48,444	

30 ביוני, 2015				נגזרים
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	59,606	-	59,606	

31 בדצמבר, 2015				נגזרים
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	47,643	-	47,643	

באור 5: - הון ודרישות הון

ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת הקבוצה להמשיך את פעילותה על מנת שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. מנורה ביטוח ושומרה ביטוח כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי המפקח על הביטוח (להלן - המפקח).

כחלק מתהליך יישומה של הדירקטיבה Solvency II, נדרשות חברות הביטוח המאוחדות לבצע תהליך הערכה עצמית של הסיכונים להם הן חשופות ולקבוע הון אשר לדעתן יהווה כרית ביטחון לסיכונים אלו. מנורה ביטוח הגדירה כהון עצמי נדרש (הון יעד) את דרישת ההון כפי שנדרשה על ידי הדירקטיבה, ובלבד שלא יפחת מתקנות ההון. שומרה ביטוח הגדירה כהון עצמי נדרש (הון יעד) כ-105% מדרישות ההון כפי שהוגדרו על ידי המפקח בתקנות ההון. מובהר כי אין מדובר בהון מחייב, אלא בהון יעד שחברות הביטוח המאוחדות תשאפנה לשמור עליו, וכי אין ודאות כי חברות הביטוח המאוחדות תעמודנה בהון יעד זה בכל נקודת זמן.

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - מבטחים פנסיה וגמל) ומנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ (להלן - מנורה מהנדסים) מחויבות לעמוד בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 2), התשע"ב-2012.

מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ מחויבת לעמוד בתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים וחברי ועדת השקעות), התשנ"ו-1995.

מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ מחויבת לעמוד בתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), (תיקון), התש"ס-2000.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מנורה ביטוח ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקוניהן (להלן - תקנות ההון) והנחיות המפקח.

מנורה ביטוח		
ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
2,258,362	2,340,076	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (א)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
1,474,622	1,412,981	הון ראשוני בסיסי
268,518	267,303	הון ראשוני מורכב
1,743,140	1,680,284	סך הכל הון ראשוני
406,035	405,289	הון משני מורכב
215,587	214,930	הון משני נחות
621,622	620,219	סך הכל הון משני
297,774	297,905	הון שלישוני מורכב
2,662,536	2,598,408	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
404,174	258,332	עודף לתאריך הדוח (*)
		פעולה הונית לאחר תאריך הדיווח:
-	(42,986)	הון משני נחות שהפך ללא מוכר בהתאם לתקנות ההון
404,174	215,346	עודף בהתחשב בפעולה הונית לאחר תאריך הדיווח
		(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
342,795	370,029	פעילות בביטוח כללי
8,827	8,942	פעילות בביטוח סיעודי
141,358	141,358	סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים
883,389	898,193	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואישפוז
3,670	6,119	דרישות בגין תוכניות מבטיחות תשואה
51,702	33,439	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
463,892	509,942	נכסי השקעה ונכסים אחרים
140,383	132,769	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
160,467	172,712	סיכונים תפעוליים
61,879	66,573	ערבויות
2,258,362	2,340,076	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח

(*) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברות ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מנורה ביטוח ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקוניהן (להלן - תקנות ההון) והנחיות המפקח. (המשך)

שומרה ביטוח	
ליום	ליום
31 בדצמבר	30 ביוני
2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	

303,031	330,330	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (2א)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
373,145	354,358	הון ראשוני בסיסי
36,514	36,655	הון משני נחות
409,659	391,013	סך הכל ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
106,628	60,683	עודף לתאריך הדוח (*)

32,050	35,010	סכום ההשקעות שיש חובה להעמידן כנגד עודפי הון בהתאם להוראות המפקח, ולפיכך מהווה עודפים שאינם ניתנים לחלוקה
--------	--------	---

		הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:	(2א)
171,346	185,245	פעילות בביטוח כללי	
2,069	1,554	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון	
76,085	88,563	נכסי השקעה ונכסים אחרים	
20,255	18,816	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי	
33,276	36,152	סיכונים תפעוליים	
303,031	330,330	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח	

(*) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברות ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

3. הערכות ליישום Solvency II

בשנים האחרונות מקדם אגף שוק ההון את יישום הוראות הדירקטיבה האירופאית Solvency II (להלן - הדירקטיבה), לגבי חברות ביטוח בישראל. הדירקטיבה נועדה ליצור משטר אחיד לפיקוח על חברות הביטוח, שהינו מבוסס סיכונים ונועד להבטיח את כושר הפירעון והלימות ההון של חברות הביטוח. הוראות הדירקטיבה מהוות שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת הלימות ההון.

חברות ביטוח בישראל תידרשנה לעמוד בהנחיות ההון החדשות החל מהדוחות הכספיים לשנת 2016.

בחודש יולי 2015 פרסם הפיקוח מכתב למנהלי חברות הביטוח בדבר הוראות מעבר ליישום Solvency II המבוססות על הדירקטיבה שעיקרן:

- מבטח שאינו עומד בדרישות ההון בשנה הראשונה ליישום הדירקטיבה, יידרש לנקוט באמצעים הנדרשים על מנת לכסות את החוסר בהון או להקטין את פרופיל הסיכון על מנת להבטיח עמידה בדרישות ההון עד ליום 31 בדצמבר, 2018.

- דרישת הון מוקטנת על חלק מהמניות המוחזקות ע"י המבטח ביום 31 בדצמבר, 2016, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך שבע שנים עד שתגיע לשיעורה המלא.

חברות הביטוח המאוחדות ממשיכות להיערך ליישום הדירקטיבה. בהתאם להנחיות הפיקוח מונו "צוותי מפתח" שבאחריותם לדאוג ליישום הדירקטיבה. כמו-כן, בחברות הביטוח המאוחדות, מונו ועדות דירקטוריון כאחראיות על פיקוח ובקרה על תהליך ההיערכות והתרגילים הכמותיים הנערכים במסגרת התהליך, כנדרש על פי הוראות הדין.

למודל, בשלב הנוכחי, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך דרישות ההון המשתקפות ממנו עשויות להיות תנודתיות מאוד. חברות הביטוח המאוחדות עוקבות אחר ההתפתחויות על מנת להיערך למסגרת החדשה ככל שתיקבע.

תוצאת תרגיל IQIS5 מהווה אינדיקציה ליחס כושר הפרעון החדש ומשקפת, בעיקר, גידול של דרישות ההון ביחס לדרישות ההון הקיימות בגין סיכונים פיננסיים (הן בתיק הנוסטרו והן בתיק המשתתף) וביטוחיים (בין היתר אריכות חיים, ביטולים ותחלואה).

התרגיל בוצע כחלק מההיערכות ליישום המודל ככל שיחול במתכונתו הנוכחית.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

4. דיבידנד

לאחר תאריך הדיווח, בחודש אוגוסט 2016 פרסמה הממונה מכתב בדבר חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח (להלן - "המכתב") הבא במקום מכתב קודם מחודש דצמבר 2011. בהתאם למכתב, חברת ביטוח לא רשאת לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש ("יחס כושר פרעון") בשיעור של 115% לפחות לפי תקנות ההון הקיימות, ויחס כושר פרעון בשיעורים הנקובים להלן לפי תרגיל הערכה הכמותי המעודכן ליישום משטר כושר פרעון חדש (IQISS), או לפי הנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר הפרעון החדש, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר. יחס כושר הפרעון הנדרש לאחר ביצוע החלוקה יהיה לפחות בשיעורים הבאים:

- עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2017 - 115%.
- עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2018 - 120%.
- החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2019 - 130%.

על חברת הביטוח למסור לממונה בתוך עשרה ימי עסקים ממועד החלוקה תחזית רווח שנתית של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה; פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרוף חומר הרקע לדיון.

5. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מבטחים פנסיה וגמל, בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב - 2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) תיקון מס' 2 התשע"ב - 2012 (להלן - תקנות ההון) והנחיות הממונה:

ליום 31 בדצמבר, 2015	ליום 30 ביוני, 2016	
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
149,299	153,313	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון של חברות מנהלות הון עצמי קיים עודף פעולה הונת שאירעה לאחר תאריך הדיווח: דיבידנד שהוכרז (*) עודף בהתחשב באירוע לאחר תאריך הדיווח
346,482	363,443	
197,183	210,130	
	(45,000)	הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין: היקף נכסים מנוהלים הוצאות שנתיות הקלות בהתאם לחזור הממונה
	165,130	
54,758	57,329	
95,246	96,687	
(705)	(703)	
149,299	153,313	

בתקופת הדיווח עומדת מבטחים פנסיה וגמל בדרישת הנכסים הנזילים כמפורט בתקנות ההון.

(*) לאחר תאריך הדיווח, ביום 16 באוגוסט, 2016, הכריז דירקטוריון מבטחים פנסיה וגמל על חלוקת דיבידנד לחברה בסך של 45 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 17 באוגוסט, 2016.

6. דרישת ההון במנורה מהנדסים עומדת על סך של 10 מיליוני ש"ח. ליום 30 ביוני, 2016, ההון העצמי של מנורה מהנדסים מסתכם בכ- 12 מיליוני ש"ח ועודף ההון מסתכם בכ- 2 מיליוני ש"ח. לאחר תאריך הדיווח, ביום 15 באוגוסט, 2016 הכריז דירקטוריון מנורה מהנדסים על חלוקת דיבידנד לבעלי המניות בסך של כמיליון ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 16 באוגוסט, 2016.

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד הקבוצה ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של הקבוצה, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 ("חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של הקבוצה להפסדים במקרה של אישור תביעה כייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי חברות הקבוצה, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברה ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית ("בקשת האישור" ו- "שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחת באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה ("שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים (ראה סעיף ב' ס"ק 4, 6, 8-32, סעיף ג' ס"ק 5-1 וסעיף ד' ס"ק 1 להלן). במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה ו/או לחברות מאוחדות נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המתוארות בסעיף ב' ס"ק 1-3, 5 ו-7 להלן, אשר אושרו כייצוגיות על ידי בית המשפט המחוזי, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות, אלא אם להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות בתביעה לגופה תתקבלנה והתובענה, אף אם תנוהל כתובענה ייצוגית, תידחה.

יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות:

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
1.	01/2008 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הטענה הינה גבייה ביתר ושלא כדין לכאורה של מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות". עילות תביעה: הפרת הוראות הדין הרלבנטיות, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: החזר סכום התת שנתיות שנגבה שלא כדין, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן.	כל מבוטח אשר נגבה ממנו בגין מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות", בנסיבות ובסכום החורגים מהוראות הדין.	ביום 19 ביולי 2016, החליט בית המשפט המחוזי לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית. עילת התביעה העיקרית שאושרה היא עשיית עושר ולא במשפט, תוך דחיית עילות נטענות נוספות. הסעד המבוקש הינו החזר הסכומים שנגבו שלא כדין בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה וצו עשה המורה לנתבעת לתקן את התנהלותה.	כ- 2.3 מיליארד ש"ח, בגין תקופה של 7 השנים האחרונות. מתוכם יוחסו למנורה ביטוח כ- 229 מיליון ש"ח.

(1) תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

(2) מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

(3) סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
2.	04/2008 בי"ד לעבודה י-ם	מבוטחות בביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הפליה לרעה לכאורה של נשים במסגרת פוליסות "ביטוחי מנהלים" וזאת על ידי הענקת גמלא חודשית נמוכה לנשים מבוטחות, בהגיען לגיל פרישה, מזו שמקבל מבוטח זכר בעל נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר אך גביית פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שנגבה מהגברים, על אף ששיעורי התמותה הנמוכים יותר של נשים. עילות תביעה: הפליה אסורה מאחר והנתבעת מבחינה בין המגדרים כאשר ההבחנה פועלת לטובתה. סעדים מבוקשים: קביעה כי: (א) ההפליה בה נוהגת הנתבעת, לפי הטענה, מנוגדת לדין, וכל הוראה בפוליסה ו/או כל פעולה מכוחה של הפליה זו - בטלות ומבוטלות; (ב) 1) השוואת מקדמי הגמלא למבוטחת אישה לאלה הנוהגים למבוטח גבר באותו גיל. או 2) הפחתה של סכומי הריסק שנגבו מהתובעת בפוליסה נשוא התובענה כאשר הסכומים שיופחתו יצורפו לסכומי הצבירה לחיסכון של חברי הקבוצה המיוצגת. כמו כן, התובעת מבקשת מבית הדין להתיר פיצול סעדים כך שניתן יהיה לתבוע בנפרד את הפיצוי ללא הוכחת נזק כקבוע בחוק איסור הפליה.	כלל הנשים העובדות שיש להן פוליסות ביטוח אצל הנתבעת, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים.	ביום 17 באוגוסט, 2014, החליט ביה"ד האזורי לעבודה לאשר את התובענה כייצוגית ואת הקבוצה, תוך החלטה גם על נשים שאינן עובדות אך ברשותן פוליסת ביטוח בתקופה הרלוונטית. ביום 3 בדצמבר 2014, הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לבית הדין הארצי לעבודה אשר קבע כי הערעור מצריך תשובה מצד המשיבות, ובתוך כך הורה לתובעת להגיש תשובה. ביום 16 באפריל 2015, קבע בית הדין הארצי, כי יש מקום ליתן רשות ערעור ולקיים דיון בפני מותב. ביום 23 בפברואר, 2016, החליט ביה"ד לבקש עמדת הפיקוח בנוגע לתובענה.	מאות מיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
3.	04/2009 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח בריאות נ' מנורה ביטוח.	הטענה בתובענה היא שבפוליסות ביטוח בריאות בהן המבוטח בחר שלא לתבוע את הפוליסה ולקבל את מחצית ערכו של "טופס 17" הנתבעת עורכת חישוב של תגמולי הביטוח, באופן המפחית את סכום התגמולים המגיע לתובעת ולחברי הקבוצה. עילות התביעה: הטעיה והפרת חוזה הביטוח בניגוד לדין. סעדים מבוקשים: השבת תגמולי ביטוח לחברי הקבוצה וצו המחייב את הנתבעת לפעול מעתה ואילך בהתאם לפרשנות התובעת את הפוליסה.	כלל המבוטחים בביטוח בריאות שעברו ניתוח אלקטיבי שבעלויותיו נשאה קופת החולים בה הם חברים, ולא הנתבעת.	ביום 16 באוגוסט, 2012 אישר בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית בעילה של הפרת חוזה. ביום 4 בפברואר, 2013 החליט ביהמ"ש העליון לדחות את בקשת רשות הערעור שהגישה מנורה ביטוח תוך קביעה כי שמורות לה כל טענותיה, היה ויוגש ערעור על פסק הדין הסופי. ביום 4 באפריל, 2013, הוגש כתב תביעה מתוקן ע"י התובעת, בהמשך לכך, הגישה מנורה ביטוח כתב הגנה. ביום 8 במאי, 2016 ניתן פסק דין הדוחה את התובענה. ביום 23 ביוני 2016, הגישה התובעת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי לדחות את התובענה.	סכום העולה על 10 מיליון ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
4.	04/2010 מחוזי - מרכז	המועצה הישראלית לצרכנות נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הטענה כלפי הנתבעות הינה הפרה לכאורה של החובות המוטלות על המשיבות לאיתור בעלי זכויות (מבוטחים, מוטבים ו/או יורשים), אי איתור בעלי זכויות, אי העברת כספים, בהגיע המועד לכך לידי האפוטרופוס הכללי, זאת תוך התעשרות שלא כדין בשל גביית דמי ניהול בשיעור העולה על המותר או מתשואה שמניבים הכספים שלא נדרשו. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה, הפרת הוראות המפקח, הטעיה, חוסר תום לב, הפרת חוזה, רשלנות, הפרת חובת נאמנות ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: מתן צווים מתאימים שיחייבו את המשיבות לקיים את הוראות המפקח בעניין איתור בעלי הזכויות הנ"ל, השבה של כספים שנגבו שלא כדין ומינוי בעל תפקיד לצורך אכיפת הצווים שנתבקשו כאמור או מתן סעד אחר לטובת הקבוצה.	כל בעלי הזכויות הנכסים המצויים בידי המשיבות, באחריותן או בשליטתן, ואשר המשיבות לא הביאו לידיעתם את דבר היותם בעלי נכסים כאמור.	התובענה מצויה בהליך גישור אשר במסגרתו הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה ("ההסדר"). הצדדים ממתינים להחלטה בבקשה לאישור ההסדר.	לא כומת.
5.	04/2010 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח חיים ובריאות נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הטענה העיקרית בתובענה הינה שבעת ביטול הביטוח, מכל סיבה שהיא, המשיבות גובות פרמיות עודפות שלא כדין ממבוטחים. כמו כן, לפי הטענה בעת ביצוע החזר פרמיה של החלק היחסי שנגבה ביתר, ההחזר מבוצע בערכים נומינליים. עילות תביעה: הפרות חוק הפיקוח וחוק חוזה הביטוח, חוסר תום לב, הטעיה, מצג שווא, ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: החזר סכום הפרמיות העודפות שנגבו שלא כדין ו/או שלא הוחזרו שלא כדין ו/או של הפרשי שערך שלא שולמו לכאורה לחברי הקבוצה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר בתובענה.	כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח אצל מי מבין המשיבות בפוליסת ביטוח כלשהיא (למעט פוליסת ביטוח רכוש) או יורשו של מבוטח כאמור ופוליסת הביטוח הופסקה מסיבה כלשהיא בין אם עקב ביטולה על ידי המבוטח ובין אם עקב קרות אירוע ביטוח.	ביום 23 ביוני, 2015, אישר בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית לגבי חלק מהעילות והסעדים שנתבקשו. הצדדים פועלים לגיבוש הסדר.	כ- 225 מיליון ש"ח לכלל המשיבות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
6.	04/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	גביית כספים, ללא כל עיגון בהסכם בין הצדדים, המהווים לטענת התובעים שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטח והמכונים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים". עילות תביעה: הטעיית לקוחות הן בשלב הטרם חוזי והן בשלב החוזי; הפרה של הוראות הדין ובפרט של חוק הפיקוח והתקנות מכוחו; חוסר תום לב; התעשרות שלא כדין; הפרת הסכם; הפרת חובת חקוקה; תנאי מקפח בחוזה אחיד. סעדים מבוקשים: תשלום סכום פיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה המיוצגת בפועל, בצירוף 85% מהתשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה בשל כך שנוכה מן הפרמיה ולא הושקע בעבורם ולאור זכאותה של חברת הביטוח ל- 15% מהתשואה; מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות בכל הקשור בגביית "דמי ניהול אחרים" ו/או "גורם פוליסה".	כל מי שהוא ו/או היה מבוטח של המשיבות או של מי מהן ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כ"דמי ניהול אחרים".	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. ביום 19 בנובמבר, 2012, הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בתיק תוך פירוט עמדתו בנוגע לגביית "גורם פוליסה". בחודש מאי 2014 הגיש המפקח באמצעות היועץ המשפטי לממשלה עמדה נוספת מטעמו לבית המשפט ובהמשך לדיון שהתקיים בחודש ספטמבר 2014, בו נדונה, בין היתר, שאלת השפעה אפשרית של אישור התובענה על יציבות המשיבות. התובענה מצויה בהליך גישור. ביום 22 במרס, 2015, התקיים דיון במהלכו התבקשו היועץ המשפטי לממשלה והמפקח להביע עמדתם בקשר להצעת המגשרים להסכם גישור. ביום 10 ביוני, 2015, הוגש הסדר פשרה על ידי הצדדים, לאישור בית המשפט. ביום 11 ביוני, 2015 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסדר הפשרה ועל קבלת התייחסות היועץ המשפטי לממשלה להסדר. ביום 18 באוקטובר, 2015, ובהמשך להגשת חוות דעת הבודק והתנגדות שהוגשה להסדר הפשרה, התקיים דיון בו הביע בית המשפט עמדתו הראשונית לפיה נטייתו הברורה הינה שלא לאשר את ההסדר כפי שהוגש ותוך שהוא ממליץ לצדדים לשפר את תנאי ההסדר באופן משמעותי, בית המשפט ציין כי לאחר קבלת עמדת הנתבעות ועמדת בא כח היועץ המשפטי לממשלה, תינתן החלטה ביחס להסדר הפשרה וככל שיידחה ביחס לבקשות האישור. ביום 25 בפברואר, 2016, הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 21 באפריל, 2016 הגישו הנתבעות תגובתן לעמדת היועץ המשפטי לממשלה ולהצעת בית המשפט. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים של החברה מיום 24 באוגוסט, 2015, מיום 18 באוקטובר, 2015 ומיום 28 בפברואר, 2016 (אסמכתאות: 2015-01-103572, 2015-01-137070 ו- 2016-01-035551).	סך של כ- 254 מיליוני ש"ח מתוך סך כולל של כ-2.3 מיליארד המיוחס לכלל המשיבות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
7.	06/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	עייכוב תשלום תגמולי ביטוח, בשל עיקול או צווי כינוס או זכויות אחרות כלשהן של צדדים שלישיים, בערכים נומינליים ללא שיערוך וללא שהן משיבות למבוטחים הזכאים לתגמולי ביטוח את הפירות שנצמחו על אותם כספים. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט. סעד מבוקש: תשלום הפרשי הצמדה וריבית בגין תקופת העיכוב.	כל מי ששולמו לו תגמולי ביטוח שלוש שנים לפני מועד הגשת התובענה הנ"ל לאחר עייכוב מחמת עיקול ושולמו בערך נומינלי ללא הפרשי הצמדה וריבית בגין תקופת העייכוב.	ביום 12 בדצמבר, 2012, אישר בית המשפט את הבקשה כתובענה ייצוגית, תוך שהוא קובע כי יש להגביל את הקבוצה הרלבנטית לתובענה כך שתתייחס רק לזכאים שעילת תביעתם קמה שלוש שנים לפני מועד הגשת התובענה כנ"ל. עילות התביעה בגין אושרה התובענה היא זכותם של חברי הקבוצה לקבלת הפרשי הצמדה וריבית המייצגים את טובת ההנאה שהפיקו הנתבעות בתקופת העייכוב בשל העיקול. בהמשך להודעת ב"כ התובע הייצוגי הופסקו הליכי הגישור ובית המשפט הורה על הגשת כתב הגנה וכתב תשובה על ידי הצדדים. התובענה מצויה בשלב ההוכחות. בין הצדדים מתקיימים מגעים לסיום ההליך בפשרה.	כ- 43 מיליון ש"ח מתוך סך כולל של כ- 350 מיליון ש"ח, המיוחס לכלל הנתבעות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
8.	12/2012 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	טענה להפליה בשל כך שהמשיבות מסווגות, לכאורה בניגוד להוראות הדין, כלי רכב מסוג הפנאי-שטח והמיני-וואנים אשר יוצרו עד שנת 2007 ("כלי הרכב"), מועד כניסתה לתוקף של הרפורמה בענף רישוי הרכב, כרכבים מסחריים מסוג N-1 ולא כרכבים פרטיים מסוג M-1. בנוסף נטען, כי ביחס לרכבים שייצרו לאחר כניסת הרפורמה לתוקף, כלומר החל משנת 2008 ואילך, שינו המשיבות את התנהלותן וכלי רכב אלו מבוטחים על ידן ככלי רכב פרטיים. עילות תביעה: עילת ההשבה; עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חובות חקוקות לפי חוק הפיקוח וחוזר ביטוח בעניין נושא התובענה דנן; חוסר תום לב ואי גילוי נאות; הטעיה; דוקטרינת הציפיות הסבירות; עוולת הרשלנות הכללית; התנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: להצהיר כי הסכומים שנגבו מחברי הקבוצה בגין פוליסות ביטוח בהן סווגו רכבים פרטיים כרכבים מסחריים נגבו שלא כדין ולהורות לנתבעות להשיבם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית; מתן כל סעד אחר כפי שנראה לבית המשפט לנכון לעשות בנסיבות העניין; ותשלום גמול למבקשים בשיעור של 5% מסכום ההשבה ושכר טרחה לבאי כוחם בשיעור של 15% מהסכום האמור.	מבוטחים אשר התקשרו בחוזה לביטוח רכב בביטוח חובה ו/או רכוש, מיום 9 בינואר, 2007, אשר ברישיון הרכב שברשותם ו/או היה ברשותם במועד הרלוונטי, מופיע הסיווג M-1, ואשר נגבתה מהם פרמיית ביטוח בהתאם לסיווג רכבם ככלי רכב מסחרי.	כ-72 מיליון ש"ח.	
9.	02/2013 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	התובענה דומה בעיקרה, מבחינת עילות וסעדים, לתובענה שהוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמפורט בסעיף 8 לעיל.	ראה פירוט בסעיף 8 לעיל.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח הגישה תשובתה לבקשה. הצדדים ממתינים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור.	כ-33 מיליון ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
10.	09/2013 מחוזי - מרכז	מבוטחת בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	טענה לגבייה עודפת של דמי ביטוח חובה לרכב ע"י המשיבות, לאור חישוב גילו של הנהג הצעיר ביותר הנוהג דרך קבע ברכב נכון למועד כריתת חוזה הביטוח ולא באופן יחסי לתקופת הביטוח, כך שהחל מיום הולדתו של הנהג הצעיר, ייגבה תעריף יחסי מופחת. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה, חוסר תום לב ורשלנות. סעדים מבוקשים: השבת סכומים שנגבו לפי הטענה ביתר ושלא כדין בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, צו המורה על הפסקת התנהלות זו וצו המורה על תיקון מערכות המחשב של המשיבות כך שדמי הביטוח יחושבו אוטומטית יחסית לגילו של הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב דרך קבע.	כל מי שהתקשר עם המשיבות בחוזה ביטוח חובה לרכב, ושילם דמי ביטוח ביתר כתוצאה מחישוב גילו של הנהג הצעיר ביותר הנוהג דרך קבע ברכב נכון למועד כריתת חוזה הביטוח ולא באופן יחסי לתקופת הביטוח.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. הצדדים ממתינים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור.	כ-28 מיליון ש"ח.
11.	10/2013 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	טענה בדבר עדכון פרמיות הביטוח במהלך חיי הפוליסה עקב שינוי גיל המבוטח במועד מוקדם מדי וכן בדבר קביעה בפוליסה של מדד בסיס בהתאם ליום הראשון בחודש בו ביקש המבוטח להתקבל לתכנית ביטוח ולא במועד בו התקבל לתכנית בפועל. עילות תביעה: הפרה של הוראות הדין ובכלל זה הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א-1981, חוק הפיקוח ותקנותיו וכן חוזרי המפקח; חוסר תום לב; הפרת ההסכמים עם המבוטחים; התעשרות שלא כדין על חשבונם. סעדים מבוקשים: החזר סכומי הפרמיות העודפים שנגבו, לטענת המבקשים שלא כדין, וכן צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן.	כל מי שצורף על ידי המשיבות או מי מהן לתכניות ביטוח אשר בה מועד עדכון הפרמיה הינו מועד מוקדם מן המועד בו הייתה אמורה הפרמיה להתעדכן ו/או שבה נקבע מדד בסיס נמוך מזה שהיה אמור להיות מדד הבסיס.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. הצדדים ממתינים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור.	כ-35 מיליון ש"ח מתוך סך של כ-399 מיליון ש"ח המיוחס לכלל המשיבות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
12.	12/2013 מחוזי - י-ם	מבוטחים בביתוח בריאות נ' מנורה ביתוח וחברות ביתוח נוספות.	הפלייה ופגיעה בכבוד ובזכות לשוויון לאור סירוב המשיבות לבטח לקוחות בעלי מוגבלויות בביתוחי פרט, בניגוד, לכאורה, להוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 ("חוק השוויון"). עילות תביעה: הפרת חוק השוויון, חוק החוזים (חלק כללי), התשמ"א-1981, חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, חוסר תום לב, אפליה ופגיעה בזכות לשוויון. סעדים מבוקשים: פיצוי של חברי הקבוצה הרלוונטיים בסכום הנזק; לקבוע ולהצהיר כי - המשיבות פעלו בניגוד לסימן ח' לחוק השוויון, פגעו בכבודם של המבקשים וחברי הקבוצה בניגוד לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, והפרו את חובת תום הלב במו"מ; לחייב את המשיבות להציג נוהל בכל הנוגע לסירוב הענקת ביתוח לבעלי מוגבלויות; להעניק כיסוי רטרואקטיבי לחברי הקבוצה, לאחר הליך חיתומי.	כל תושבי מדינת ישראל, הלקים במגבלה כלשהי, על פי ההגדרה בחוק השוויון, בין אם פיזית ובין אם נפשית, ובין אם פנו למשיבות בבקשה לבטחם ונדחו, ובין אם לאו, משום שידעו כי אין סיכוי שהמשיבות יסכימו לצרפם לביטוחים אלו עקב מוגבלותם, וזאת החל מכניסתו לתוקף של סימן ח' לחוק השוויון, בשנת 2005.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביתוח טרם השיבה לבקשה. לאחרונה עדכנו הצדדים את בית המשפט כי הליכי הגישור שהתנהלו ביניהם הופסקו ולאחר הדיון המקדמי מחודש ינואר 2016, על בא כוח המבקשים להודיע האם בכוונתו להגיש בקשת הסתלקות. ביום 13 באפריל, 2016, הגישו המבקשים לבית המשפט בקשה להסתלקות מבקשת האישור, במסגרתה התבקש בית המשפט לפסוק שכר טרחה וגמול משמעותיים לתובעים הייצוגים ולבאי כוחם. בקשת ההסתלקות כפופה לאישור בית משפט.	כ- 230 מיליון ש"ח, לכלל המשיבות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
13.	04/2014 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח.	גביית דמי ביטוח ביתר ושלא כדין בגין הצמדה לא סימטרית של דמי הביטוח למדד, רק בעליית המדד ולא כאשר המדד יורד מתחת למדד הבסיס. עוד נטען, כי המשיבה נוקבת במדד בסיס נמוך ממדד הבסיס שאמור להיות וכי ערכי מדד הבסיס שבפירוט החיובים שונים מאלו שבהם נוקבת מנורה ביטוח בפוליסות. עילות תביעה: הפרת הסכם לפי חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, הפרת החובה לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב לפי סעיפים 12 ו- 39 לחוק החוזים, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, הפרת הוראות המפקח, הטעיה לפי סעיף 55 לחוק הפיקוח והפרת סעיף 58 לחוק זה, הפרת תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (איסור גביית תוספת לדמי הביטוח), התשמ"ג-1983 והפרת חובה חקוקה. סעדים מבוקשים: (1) להורות לנתבעת להשיב לכל תובע הנמנה על הקבוצה המיוצגת, את הכספים שנגבו מהם ביתר, בתוספת הפרשי הצמדה למדד ובתוספת ריבית מיוחדת ולחילופין ריבית כדין; (2) לפסוק פיצוי לקבוצה או לציבור בגין הפירות שנצברו לטובת המשיבה על הכספים שנגבו ביתר שלא כדין; (3) להורות לנתבעת לחדול לאלתר מחיובי יתר בגין הצמדת דמי הביטוח למדד וליישם את הוראות הדין המורות על הצמדה סימטרית של דמי הביטוח; (4) להורות לנתבעת לחדול לאלתר מחישוב הפרשי הצמדה על פי מדד בסיס שאיננו המדד הידוע במועד תחילת תקופת הביטוח ו/או תחילת תקופת השינוי שגרר תשלום של דמי ביטוח נוספים.	כל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבוחו על ידי מנורה ביטוח בפוליסות ביטוח ו/או תוספות לפוליסות, בענפי הביטוח הכללי, אשר שילמו למנורה ביטוח בשבע השנים שקדמו לתובענה, הפרשי הצמדה בגין דמי ביטוח, מבלי שמנורה ביטוח הפחיתה את תשלום דמי הביטוח עקב מדדים שליליים, כאשר המדד היה נמוך ממדד הבסיס בפוליסה.	כ- 31 מיליון ש"ח.	

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
14.	06/2014 מחוזי - ים	מבוטח בביטוח חיים למשכנתא נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	גביית תשלומי פרמיה עודפים, כביכול, בפוליסות לביטוח חיים המונפקות לצורך ביטוח משכנתא, באמצעות קביעת סכומי ביטוח שהינם גבוהים מסכום ההלוואה בבנק המלווה וזאת תוך התעלמות, בין היתר, ממסלולי המשכנתא השונים בעלי הריביות השונות. עילות תביעה: רשלנות והפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968; הפרת סעיפים 55 ו-58 לחוק הפיקוח; הפרת חובת תום הלב וכן התעשרות שלא כדין ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: (א) השבה של הפרשי הפרמיות (לפי הטענה) בין הפרמיות אותן היו אמורים לשלם, בהתאם ליתרת הלוואה בבנק המלווה, לפרמיות ששולמו בפועל, בתוספת פיצוי בגין עוגמת נפש; (ב) להורות למשיבות לשנות את אופן פעולתן, כך שתחשיב סכום הביטוח, וכנגזרת - סכום הפרמיה, יתבסס על נתונים מדויקים של הלווים, ויעודכן באופן יזום על ידי המשיבות מידי חצי שנה, לפחות; (ג) להורות לנתבעות למסור למבוטחים מידע מפורט בדבר אופן חישוב סכום הביטוח והפרמיה, לרבות אפשרות עדכון אודות גובה יתרת הלוואה על ידי הלווים.	כל מי שהיה או הינו מבוטח של אחת או יותר מן המשיבות, בפוליסת ביטוח חיים לצורך ביטוח הלוואת משכנתא אותה נטלו באחד הבנקים למשכנתאות בישראל, ואשר כתוצאה מההתנהלות המתוארת לעיל, סכום הביטוח ממנו נגזרות פרמיות הביטוח שנדרשו לשלם, בשבע השנים האחרונות, עלה על יתרת ההלוואה בבנק.	כ-114 מיליון ש"ח.	

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
15.	07/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור אוכלוסיית הפנסיונרים נ' מבטחים פנסיה וגמל וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי הניהול משלמים פנסיונרים לדמי הניהול המרביים המותרים על פי הדין (0.5% מהיתרה הצבורה), תוך ניצול היותם של הפנסיונרים "קהל שבוי" שמנוע מלנייד את צבירתו לקרנות פנסיה אחרות, וזאת בשעה שעמיתים פעילים משלמים בממוצע דמי ניהול נמוכים משמעותית (כ-0.3% מהיתרה הצבורה וכ-2% מההפקדות השוטפות שלהם). עוד נטען, כי המשיבות אינן מגלות לעמיתיהן, כי מיד לכשיהפכו לפנסיונרים יועלו דמי הניהול שהם ישלמו לנתבעות לדמי הניהול המרביים. עילות תביעה: שימוש לרעה ובחוסר תום הלב בזכות חוזית, התנהלות קרטליסטית של המשיבות, הפרת חובות נאמנות וזהירות כלפי עמיתי המשיבות, הפרת חובת הגילוי כלפי העמיתים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה ואי משלוח לעמיתים, ערב יציאתם לפנסיה, הודעה על העלאת דמי ניהול בניגוד לדין. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין בצירוף ריבית והצמדה (ב) לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים מן הפנסיונרים, כך שלא יעלו על דמי הניהול שנגבו טרם יציאתו של כל אחד מהם לפנסיה (ג) לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל עמית בסמוך לפני יציאתו לפנסיה.	כל מי שהינם עמיתים בקרן פנסיה חדשה מקיפה, זכאים לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאים לקבל בעתיד פנסיית זקנה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 48 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
16.	10/2014 מחוזי - מרכז	עמיתה בקרן פנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל.	העלאת דמי הניהול לדמי הניהול מרביים עקב סיום עבודה אצל מעסיק, ללא מתן הודעה מוקדמת בכתב למבקשת. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה (תקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964); הפרת חובת הנאמנות והשליחות; הפרת חובת הגילוי הרחבה המוטלת על המשיבה מכוח חובת תום הלב; עשיית עושר שלא במשפט; רשלנות; הפרת חוזה; הפרת חובת תום הלב והטעיה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין; (ב) פיצוי חברי הקבוצה בסכום הפסד התשואה בגין דמי הניהול שנגבו ביתר; (ג) פיצוי של כל אחד מחברי הקבוצה בגין פגיעה באוטונומיה בסך של 100 ש"ח; (ד) פיצוי מיוחד לתובעת ושכר טרחה לעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהמשיבה העלתה לו את דמי הניהול ללא משלוח הודעה מוקדמת בדבר אותה העלאה, וזאת החל ממועד הצטרפותו כעמית ועד למועד מתן פסק דין סופי בתובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. בשל הליך גישור בין הצדדים שלא צלח, הוחזר התיק לבית המשפט.	לא כומת.
17.	12/2014 ב"ד אזורי לעבודה- ב"ש	עמיתה בקרן פנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל.	השבת כספי פיצויים למעסיק לאחר מתן הודעה למבקשת, אשר לא הגישה תביעה לבית הדין לעבודה, שכן סברה שהיא זכאית לכספי הפיצויים לאור היותה כפופה, לטענתה, לצו הרחבה פנסיית חובה, אשר בהתאם לסעיף 8 בו, כספי רכיב הפיצויים לא ניתנים להחזר למעביד למעט במקרים חריגים, שלא התקיימו לטענתה בעניינה. עילות תביעה: הפרת צו הרחבה פנסיה חובה והפרת חוזר גמל 2003/5 (ויוזכר שעסקינן בעמיתה בקרן פנסיה). סעדים מבוקשים: (א) תשלום מלוא רכיב סכום הפיצויים שהושב על ידי המשיבה למעסיקים, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; (ב) להורות על פסיקת שכר טרחה למבקשת ולעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהיו מבטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בהתאם לצו הרחבה פנסיה חובה, בתקופה שמיום 1 בינואר, 2008 ואילך, שלא חל עליהם הסכם קיבוצי, שסיימו את עבודתם במועד כלשהו בשבע השנים האחרונות ושעונים על התנאים המצטברים הבאים: מעסיקם דרש להחזיר לו את רכיב הפיצויים; מעסיקם לא הציג בפני המשיבה פסק דין השולל את זכאותם לפיצויים; המשיבה דרשה מהם להמציא פסק דין על זכאותם או הוכחה על הגשת התביעה על ידם בתוך 60 ימים מיום פנייתה אליהם; הם לא המציאו כתב תביעה שכזה או פסק דין; המשיבה השיבה למעסיק את רכיב הפיצויים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 19 להלן והדיון בהם אוחד. מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. הצדדים ממתינים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור.	לא כומת.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
18.	01/2015 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת תאונות אישיות וביטוח חיים נ' מנורה ביטוח.	אי תשלום תגמולי ביטוח למבוטחים, בפוליסות תאונות אישיות ובפוליסות ביטוח חיים הכוללות נספח "נכות מתאונה", מקום בו נגרמה למבוטחים נכות צמיתה כתוצאה מתאונה, לרבות ובמיוחד מסוג צלקת אסתטית ואשר המשיבה מוצאת אותה כנכות בלתי תפקודית. עילות תביעה: הפרת חוזי הביטוח והפוליסות, הפרת הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, הפרת חוק הפיקוח והטעיה. סעדים מבוקשים: קביעה כי יש לשלם לחברי הקבוצה תגמולי ביטוח, בהתאם לאחוז הנכות שנקבע להם על ידי המוסד לביטוח לאומי, גם בגין פגיעות אסתטית כאמור.	מבוטחים בפוליסת תאונות ובפוליסות ביטוח חיים: נספח נכות מתאונה, אצל מנורה ביטוח, שנפגעו בתאונה ואשר נקבעה להם בגינה נכות לצמיתות בעטיה של פגיעה, אשר מנורה ביטוח מגדירה כבלתי תפקודית.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. הבקשה מצויה בשלב ההוכחות.	לא כומת. מוערך במיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
19.	01/2015 ב"ד אזורי לעבודה- ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל.	עילת התובענה דומה לעילה שבתובענה המפורטת בסעיף 17 לעיל. יצוין כי המבקש אינו אומד את הנזק הצפוי לקבוצה המיוצגת ו/או את גודלה של הקבוצה.	כל מי שהיו מבוטחים הפנסיה שבניהול המשיבה השנים שלפני מועד הגשת התובענה, אשר המשיבה החזירה כספי פיצויים מקופת הפנסיה שלהם, למעסיקים, בניגוד לדין.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. הדיון בתובענה אוחד עם התובענה שבסעיף 17 לעיל. מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. הצדדים ממתינים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור.	כ-3 מיליון ש"ח בגין חברי הקבוצה שהועסקו על ידי המעסיק של המבקש; ביחס ליתרת חברי הקבוצה, לא הוערך.
20.	03/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן פנסיה "מבטחים החדשה" נ' מבטחים פנסיה וגמל.	העלאת דמי הניהול לדמי ניהול מרביים מבלי שנוהל עמו מו"מ ו/או הוצע לו לנהל מו"מ ביחס לגובה דמי הניהול שייגבו ממנו. זאת, בשעה שבתקנון קרן הפנסיה נקבע רק שיעור דמי הניהול המרביים ולא נקבעו בו קריטריונים לעניין דמי הניהול שייגבו בפועל, מתי יגבו דמי ניהול נמוכים יותר מהממוצע או דמי ניהול מרביים. עילות תביעה: הפרת חובת הנאמנות והזהירות שחבה המשיבה כלפי חברי הקבוצה מכוח חוק הפיקוח על מוצרים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, קביעת דמי ניהול שרירותיים ללא הסמכה בתקנון הקרן, הפרת תקנון הקרן, הפרת חוזר הממונה, עשיית עושר שלא במשפט, רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין, הפרת סעיף 46 לחוק החוזים, הפרת חובת תום הלב המוגברת. סעדים המבוקשים: להורות על שינוי דמי הניהול בכל הקופות המנוהלות על ידי המשיבה לדמי הניהול הממוצעים הנגבים על ידי המשיבה, השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה לפי השיעור הממוצע שגבתה הקופה, חיוב המשיבה לקבוע בתקנון את גובה דמי הניהול בהם יחויבו העמיתים בהתקיים אחד מהמקרים המתוארים בחוזר הממונה או בהיעדר מו"מ, חיוב המשיבה להודיע מראש לעמיתים מה יהיו דמי הניהול במצב של היעדר מו"מ.	עמית קופות הגמל המנוהלות על ידי המשיבה, שנגבו מהם דמי ניהול הגבוהים מן הממוצע, בהתקיים אחד מהתנאים המופיעים בחוזר גופים מוסדיים 2012-9-22 "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני" או במצב שבו שונו דמי הניהול בלא לקיים עמם מו"מ טרם ההעלאה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. הבקשה מצויה בשלב הסיכומים.	כ-20 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
21.	06/2015 מחוזי-מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח רכב 'נ' שומרה ביטוח	הפחתת סכום מס הערך המוסף הכלול בערך הנזק באופן גורף לכל הניזוקים אשר אינם מתקנים בפועל את הנזק אשר נגרם לרכבם. סעדים מבוקשים: קביעה כי הימנעות הנתבעת מלצרף את סכום המע"מ במסגרת תשלום תגמולי ביטוח במקרים בהם הנזק לא תוקן, מנוגדת לדין, למעט מקרים בהם מדובר בניזוק שזכאי לניכוי מלוא מס תשומות, וכן להורות לנתבעת לחדול מהפחתת המע"מ מתגמולי הביטוח המשולמים לניזוקים שאינם זכאים בניכוי מלוא מס התשומות כאמור, בין אם הנזק תוקן ובין אם לאו, וכן להעביר לחברי הקבוצה הראשית והמשנית את הכספים שלא שולמו להם, לכאורה, שלא כדין בתוספת ריבית מיוחדת על פי סעיף 28א לחוק חוזה ביטוח.	כל מבוטח, מוטב או צד שלישי, שלא תיקן את הנזק עובר למועד תשלום תגמולי הביטוח, ואשר שולמו לו תגמולי ביטוח לאחר שהופחתו מהם ו/או שלא נכללו בהם סכומי המע"מ החלים על עלות תיקון הנזק, או חלק מהם, במפורש או במשתמע ("הקבוצה הראשית") וכן כל מבוטח, מוטב או צד שלישי, שלא תיקן את הנזק עובר למועד תשלום תגמולי הביטוח, ואשר שולמו לו תגמולי ביטוח לאחר שהופחתו מהם ו/או שלא נכללו בהם סכומי המע"מ החלים על עלות תיקון הנזק, או חלק מהם, במפורש או במשתמע והוא זכאי לניכוי שיעור חלקי ממס התשומות ("הקבוצה המשנית").	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה	כ- 45 מיליון ש"ח

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
22.	09/2015 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסות ביטוח נ' מנורה ביטוח	התעלמותה (לפי הטענה) של הנתבעת במודע ובמכוון, כמדיניות, מחובתה על פי דין ומכוח ההלכה הפסוקה, כאשר היא משלמת תגמולי ביטוח ללא ריבית כדין. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוזה, קיפוח, הפרת הוראות המפקח על הביטוח והפרת חובה חקוקה. הסעדים מבוקשים: להצהיר ולקבוע כי הנתבעת מפרת את חובתה לצרף ריבית והצמדה כדין לתגמולי ביטוח המשולמים על ידה ולהורות לה לתקן את מדיניותה באופן מידי מכאן ואילך; לחייב את הנתבעת לשלם לחברי הקבוצה ריבית צמודה כדין כהגדרתה בסעיף 1 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 או בהתאם לשיעור הריבית ההסכמית שנקבעה בפוליסה (הגבוה מביניהם), בגין התקופה שתחילתה במועד קרות מקרה הביטוח ועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל, או לחילופין, בגין התקופה שתחילתה 30 יום מיום מסירת תביעת הביטוח לנתבעת ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל; לחייב את הנתבעת לשלם לחברי הקבוצה הפרשי הצמדה וריבית בגין תשלום חסר שבוצע על ידה, ממועד תשלום תגמולי הביטוח בחסר ועד למועד בו תשלם הנתבעת לחברי הקבוצה את הריבית והצמדה; בנוסף ו/או לחילופין, היה ובית המשפט יקבע כי פיצוי לחברי הקבוצה אינו מעשי, להורות על מתן פיצוי לטובת הציבור.	כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מן המשיבה, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה. יצוין, כי על פי הנטען בבקשה, תובענות בגין אותה עילה וכן בקשות לאישורן כתביעות ייצוגיות הוגשו כנגד חברות ביטוח נוספות ואושרו כייצוגיות ובשלן הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. ביום 3 באוגוסט 2016, התקיים דיון בפני בית המשפט העליון בו הסכימו החברות הנוספות על מחיקת בקשת רשות הערעור תוך שמירה על זכויותיהן.	כ- 50 מיליוני ש"ח לכל הפחות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
 ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
23.	09/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן הפנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות	גביית דמי ניהול גבוהים בהרבה מן הראוי, בשל כך שהנתבעות חולקות את דמי הניהול עם הסוכנים וכשהן משלמות לסוכנים שיעור מדמי הניהול הנגבים על ידן, ובכך לפי הטענה, הן גורמות לסוכנים להימצא בניגוד עניינים, תוך הפרת חובת הנאמנות שלהן כלפי חברי הקבוצה. עילות התביעה: הפרת חובת הנאמנות שהן חבות מכוח חוק הגמל; פעולה בניגוד אינטרסים מול הסוכנים; הפרת תקנון הקרן ; רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב בקיום חוזה. סעדים מבוקשים: סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את הסדר התגמול עם הסוכנים ולהתאימו לחוק; קביעת דמי הניהול הנכונים ואת העמלה הראויה שיש לשלם לסוכנים וחיוב הנתבעות בהחזרת דמי הניהול שנגבו על ידן ביתר.	עמית קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מבטחים פנסיה וגמל הגישה בקשה לסילוק על הסף בשל העדר יריבות. ב"כ התובעים הודיע כי "מתוך פליטת קולמוס וטעות סופר" הוגשה הבקשה כנגד מבטחים פנסיה וגמל ולא כנגד מנורה ביטוח. טרם ניתנה החלטה בבקשת הסילוק כאמור. בנסיבות אלו, מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה מטעמי זהירות בלבד.	לפי הערכה כ- 2 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
 ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
24.	09/2015 מחוזי - מרכז	מבטחים בביטוח רכב (מקיף) נ' מנורה ביטוח וכנגד חברות ביטוח נוספות	גביית דמי הביטוח ביתר בגין ביטוח רכב מקיף, המחושבים לפי שווי רכב גבוה משווי הרכב בפועל כפי שהוא משוקלל על ידי הנתבעת בעת מקרה ביטוח של אובדן גמור, במצבים שונים בהם מופחת שווי הרכב בגין "משתנים מיוחדים", ובפרט כאשר הרכב נרכש מחברת השכרה או חברת לסינג. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוק חוזה הביטוח, היות החוזה פסול ולא חוקי ונוגד את תקנות הציבור, חוסר תום לב, גזל לפי דיני הנזיקין ועוד. סעדים מבוקשים: לחייב את המשיבות להשיב את הסכומים שנגבו ביתר בניגוד לדין מהמבטוחים, בצירוף ריבית כדין; להצהיר כי המשיבות אינן רשאיות לגבות פרמיה לפי ערך רכב שאינו כולל את הפחתת ה"רכיב המיוחד" מערך הרכב; ליתן צו מניעה האוסר על המשיבות להמשיך בפרקטיקה של הגבייה ביתר כאמור וכן כל סעד הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.	כל בעלי הפוליסות אשר רכשו, בשבע השנים האחרונות, ביטוח מקיף מאת המשיבות בעבור רכב אשר לגביו מתקיימים משתנים מיוחדים לפי הפוליסה, שבפוליסת הביטוח נכתב כי בעת מקרה ביטוח מסוג אובדן גמור או אובדן גמור להלכה יופחת מערך הרכב שיעור מסוים, בלא להפחית את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם.	כ- 550 מיליון ש"ח לכל הנתבעות.	

באור 6: -

התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
25.	10/2015 מחוזי - ת"א	מבטחים בפוליסות ביטוח נ' שומרה ביטוח	תובענה שעניינה, עילותיה והסעדים המבוקשים בגינה דומים לאלה המפורטים בסעיף 24 לעיל.	כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או למצער במהלך 3 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק דין בתובענה, תגמולי ביטוח מן הנתבעת, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.	ראה פירוט בסעיף 22 לעיל.	כ- 20 מיליוני ש"ח לכל הפחות
26.	11/2015 מחוזי - מרכז	העמותה למען משרתי המילואים נ' מנורה ביטוח וכנגד 5 חברות ביטוח נוספות.	גבייה פסולה, לפי הטענה, של פרמיות ביטוח ממבטחים המשרתים במילואים, אשר מחויבים בפרמיית ביטוח מלאה גם במהלך תקופת שירות המילואים, למרות שהכיסוי הביטוחי שניתן בפוליסה בתקופה כאמור חלקי וחסר, ושוויו נמוך משמעותית מהפרמיות הנגבות ממנו בפועל. עילות התביעה: עשיית עושר ולא במשפט; תנאי מקפח בחוזה אחיד; אפליה פסולה; הפרת חובה חקוקה; הפרת חובת הגילוי היזום וקיום חוזה בחוסר תום לב. סעדים מבוקשים: לחייב את המשיבות להשיב את הסכומים שנגבו ביתר מחברי הקבוצה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד גבייתם ועד למועד השבתם בפועל; להורות למשיבות, מכאן ואילך על התאמת גביית פרמיית הביטוח של המבטחים בתקופת שירות המילואים וכן להורות על ידוע המבטחים בדבר המגבלות החלות על מימוש הפוליסה מכח הדין הצבאי.	כל מי שהייתה או שנמצאת בבעלותו פוליסת ביטוח שכללה החרגה שעניינה שירות מילואים, וששילם למשיבות בשבע השנים שקדמו להגשת בקשה זו ועד למועד אישורה כייצוגית, פרמיות ביטוח בתקופה בה המבוטח היה מצוי בשירות מילואים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.	עשרות מיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
27.	12/2015 מחוזי - מרכז	עמיתי קרנות פנסיה וקופות גמל נ' מנורה פנסיה וגמל וכנגד 3 חברות מנהלות נוספות.	גביית דמי ניהול, בניגוד ובחריגה מתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, (להלן: "מגבלות ההשקעה"). עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט בשל גביית דמי הניהול שלא כדין, רשלנות, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת תום הלב והפרת חוזה. סעדים מבוקשים: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות במקרים של חריגה ממגבלות ההשקעה, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק הנוסף שנגרם להם כאמור עקב החריגה ממגבלות ההשקעה, מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין ופסיקת גמול למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	עמיתי קרנות פנסיה וקופות המנוהלות על ידי הנתבעות בתקופה שמיום 1 בינואר, 2009 ועד ליום 4 ביולי, 2012.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה פנסיה וגמל טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
 ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
28.	02/2016 מחוזי - מרכז	עמותת אופק לקידום אנשים עם צרכים מיוחדים נ' מבטחים פנסיה וגמל וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות	העלאת דמי ניהול לשיעור המקסימלי המותר על פי דין ממקבלי קצבאות נכות ושאיירים, וזאת מעת שמתחילים לקבל קצבה, כאמור, ואין עוד ביכולתם לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, ומבלי שניתנה להם הודעה מראש על כך. עילות התביעה: הפרת חובת הגילוי היזום על הנתבעות, הפרת חובות הנאמנות, השליחות והזהירות, תוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, שכשלעצמה מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: (א) השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות שלא כדין, (ב) איסור על הנתבעות לגבות כל שיעור שהוא של דמי ניהול בגין קצבאות הנכות והשאיירים או לחילופין לחייב את הנתבעות להפחית את דמי הניהול הנגבים ממקבלי קצבאות הנכות והשאיירים לשיעור הראוי, (ג) ביטול הוראת התקנון המאפשרת לנתבעות לקבוע את דמי הניהול, מעת לעת, באופן חד צדדי על פי שיקול דעתן הבלעדי, ללא כל פירוט שהוא של התנאים או הנסיבות המצדיקים כביכול את העלאת דמי הניהול.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים (שאיירים מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא פעיל/מבוטח/ חבר בקרן פנסיה חדשה מקיפה הנמנית על מי מהמשיבות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשאיירים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מבטחים פנסיה וגמל טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת. לפי הערכה כ-1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
 ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
29.	03/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח רכב נ' מנורה ביטוח.	הפחתה מתגמולי הביטוח סכומי מע"מ ו/או פיצוי בגין ירידת ערך וביצוע תשלום מופחת של שכר טרחת שמאי, לכאורה, בניגוד לדין. עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, תרמית, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981, הפרת תקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב) התשמ"ו-1986 ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986, הפרת חוזה והפרת חובת תום הלב. סעדים מבוקשים: חיוב המשיבה להשיב את סכומי המע"מ, סכומי ירידת הערך שלא שולמו לחברי הקבוצה וכן את סכומים שלא שולמו בהחזר שכר טרחת שמאי, בערכים ריאליים כשהם כוללים הפרשי הצמדה וריבית כדין; ולקבוע כי שיטת ההפחתה לפיה פועלת המשיבה מנוגדת לדין ולהורות למשיבה לחדול מין השימוש בה.	כל מבוטח, מוטב או צד שלישי אשר לא תיקן את הנזק שנגרם לרכוש המבוטח עובר להגשת תביעה לקבלת תגמולי ביטוח, ושולמו לו פיצויים, תגמולי ביטוח ו/או שיפוי ו/או החזר שכר טרחת שמאי, שלפי הטענה, הופחתו מהם סכומים בניגוד לדין, ובכלל זה סכום המע"מ ו/או ירידת הערך, או חלקם.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה. המבקשים ביקשו לאחד את הדיון בתביעה דנן, עם הדיון הקבוע בהליך שבסעיף 21 לעיל, אשר על פי הנטען בבקשה, השאלות המשותפות בו, דומות בעיקרן לאלו העולות בהליך דנן. טרם התקבלה הכרעת בית המשפט בשאלה זו.	לא כומת. הוערך בכ- 60 מיליון ש"ח בשנה.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
 ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
30	04/2016 מחוזי - ים	מבוטחת בפוליסת נכות נ' מנורה ביטוח.	הטעייה לכאורה, בעת מענה לפניות ו/או תביעות לתשלום תגמולי הביטוח ושליטת תגמולי ביטוח ממבוטחים, לכאורה, בגין נכות שנגרמה להם בשל מחלה ו/או תאונה בהתבסס על טענת התיישנות לאחר 3 שנים מיום קרות מקרה הביטוח וזאת בניגוד להוראת תיקון 6 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, לפיה, תקופת ההתיישנות לתשלום תגמולי ביטוח במקרים בהם נגרמה הנכות בשל מחלה ו/או תאונה תחל מהיום שקמה למבוטח הזכות לתבוע תגמולי ביטוח לפי תנאי חוזה הביטוח. עילות התביעה: הפרה של הוראות חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, הפרת חובה חקוקה, התנהגות שלא בתום לב בעת קיום החוזה בניגוד לסעיף 39 לחוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג-1973, ועשיית עושר ולא במשפט; סעדים מבוקשים: (א) להורות על פסיקת פיצוי אינדיבידואלי לכל חבר מחברי הקבוצה (ב) לפסוק פיצוי מיוחד לתובעת בגין הטרחה והסיכון שנטלה על עצמה למען חברי הקבוצה וכן לפסוק לעו"ד המייצגים שכר טרחה כאחוז משווי הפיצוי הכולל שייפסק.	כל מבוטח החל מיום 18 במרס, 2014, ועד ליום בקשת האישור, בביטוח כלשהו, שאינו ביטוח לפי פקודת רכב מנועי ו/או ביטוח אחריות כמשמעותו בסעיף 65 לחוק חוזה ביטוח, ושעמדה לו ו/או עומדת לזכותו, עילת תביעת כנגד הנתבעת, שהנה נכות שנגרמה לו ממחלה ו/או תאונה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 416 מיליון ש"ח.

באור 6: -

התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
31.	06/2016 מחוזי-מרכז	מבוטח בביטוח מנהלים נ' מנורה ביטוח.	פגיעה, לכאורה, בזכויות המבוטחים עקב מחדלה של הנתבעת בקליטת הכספים המופרשים על ידי המעסיקים לטובת פוליסות ביטוחי המנהלים וקופות הגמל ואי שיוכם במועד כגון: פגיעה בתשואה לה המבוטח זכאי בפוליסה, פגיעה בזכות המבוטח לניוד הפוליסה לחברת ביטוח אחרת ופגיעה בכיסויים הביטוחיים להם זכאי המבוטח. כמו כן, נטען כי למרות שלכאורה הסיבה לאי הפקדת הפרמיה בפוליסה נעוצה במחדלה של הנתבעת, הנתבעת חייבה לכאורה את התובע בריבית פיגורים עקב איחור בתשלום הפרמיה. עילות התביעה: הפרת הסכם הביטוח; רשלנות; הטעיה; קיום חוזה בחוסר תום לב; הפרת חובה חקוקה; ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: צו עשה לחברה להסיר את מחדלה הנטען ולחייב אותה לקלוט את כספי המבוטחים והעמיתים ולשייכם לפוליסות הרלוונטיות; להורות לחברה שלא לפגוע במקדם החישוב של זכויות העמיתים; לקבוע, כי חברי הקבוצה לא יחויבו בריבית פיגורים בגין החודשים בהם תגמולי הפנסיה שהופרשו על-ידי מעסיקיהם לא נקלטו על-ידי החברה, ולחלופין להשיב לחברי הקבוצה את סכומי ריבית הפיגורים שנגבתה מהם.	כלל לקוחות הנתבעת בפוליסות ביטוח מנהלים או קופות גמל, אשר במהלך התקופה החל מחודש פברואר 2016 ועד למועד הגשת הבקשה, הופרשו משכרם כספים לטובת הפוליסות אצל הנתבעת אולם כספים אלה לא נקלטו על ידי הנתבעת ולא שוייכו לפוליסות.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
 ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
32.	08/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח בקרן פנסיה נ' מנורה מבטחים פנסיה וגמל.	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות") מסך הצבירה שבחיסכון בנוסף לדמי הניהול, וזאת בהיעדר הוראה חוזית המאפשרת לגבותו ובניגוד לתקנות קרן הפנסיה, לכאורה. עילות התביעה: גביית ההוצאות הישירות בהיעדר כל זכות חוזית לביצועה ותוך הפרת תקנון קרן הפנסיה, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת הגילוי והפרת חובות תום הלב במו"מ. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) השבה של ההוצאות הישירות שנגבו על ידי החברה; (ב) צו קבוע האוסר על החברה לגבות הוצאות ישירות כל עוד לא שונה תקנון קרן הפנסיה כדין ו-(ג) פסיקת גמול מיוחד למבקש ושכ"ט לעורכי-דינו.	עמיתי קרנות פנסיה המנוהלות על ידי הנתבעת, בעבר ובהווה, אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה פנסיה וגמל טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ-478,578 מיליוני ש"ח

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ג. תובענות נגזרות ומהותיות אחרות:

בנוסף לתובענות המהותיות ולבקשות לאישורן כייצוגיות, המתוארות לעיל, שאושרו או שטרם אושרו, קיימות תובענות ובקשות לאישורן כייצוגיות כאמור, אשר סכום התביעה בכל אחת מהן אינו מהותי ולפיכך לא נכלל לגביהן תיאור מפורט בדוחות הכספיים:

מס'ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
1.	12/2014 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	גביה ביתר של דמי אשראי בעת רכישת פוליסת ביטוח בתשלומים.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה. הצדדים פועלים לגיבוש הסדר פשרה.	9 מיליון ש"ח.
2.	12/2014 מחוזי - ת"א	מחזיק יחידות בקרנות מנוהלות נ' מנורה קרנות נאמנות וחברות נוספות.	הפרת חובת הנאמנות וחובות נוספות כלפי מחזיקי יחידות בקרנות מנוהלות, בכך שלא ננקטו מאמצים כלשהם להוזיל עמלות ברוקראז' ששולמו מנכסי הקרנות.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה קרנות נאמנות הגישה תגובתה לבקשה.	9.72 מיליון ש"ח.
3.	11/2015 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הפחתת סכומי הנזק הנתבעים על ידי צד ג', בטענה ל"רשלנות תורמת" מצדו של צד ג', ללא הנמקה. וזאת, בניגוד להוראות הדין וחוזרי המפקח.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.	6 מיליון ש"ח.
4.	03/2016 מחוזי-ת"א	מבוטחים בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח	חיוב בפרמיה מוגדלת (בגין הגדלת סכום הביטוח) למן ה- 1 לחודש בו הוגדל סכום הביטוח בפוליסות ביטוח מבנה, גם באותם מקרים שבהם בפועל הורחבה הפוליסה (כלומר, סכום הביטוח הוגדל) לאחר ה- 1 לחודש.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 14 מיליון ש"ח.
5.	06/2016 עליון - י-ם	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	גביה ביתר של פרמיית ביטוח חובה לרכב לתקופה של שנה שלמה, גם כאשר תעודת הביטוח משולמת על ידי המבוטח במועד המאוחר מהתאריך הנקוב בתעודת הביטוח, ונכנסת לתוקף רק במועד התשלום.	ביום 5 באפריל 2016, ניתן על ידי בית המשפט המחוזי פסק דין הדוחה את בקשת האישור. ביום 8 ביוני 2016, הגיש המבקש בבקשת האישור, ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין.	4.35 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ד. תובענות נגזרות ומהותיות אחרות:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
1.	02/2014 04/2014 מחוזי - ת"א	חברי קופ"ח כללית ומכבי נ' קופות החולים, מנורה ביטוח, חברות ביטוח נוספות.	אי מימוש זכות ההשתתפות העומדת לקופות החולים, לכאורה, מכוח הדין כלפי חברות הביטוח לצורך כיסוי ההוצאות ששולמו על ידה בתוכניות שירותי הבריאות הנוספים (השב"ן) ביחס למקרים בהם קיימת חפיפה בחבות בינן לבין חברות הביטוח במסגרת פוליסות ביטוח בריאות הנמכרות על ידן. עיקר החפיפה הנטענת הינה בתחום הניתוחים (בחירת מנתח ועלויות נלוות) ובתחום הייעוץ הרפואי. עוד נטען כי חברות הביטוח מתמרצות, לכאורה, את המבוטחים להפעיל את תוכניות השב"ן בקופות החולים באמצעות גמול כספי על מנת להימנע כביכול מלספוג את התממשות הסיכון של האירוע הביטוחי תוך גלגול הסיכון לכאורה לקופות החולים ובראשן הכללית. עילת התביעה: התעשרות שלא כדין. הסעד המבוקש: מימוש זכות ההשתתפות של קופות החולים כלפי חברות הביטוח על ידי חיוב כל אחת מחברות הביטוח לשלם להן לפחות מחצית מהתשלומים שנשאה בהן לצורך כיסוי ההוצאות ששולמו על ידה בתוכניות השב"ן ברכיב הניתוחים ובחירת מנתח בישראל והן ברכיב הייעוץ הרפואי בשבע השנים שקדמו להגשת הבקשה, וזאת במקרים בהם למבוטחי הקופות קיים ביטוח בריאות מסחרי בגין רכיבים אלה.	מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 14 במאי 2015 נערך דיון בטענותן המקדמית של קופות החולים וחברות הביטוח באשר לשאלת מעמדם של המבקשים בהגשת בקשת האישור. ביום 11 ביוני, 2015, קבע בית המשפט כי חבר באגודה עותמנית רשאי להגיש בקשה לאישור תובענה נגזרת בשם האגודה. על החלטה זו הגישו קופות החולים בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אליה הצטרפו המבטחות. ביום 2 במרס, 2016, הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט, לפיה לתובעים לא עומדת הזכות להגיש תובענה נגזרת כנגד קופות החולים.	3.5 מיליארד ש"ח, ביחס לכללית. 1.7 מיליארד ש"ח, ביחס למכבי.
2.	06/2016 מחוזי - מרכז	סוכן נ' מנורה ביטוח	לטענת הסוכן (התובע) בשל הפרת ההסכם בינו לבין מנורה ביטוח ובשל הפרת חובת הזהירות שלה כלפיו, בוטלו פוליסות ביטוח שתווכו על ידו בשיעורים ניכרים וסוכנות הביטוח שבבעלותו קרסה.	ביום 19 ביוני 2016, הגיש הסוכן תביעה כנגד מנורה ביטוח. מנורה ביטוח טרם הגישה כתב הגנה.	כ- 35 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ה. תובענות שהסתיימו:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
1.	07/2015 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח חיים נ' מנורה ביטוח.	עניינה של התובענה הינה תשלום מופחת, לכאורה, של תגמולי ביטוח בפוליסות מסוג "נכות מתאונה" על בסיס נכות פחותה מזו שנקבעה לתובעים והוסכם עליה בפוליסה.	ביום 9 במאי, 2016, הוגשה בקשה להסתלקות מבקשת האישור כתובענה ייצוגית, ללא צו להוצאות. בית המשפט אישר את בקשת ההסתלקות והורה על דחיית התביעה האישית של המבקשים. בכך באה התובענה לידי סיום.	כ-50 מיליוני ש"ח לכל הפחות.
2.	08/2008 מחוזי - ת"א	מבוטח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	עניינה של התובענה הינה אי תשלום שיפוי למבוטחי המשיבה בביטוחי רכב, בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב על-פי דרישתה, תוך הפרת הוראות סעיף 1 לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986.	ביום 19 ביוני 2016, אישר בית המשפט את הסדר הפשרה שהוגש על ידי הצדדים, נתן לו תוקף של פסק דין וכן אימץ את המלצת הצדדים לעניין שכר טרחה וגמול לתובעים, תוך תיקון לא מהותי להמלצה לעניין שכר הטרחה לתובע הייצוגי. בכך באה התובענה לידי סיום.	כ-23 מיליון ש"ח.
3.	01/2010 מחוזי - ת"א	מבוטח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	עניינה של התובענה הינה אי תשלום שיפוי למבוטחים בביטוחי רכב, בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב על-פי דרישתם תוך הפרת הוראות סעיף 1 לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986.	ביום 19 ביוני 2016, אישר בית המשפט את הסדר הפשרה שהוגש על ידי הצדדים, כמפורט בסעיף ה.2 לעיל. בכך באה התובענה לידי סיום.	כ-29 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד הקבוצה, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי הקבוצה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

הסכום הנתבע	כמות תביעות	
אלפי ש"ח		
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:		
282,000	3	צוין סכום המתייחס לקבוצה
225,000	1	התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה
-	1	לא צוין סכום התביעה
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:		
1,222,902	17	צוין סכום המתייחס לקבוצה
3,244,000	5	התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה
-	10	לא צוין סכום התביעה
5,235,000	2	תביעות מהותיות אחרות (*)

לתאריך הדיווח, סכום ההפרשה המצטבר של התביעות שהוגשו כנגד הקבוצה כמפורט לעיל, מסתכם בכ- 23 מיליוני ש"ח (ליום 30 ביוני, 2015 - כ- 30 מיליוני ש"ח וליום 31 בדצמבר, 2015 - כ- 24 מיליוני ש"ח).

(*) ראה סעיף ד' לעיל.

בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד הקבוצה וההליכים המשפטיים ואחרים, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין המבוטחים ו/או צדדים שלישיים לחוזי הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר בתחומי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה. בתחומים אלו המדובר בפוליסות אשר נבחנות על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלה מיושמים על ידי מערכות מיכניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. על כן בתחומים אלו בקבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח, יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי לקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזי הביטוח, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

באור 6 - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

כמו כן, קיימת חשיפה, אשר בשלב זה לא ניתן להעריכה או לכמתה, לתקלות באופן תפעול המוצרים בתחום החיסכון ארוך הטווח ובתחום הבריאות המאופיינים כאמור באורך חיים ממושך וכפופים לשינויים רגולטוריים ואחרים, תכופים ומורכבים, לשינויים ותוספות לנוסח המוצרים ולשינויים רבים אחרים המבוצעים לאורך חיי המוצר, לרבות על ידי המבוטחים ו/או המעסיקים ו/או מי מטעמם, ביחס לכיסויים הביטוחיים ו/או ביחס להפקדות למרכיב החיסכון. מורכבות ושינויים אילו נוגעים, בין היתר, להיקפי ההפקדות ושיעורן, לרכיבי המוצר השונים, לאופן שיוך הכספים למבוטחים ו/או למרכיבים השונים של המוצרים, למועד זקיפתם, לזיהוי פיגורים בהפקדות ולטיפול בהם. מורכבות זו מועצמת לאור ריבוי הגורמים המעורבים בניהול המוצרים ותפעולם ולעתים תוך מתן הנחיות סותרות מצדם או מטעמם.

הגופים המוסדיים בקבוצה, עוסקים באופן שוטף בלימוד, איתור, ניטור וטיפול בסוגיות העולות עקב המורכבויות האמורות, לרבות אגב פניות ציבור, מעסיקים ויועצים פנסיוניים, ישירות או באמצעות המפקח, הן ביחס למקרים פרטניים והן ביחס לסוגי מוצרים ו/או לקוחות. כמו-כן, לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בהקשר זה ו/או את החשיפה הנובעת מהן אשר יכול ויועלו, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני של תובענות ייצוגיות.

באור 7 - מסים על ההכנסה

בחודש ינואר 2016 אושר החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) (הפחתת שיעור מס חברות), התשע"ו - 2016, אשר קבע בין היתר הפחתת שיעור מס החברות מ- 26.5% ל- 25%, וזאת בתחולה מיום 1 בינואר, 2016.

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים בעקבות השינוי האמור:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל במוסדות כספיים
		%	
2015	26.5	17.75 (*)	37.58 (**)
2016 ואילך	25.0	17.00	35.90

(*) שיעור מס משוקלל.
(**) לעומת שיעור מס של 37.71% ערב פרסום התיקון.

השפעת השינוי בשיעור המס בתקופת הדוח הינה קיטון בהתחייבויות בגין מסים נדחים וגידול ברווח כולל אחר בסך של כ- 5,239 אלפי ש"ח. מתוך הסכום האמור, סך של כ- 3,499 אלפי ש"ח נזקף לסעיף מסים על ההכנסה בדוח רווח והפסד וסך של כ- 1,740 אלפי ש"ח נזקף לרווח כולל אחר.

באור 8: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

א. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי

בהתאם לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995, (להלן: "החוק") מוקנית למוסד לביטוח לאומי ("מל"ל") זכות תביעה מצד שלישי להשבת גמלאות ששילם או עתיד לשלם, אם המקרה משמש עילה לחייב צד שלישי לפי פקודת הנזיקין או חוק הפל"ד ("זכות שיבוב"), על פי הדין כאמור, המל"ל רשאי לתבוע את חברות הביטוח בגין כספים אשר שילם או עתיד לשלם למבוטחיהן.

בחודש יולי 2014, מונתה ועדה בין משרדית לבחינה ועדכון של הנתונים המשמשים את ביטוח לאומי בבואו לחשב את גובה הערך המהווה של הקצבאות ששולמו לנפגעי תאונות עבודה ואת אופן היווןן של אותן קצבאות, אשר נקבע בהתאם לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978 ("התקנות"), ואשר מבוססים על לוחות תמותה ושיעורי ריבית שלא עודכנו מאז שנת 1987.

בחודש מרס 2016 פורסמו מסקנות הוועדה כאמור הקובעות, בין היתר, כי יש לעדכן את התקנות הן לגבי מרכיב לוחות התמותה והן לגבי שיעור ההיוון (להלן - "ההמלצות"). כמו כן קובעות ההמלצות כי לאחר העדכון האמור יעודכנו התקנות אחת לארבע שנים. הוועדה ממליצה כי כל עוד לא נקבע אחרת, יעמוד שיעור הריבית לצורך היוון קצבה שנתית על 2% במקום 3% הקבועים בתקנות הקיימות.

להערכת חברות הביטוח המאוחדות, לאור תיקון התקנות, יגדל גובה הסכומים שיהיה על חברות הביטוח לשלם לביטוח לאומי במסגרת תביעות שיבוב שמגיש המל"ל כנגד מבטחים בגין הקצבאות שזכאים להם נפגעי תאונות עבודה וכן יכול והדבר ישפיע גם על גובה הסכומים שיהיה על חברות הביטוח לשלם לנפגעים בתביעות נכות ומוות אחרות.

כתוצאה מהעדכון האמור בשיעור ההיוון, ביצעו חברות הביטוח אומדן ראשוני בגין השפעת התיקון האמור ובהתאם הגדילה הקבוצה את ההפרשות להתחייבויות ביטוחיות בבטיחות כללי, בענפי ביטוח רכב חובה וענפי חבויות אחרים, בתקופת הדוח, בסך של כ- 204 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 131 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי) וברבעון השני של השנה, בסך של כ- 35 מיליוני ש"ח (כ- 22 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי).

יודגש כי בשלב זה קיימת אי ודאות בקשר להשפעת התיקון האמור על התחייבויות חברות הביטוח המאוחדות, שכן אין להן ביטוי של ממש בפסיקת בתי המשפט ולא בתשלומי התביעות הנוכחיים, ולפיכך ייתכן שהתפתחות התביעות בעתיד תהיה שונה משמעותית מאומדני חברות הביטוח המאוחדות והן תידרשנה לעדכן את הערכותיהן בהתאם.

בחודש אוגוסט 2016, פורסמה הודעה של משרד האוצר (להלן - הודעת משרד האוצר) לפיה שר האוצר החליט, בתיאום עם שר הרווחה, לדרוש את ביטול תיקון התקנות זאת במטרה למנוע פגיעה קשה בציבור המבוטחים כתוצאה מהעלאת פרמיית הביטוח.

יודגש כי נכון לתאריך החתימה על הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים קיימת אי ודאות בקשר להשפעת ההודעה של משרד האוצר כאמור לעיל, על התחייבויות חברות הביטוח המאוחדות, ולפיכך יתכן שהקבוצה תידרש לעדכן את אומדניה בהמשך.

ב. ריבית חסרת סיכון ופרמיית אי נזילות

הקבוצה מחשבת את עתודות ביטוח חיים לתשלום קצבה, את נאותות העתודה בביטוח בריאות ואת ההתחייבויות הביטוחיות בבטיחות כללי, בהתבסס על ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות. כתוצאה מירידה בריבית חסרת סיכון בתקופת הדוח הקבוצה הגדילה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 158 מיליוני ש"ח (כ- 101 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי), (סך של כ- 86 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, סך של כ- 46 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות וסך של כ- 26 מיליוני ש"ח בביטוח כללי). בתקופה המקבילה אשתקד, הקבוצה הפרישה לעתודות לתשלום קצבה (לגמלאות בתשלום ולגמלאות שטרם החל תשלום קצבה בגינם), סך של כ- 15 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 9 מיליוני ש"ח לאחר מס). ברבעון השני של השנה חלה ירידה נוספת בריבית חסרת הסיכון לעומת הרבעון הראשון. בהתאם, ברבעון השני הגדילה הקבוצה את ההפרשה לעתודות בסך של כ- 65 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 40 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי) (סך של כ- 33 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, סך של כ- 27 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות וסך של כ- 5 מיליוני ש"ח בביטוח כללי). ברבעון המקביל אשתקד הקטינה הקבוצה את ההפרשה לעתודות בסך של כ- 171 מיליוני ש"ח (כ- 107 מיליוני ש"ח לאחר מס) (סך של כ- 98 מיליוני ש"ח בביטוח חיים וסך של כ- 73 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות). בשנת 2015 הגדילה הקבוצה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח בביטוח חיים (סך של כ- 9 מיליוני ש"ח לאחר מס).

באור 8: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ג. רפורמה ברכב חובה

(1) בחודש ינואר 2016, פורסם חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה". בעיקרו, החוזר מעדכן את דמי הביטוח השיורי (באמצעות "הפול") לכלי רכב פרטיים ומסחריים, תוך קביעת הוראת שעה שלפיה בגין חוזים לביטוח חובה של רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון שמועד תחילתם מיום 1 במרס, 2016 ועד ליום 31 בדצמבר, 2016, לא תחול המגבלה הקובעת כי דמי הביטוח בענף ביטוח רכב חובה אינם יכולים לחרוג משיעור של 90% מדמי הביטוח נטו עבור אותו מבוטח במסגרת תעריפי "הפול".

(2) בד בבד עם פרסום החוזר הנ"ל, פורסמה טיוטה לתיקון החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה, המבקשת לבצע עדכון נוסף (ולמעשה הפחתה נוספת) של תעריפי "הפול" לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון, החל מיום 1 בינואר, 2017. אם וככל שהטיוטה דגן תכנס לתוקף, לא יהיו חברות הביטוח רשאיות להנהיג, החל מהמועד האמור, תעריף נטו החורג מ-90% מדמי הביטוח נטו עבור מבוטח זהה במסגרת תעריפי "הפול".

(3) בחודש פברואר 2016, הגישו חברות הביטוח, באמצעות איגוד חברות הביטוח וה"פול" עתירה לבג"ץ למתן צווים על תנאי (הכוללת גם בקשה למתן צו ארעי, צו ביניים ובקשה לקביעת מועד דיון דחוף), בקשר עם החוזר. במסגרת הדיון נקבע, בהסכמת הצדדים, כי הסעיף הקובע שלא יאושרו לחברות הביטוח דמי ביטוח נטו עבור רכב שאינו אופנוע העולים על 90% מתעריף "הפול" לרכב בעל מאפיינים זהים, ימחק.

הקבוצה לומדת את הוראות התיקונים, אך להערכתה למכלול התיקונים, אלה שנכללו בחוזר ואלה שפורסמו כטיוטה בלבד יכול שתהיה השפעה על כמות המבוטחים בפול כמו גם השפעה מהותית על דמי ביטוח בענף רכב חובה אשר עלולה לגרום לירידה ברווחיות ענף זה.

בחודש אוגוסט 2016 נתקבלה פנייה מהפיקוח ובה בקשה להגיש לאישורו תעריף ביטוח חובה חדש, אשר יחול מיום 1 בנובמבר, 2016.

ד. בחודש ינואר 2016, נחתם הסכם בין החברה לבין אמפא קפיטל בע"מ (להלן: "אמפא קפיטל") וחברת אם שלה חברת השקעות לפיתוח התעשייה לישראל בע"מ (להלן: "המוכרת") בדבר רכישה והקצאה של 30% ממניות אמפא קפיטל מהמוכרת וזאת בתמורה לסכום של כ- 63.5 מיליוני ש"ח, וכן אופציות לרכישה והקצאה של 10% נוספים של מניות אמפא קפיטל בתנאים כמפורט בהסכם (להלן: "ההסכם"). אופציות הרכש יעמדו בתוקפן למשך תקופה של 180 ימים שתחילתה לאחר חלוף 3 שנים ממועד ההשלמה, בכפוף לזכותה של החברה להקדים את מימוש אופציות הרכש במקרים מסוימים כקבוע בהסכם. בחודש פברואר 2016, ועם קבלת אישור הממונה על הגבלים עסקיים כנדרש, הושלמה העסקה האמורה. נכון לתאריך הדוח בוצעה הערכת שווי על ידי מעריך שווי בלתי תלוי למועד הרכישה. בהתאם להערכה זו, יוחס שווי של כ- 2 מיליון ש"ח לאופציות האמורות והיתרה יוחסה לעלות ההשקעה במניות אמפא קפיטל. במסגרת הערכת השווי, יוחס סך של כ- 6.4 מיליוני ש"ח לתיקי לקוחות (אשר יופחתו על פני 6-8 שנים), סך של 3.2 מיליון ש"ח לשווי ההוגן של ההלוואות שניתנו מעבר לרשום בספרי אמפא קפיטל (אשר יופחתו על פני 5 שנים) וסך של 0.8 מיליוני ש"ח יוחס לשווי הוגן של התחייבויות פיננסיות מעבר לרשום בספרי אמפא קפיטל (אשר יופחתו על פני 5 שנים). יתרת ההשקעה מהווה מוניטין אשר אינו מופחת. המוניטין יבחן מדי שנה לפחות לעניין ברות השבה.

ה. ביום 5 באפריל, 2016, חתמה חברה מאוחדת נחלת מנורה חברה לשכון ופתוח (1950) בע"מ (להלן - נחלת מנורה) על הסכם למכירת מלוא זכויותיה בחלק מנכס הנדל"ן אשר בבעלותה, וזאת בתמורה לסך של כ- 185 מיליוני ש"ח בתוספת מע"מ. על פי ההסכם, העברת החזקה בנכס תבוצע בחודש ספטמבר 2016, עם קבלת מלוא התמורה. הרווח מהעסקה שרשמה נחלת מנורה בתקופת הדוח אינו מהותי, זאת מאחר והנכס מוצג בדוחות הכספיים בהתאם לשווי ההוגן.

ו. בחודש יוני, 2016 פורסם חוזר שעניינו איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות - הוראת שעה (להלן - החוזר), אשר קובע הוראות לעניין יישום הוראת השעה שנכללה במסגרת תיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל. בהתאם לחוזר, העברת כספים בין קרנות הפנסיה החדשות צפויה להיות בין חודש נובמבר, 2016 לחודש אוגוסט, 2017. יישום החוזר עלול להאט (באופן זמני) את הגידול בהיקף הנכסים של קרנות הפנסיה שבניהול מבטחים פנסיה וגמל ולפגוע ברווחיותה. יחד עם זאת, היקף ההשפעה על תוצאותיה הכספיות של מבטחים פנסיה וגמל אינו ניתן לאומדן, שכן אין כיום בידיה מידע לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים לא פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות מתחרות, או לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים לא פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות מתחרות.

א. בחודש יולי 2016 חתמה מנורה מבטחים נדל"ן בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "מנורה נדל"ן"), על הסכם להגדלת החזקותיה מכ- 42% לכ- 84% בפעילות סולארית באירופה (להלן: "סולנגיה"), על דרך של רכישת החזקותיו של שותף, אשר הינו צד ג' בלתי קשור לחברה ו/או למנורה נדל"ן ו/או לבעלי השליטה בחברה, המחזיק בכ- 42% בסולנגיה (להלן: "המוכר") וכן לרכישת מלוא הלוואות הבעלים של המוכר. בכוונת מנורה נדל"ן לפעול להגדלה נוספת של החזקותיה על דרך רכישת החזקות שותפים נוספים בשיעור של כ- 3% נוספים. נכון למועד פרסום הדוח, טרם התגבש המשא ומתן עם המוכרים הנוספים לכדי הבנות מחייבות, ואין כל וודאות כי אכן יתגבשו הסכמות כאמור וכי העסקה המשלימה כאמור תצא אל הפועל.

ב. בחודש יולי, 2016 פורסם חוזר שעניינו הוראות לעניין בחירת קופת גמל (להלן - החוזר), אשר החליף חוזר באותו ענין מחודש מרס 2016. במסגרת החוזר קבעה הממונה כי היא תבחר לפחות שתי קרנות פנסיה מקיפות שתשמנה כקופות ברירת מחדל של כלל העובדים במשק שלא בחרו באופן אקטיבי בקופת גמל אחרת, ושמעסיקם לא ערך מכרז עצמאי מטעמו בעניין זה, וזאת בהליך תחרותי שיתקיים אחת ל-3 שנים (ושהחברות המנהלות שיזכו בהליך יהיו מחויבות לו למשך 10 שנים ממועד הצטרפות עמית). במכרז תינתן העדפה מתקנת לחברות מנהלות שנתח השוק שלהן מסך ההפקדות לקרנות הפנסיה החדשות אינו עולה על 5%. בנוסף, קבעה הממונה את התנאים והקריטריונים שבהם יכולים מעסיק וארגון עובדים לקיים הליך תחרותי משל עצמם לצורך בחירת קרן פנסיה, קופת גמל לחסכון או קרן השתלמות שתהווה קופת ברירת המחדל של עובדיהם. בהתאם להוראת המעבר שנקבעה בחוזר, מעסיקים רשאים להמשיך ולצרף עד ליום 31 במרס, 2019 לקרן ברירת מחדל שהוגדרה בהסכמים קיימים שנערכו לפני מועד פרסום החוזר. החוזר עשוי לשנות באופן מהותי את תנאי התחרות בשוק הפנסיה, תוך הגברת התחרות החריפה גם כך בשוק זה.

בהמשך לחוזר האמור, ערכה הממונה הליך לבחירת קרנות ברירת מחדל נבחרות, שבסופו נקבעו 2 קרנות פנסיה שיהיו, החל מחודש נובמבר 2016, קרנות ברירת מחדל הנבחרות למשך השנתיים שלאחר מכן, כמו כן נקבע, שיעור דמי הניהול שהן יגבו מהמצטרפים אליהן. הליך זה עשוי להאיץ עוד יותר את התחרות הערה בשוק הפנסיה, ולגרום לירידה נוספת בדמי הניהול, אך בשלב זה לא ניתן להעריך את עוצמת הירידה ומידת השפעתה על מבטחים פנסיה וגמל ורווחיותה, כמו גם השפעתה העתידית על שיעורי הנטישה של העמיתים הקיימים ועל מספר המצטרפים החדשים בקרנות הפנסיה שבניהול מבטחים פנסיה וגמל.

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות

א. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 ביוני, 2016					
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
בלתי מבוקר				פירוט	
אלפי ש"ח				בסעיף	
4,009,106	-	3,989,178	19,928	ב	נכסי חוב סחירים
6,085,136	6,085,136	-	-	ג	נכסי חוב שאינם סחירים
225,364	-	211,513	13,851	ד	מניות
1,211,506	-	1,001,030	210,476	ה	אחרות
11,531,112	6,085,136	5,201,721	244,255		סה"כ
ליום 30 ביוני, 2015					
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
בלתי מבוקר				פירוט	
אלפי ש"ח				בסעיף	
3,754,248	-	3,716,378	37,870	ב	נכסי חוב סחירים
5,910,469	5,910,469	-	-	ג	נכסי חוב שאינם סחירים
240,646	-	224,359	16,287	ד	מניות
1,159,130	-	933,829	225,301	ה	אחרות
11,064,493	5,910,469	4,874,566	279,458		סה"כ
ליום 31 בדצמבר, 2015					
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
מבוקר				פירוט	
אלפי ש"ח				בסעיף	
4,122,368	-	4,099,384	22,984	ב	נכסי חוב סחירים
6,041,774	6,041,774	-	-	ג	נכסי חוב שאינם סחירים
208,796	-	194,126	14,670	ד	מניות
1,156,062	-	946,829	209,233	ה	אחרות
11,529,000	6,041,774	5,240,339	246,887		סה"כ

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ב. נכסי חוב סחירים

ליום 30 ביוני, 2016			
עלות	הערך בספרים		
מופחתת	בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
2,185,304	2,265,302	אגרות חוב ממשלתיות	
		נכסי חוב אחרים:	
1,700,393	1,743,577	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
235	227	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
3,885,932	4,009,106	סך הכל נכסי חוב סחירים	
	23,276	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	
ליום 30 ביוני, 2015			
עלות	הערך בספרים		
מופחתת	בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
2,270,671	2,369,091	אגרות חוב ממשלתיות	
		נכסי חוב אחרים:	
1,353,561	1,384,582	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
357	575	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
3,624,589	3,754,248	סך הכל נכסי חוב סחירים	
	17,845	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	
ליום 31 בדצמבר, 2015			
עלות	הערך בספרים		
מופחתת	מבוקר		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
2,528,052	2,596,516	אגרות חוב ממשלתיות	
		נכסי חוב אחרים:	
1,519,206	1,525,633	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
147	219	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
4,047,405	4,122,368	סך הכל נכסי חוב סחירים	
	25,650	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 30 ביוני, 2016	
שווי הוגן	ערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

3,216,348	2,465,865
3,989,885	3,619,271
7,206,233	6,085,136
	92,187

ליום 30 ביוני, 2015	
שווי הוגן	ערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

3,215,282	2,508,612
3,739,568	3,401,857
6,954,850	5,910,469
	92,714

ליום 31 בדצמבר, 2015	
שווי הוגן	ערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

3,238,925	2,528,172
3,841,320	3,513,602
7,080,245	6,041,774
	92,087

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ד. מניות

ליום 30 ביוני, 2016		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
212,407	204,426	מניות סחירות
12,957	17,953	מניות שאינן סחירות
225,364	222,379	סך הכל מניות
45,245		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 30 ביוני, 2015		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
234,688	197,851	מניות סחירות
5,958	7,390	מניות שאינן סחירות
240,646	205,241	סך הכל מניות
31,061		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2015		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
207,057	187,714	מניות סחירות
1,739	6,502	מניות שאינן סחירות
208,796	194,216	סך הכל מניות
39,326		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 ביוני, 2016			
הערך בספרים	עלות		
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
823,552	774,172	השקעות פיננסיות אחרות סחירות	
387,954	367,893	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות	
1,211,506	1,142,065	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	
40,352		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	
ליום 30 ביוני, 2015			
הערך בספרים	עלות		
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
799,552	730,052	השקעות פיננסיות אחרות סחירות	
359,578	323,375	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות	
1,159,130	1,053,427	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	
31,553		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	
ליום 31 בדצמבר, 2015			
הערך בספרים	עלות		
מבוקר			
אלפי ש"ח			
772,781	733,327	השקעות פיננסיות אחרות סחירות	
383,281	373,380	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות	
1,156,062	1,106,707	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	
34,711		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	

השקעות פיננסיות המסווגות לאחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

פרק ד': הצגת נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המיוחדים לחברה

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה

ליום 30 ביוני, 2016

בלתי מבוקרים

תקנה 38ד'

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים המיוחסים לחברה ליום 30 ביוני, 2016

בלתי מבוקרים

תקנה ד'38

תוכן העניינים

דף

2	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר לסקירת המידע הכספי הביניים הנפרד לפי תקנה ד'38 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970
3	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על המצב הכספי
4	נתונים כספיים מתוך דוחות רווח או הפסד המאוחדים
5	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל
6-7	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים
8	מידע נוסף

לכבוד בעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר לסקירת המידע הכספי הביניים הנפרד לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970 של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) ליום 30 ביוני, 2016 ולתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות ביניים אלו של חברה המוצגת על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בה הסתכמה לסך של 66,770 אלפי ש"ח ליום 30 ביוני, 2016 ואשר חלקה של החברה ברווחי החברה הנ"ל הסתכם לסך של 2,819 אלפי ש"ח ולסך של 1,630 אלפי ש"ח לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותה חברה נסקר על ידי רואי חשבון אחרים, שדוח הסקירה שלהם הומצא לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותה חברה, מבוססת על דוח הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי נפרד ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם האנשים האחראיים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970.

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 30 ביוני		
	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
נכסים שוטפים			
27,491	116,032	64,094	מזומנים ושווי מזומנים
236,304	225,784	142,142	השקעות פיננסיות
-	527	-	מסים שוטפים לקבל
784	1,622	1,080	חייבים ויתרות חובה
16,563	6,385	42,249	יתרות שוטפות עם חברות מוחזקות
281,142	350,350	249,565	סה"כ נכסים שוטפים
נכסים לא שוטפים			
19,415	14,502	16,839	הלוואות וחייבים
2,808,588	2,844,762	2,811,969	השקעות בחברות מוחזקות
693,411	693,206	699,483	הלוואות לחברות מוחזקות
9,192	8,922	9,664	נכסים בשל הטבות לעובדים
2,172	1,824	1,920	רכוש קבוע
92,600	72,421	93,150	נדל"ן להשקעה
3,625,378	3,635,637	3,633,025	סה"כ נכסים לא שוטפים
3,906,520	3,985,987	3,882,590	
התחייבויות שוטפות			
85,415	85,759	85,070	חלויות שוטפות של אגרות חוב
2,076	-	191	מסים שוטפים לשלם
1,826	-	202	חוזים עתידיים
21,108	24,523	20,700	זכאים ויתרות זכות
110,425	110,282	106,163	סה"כ התחייבויות שוטפות
התחייבויות לא שוטפות			
525,346	613,411	523,043	אגרות חוב
12,669	12,188	14,864	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
63,416	27,979	60,848	עודף הפסדים על השקעות בחברות מוחזקות
14,509	10,358	13,328	מסים נדחים
615,940	663,936	612,083	סה"כ התחייבויות לא שוטפות
הון המיוחס לבעלי מניות החברה			
99,429	99,429	99,429	הון מניות
332,985	332,985	332,985	פרמיה על מניות
172,911	228,012	306,245	קרנות הון
2,574,830	2,551,343	2,425,685	יתרת עודפים
3,180,155	3,211,769	3,164,344	סה"כ הון
3,906,520	3,985,987	3,882,590	
18 באוגוסט, 2016			
שי קומפל	ארי קלמן	ערן גריפל	תאריך אישור הדוחות הכספיים
מנהל כספים	מנהל כללי	יו"ר הדירקטוריון	

לשנה שהסתיימה		ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר		ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני	
2015		2015	2016	2015	2016
מבוקר		בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח					

הכנסות

194,731	135,660	(25,828)	162,506	(149,158)	רווח (הפסד) מחברות מוחזקות
26,597	4,954	3,808	24,986	5,145	הכנסות מהשקעות ומימון
4,219	2,506	8,398	(9,201)	8,483	הכנסות מימון בגין הלוואות לחברות מוחזקות
20,601	481	-	481	-	(שחיקת הלוואות לחברות מוחזקות)
1,118	279	282	559	564	עליית ערך נדל"ן להשקעה
12,327	2,490	2,990	5,309	6,663	הכנסות מהשכרת נכסים
259,593	146,370	(10,350)	184,640	(128,303)	הכנסות מדמי ניהול מחברות מוחזקות
					סך-הכל הכנסות

הוצאות

22,260	15,438	9,691	11,340	10,465	הוצאות מימון
14,679	4,052	3,461	7,120	7,630	הוצאות הנהלה וכלליות
36,939	19,490	13,152	18,460	18,095	סך-הכל הוצאות
222,654	126,880	(23,502)	166,180	(146,398)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
8,117	(2,691)	641	1,236	163	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
214,537	129,571	(24,143)	164,944	(146,561)	רווח נקי (הפסד)

לשנה	ל- 3 חודשים שהסתיימו			ל- 6 חודשים שהסתיימו		
שהסתיימה	ביום 30 ביוני			ביום 30 ביוני		
ביום 31 בדצמבר	2015	2016		2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר			בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח					
	214,537	129,571	(24,143)	164,944	(146,561)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לחברה
						<u>רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה</u> <u>במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד</u>
	(77,427)	(85,367)	39,108	(22,326)	38,592	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לחברות המוחזקות, נטו
	(469)	534	(63)	111	(333)	<u>רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועבר לרווח והפסד</u> רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
	(124)	141	(15)	29	(83)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
	(345)	393	(48)	82	(250)	
	5,734	9,541	(674)	3,110	92,408	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לחברות המוחזקות, נטו
	5,389	9,934	(722)	3,192	92,158	סך הכל רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועבר לרווח הפסד
	(72,038)	(75,433)	38,386	(19,134)	130,750	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
	142,499	54,138	14,243	145,810	(15,811)	סה"כ רווח (הפסד) כולל המיוחס לחברה

לשנה שהסתיימה		ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו	
ביום	ל- 3 חודשים שהסתיימו	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני	
31 בדצמבר					
2015	2015	2016		2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר			בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח				

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

214,537	129,571	(24,143)	164,944	(146,561)
---------	---------	----------	---------	-----------

רווח נקי (הפסד)

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

התאמות לסעיפי רווח והפסד:

(4,532)	10,625	6,029	(13,682)	5,493
331	81	98	140	200
(17)	(9)	-	16	-
(20,601)	(481)	-	(481)	-
5	-	-	-	12
(194,731)	(135,660)	25,828	(162,506)	149,158
8,117	(2,691)	641	1,236	163
(211,428)	(128,135)	32,596	(175,277)	155,026

הפסדים (רווחים) מהשקעות ומימון, נטו

פחת

עלות תשלום מבוסס מניות

עליית ערך נדל"ן להשקעה

הפסד ממימוש רכוש קבוע

הפסדים (רווחים) מחברות מוחזקות

מסים על ההכנסה (הטבת מס)

שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות:

(198)	217	(182)	171	1,390
652	(194)	39	(186)	(296)
(46)	400	(248)	(1,448)	(1,538)
408	423	(391)	(1,463)	(444)

שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים

ירידה (עלייה) בחייבים ויתרות חובה

עלייה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:

(30,433)	(12,080)	(11,983)	(12,080)	(11,983)
7,615	2,713	1,296	5,057	3,820
(2,714)	(116)	(181)	(2,398)	(3,053)
455	-	-	455	-
70,162	50,073	40,904	50,116	40,934
45,085	40,590	30,036	41,150	29,718

ריבית ששולמה

ריבית שהתקבלה

מסים ששולמו

מסים שהתקבלו

דיבידנד שהתקבל

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

המיוחסים לחברה כחברה אם

48,602	42,449	38,098	29,354	37,739
--------	--------	--------	--------	--------

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות)

שוטפת בגין עסקאות עם חברות מוחזקות

3,998	9,483	(24,489)	20,377	(27,041)
-------	-------	----------	--------	----------

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

52,600	51,932	13,609	49,731	10,698
--------	--------	--------	--------	--------

לשנה					תזרימי מזומנים מפעילות השקעה					
שהסתיימה						רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה				
ביום 31 בדצמבר	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו				תמורה מממוש נדל"ן להשקעה			
	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני					רכישת רכוש קבוע		
2015	2015	2016	2015	2016					תמורה מממוש רכוש קבוע	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר							תמורה מממוש ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נטו
אלפי ש"ח										
(15)	-	-	-	(550)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה המיוחסים לחברה כחברה אם					
897	941	-	941	-		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה בגין עסקאות עם חברות מוחזקות				
(1,417)	(729)	-	(756)	-			מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה			
117	-	-	-	40				תזרימי מזומנים מפעילות מימון		
29,820	34,641	46,247	41,010	94,162					פרעון אגרות חוב	
(728)	1,328	(4,732)	3,081	2,032						מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
28,674	36,181	41,515	44,276	95,684						
16,370	8,914	(5,807)	6,968	(69,809)	עלייה במזומנים ושווי מזומנים					
45,044	45,095	35,708	51,244	25,875		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה				
(85,759)	-	-	-	-			יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה			
(85,759)	-	-	-	-						
(213)	(192)	46	(762)	30						
11,672	96,835	49,363	100,213	36,603						
15,819	19,197	14,731	15,819	27,491						
27,491	116,032	64,094	116,032	64,094						

1. עיקרי המדיניות החשבונאית

מידע כספי נפרד זה ערוך במתכונת מתומצתת בהתאם להוראות תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים ומיידים), התש"ל-1970 ואינו כולל את כל המידע הנדרש לפי תקנה 9ג' והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970. יש לעיין במידע כספי נפרד זה בהקשר למידע הכספי הנפרד ליום 31 בדצמבר, 2015 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם.

המדיניות החשבונאית שיושמה בעריכת מידע כספי נפרד זה עקבית לזו שיושמה בעריכת המידע הכספי הנפרד ליום 31 בדצמבר, 2015.

3. מסים על ההכנסה

בחודש ינואר 2016 אושר החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) (הפחתת שיעור מס חברות), התשע"ו - 2016, אשר קבע בין היתר הפחתת שיעור מס החברות מ- 26.5% ל- 25%, וזאת בתחולה מיום 1 בינואר, 2016.

להלן שיעורי המס החלים על החברה:

שנה	% מס חברות
2015	26.5
2016 ואילך	25.0

השפעת השינוי בשיעור המס בתקופת הדוח הינה גידול ברווח הכולל בסך של כ- 5,239 אלפי ש"ח. מתוך הסכום האמור, סך של כ- 808 אלפי ש"ח נזקף לסעיף מסים על ההכנסה בדוח רווח והפסד, סך של כ- 2,691 אלפי ש"ח נזקף לסעיף רווח מחברות מוחזקות וסך של כ- 1,740 אלפי ש"ח נזקף לרווח כולל אחר.

3. אירועים בתקופת הדיווח

א. בחודש ינואר 2016, נחתם הסכם בין החברה לבין אמפא קפיטל בע"מ (להלן: "אמפא קפיטל") וחברת אם שלה חברת השקעות לפיתוח התעשייה לישראל בע"מ (להלן: "המוכרת") בדבר רכישה והקצאה של 30% ממניות אמפא קפיטל מהמוכרת וזאת בתמורה לסכום של כ- 63.5 מיליוני ש"ח, וכן אופציות לרכישה והקצאה של 10% נוספים של מניות אמפא קפיטל בתנאים כמפורט בהסכם (להלן: "ההסכם"). אופציות הרכש יעמדו בתוקפן למשך תקופה של 180 ימים שתחילתה לאחר חלוף 3 שנים ממועד ההשלמה, בכפוף לזכותה של החברה להקדים את מימוש אופציות הרכש במקרים מסוימים כקבוע בהסכם. בחודש פברואר 2016, ועם קבלת אישור הממונה על הגבלים עסקיים כנדרש, הושלמה העסקה האמורה. נכון לתאריך הדוח בוצעה הערכת שווי על ידי מעריך שווי בלתי תלוי למועד הרכישה. בהתאם להערכה זו, יוחס שווי של כ- 2 מיליון ש"ח לאופציות האמורות והיתרה יוחסה לעלות ההשקעה במניות אמפא קפיטל. במסגרת הערכת השווי, יוחס סך של כ- 6.4 מיליוני ש"ח לתיקי לקוחות (אשר יופחתו על פני 6-8 שנים), שווי של 3.2 מיליון ש"ח לשווי ההוגן של ההלוואות שניתנו מעבר לרשום בספרי אמפא קפיטל (אשר יופחתו על פני 5 שנים) ולשווי של 0.8 מיליוני ש"ח לשווי הוגן של התחייבויות פיננסיות מעבר לרשום בספרי אמפא קפיטל (אשר יופחתו על פני 5 שנים). יתרת ההשקעה מהווה מוניטין אשר אינו מופחת. המוניטין יבחן מדי שנה לפחות לעניין ברות השבה.

ב. ביום 1 ביוני, 2016, חילקה מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ דיבידנד לחברה בסך של 40 מיליוני ש"ח.

4. אירוע לאחר תאריך הדיווח

לאחר תאריך הדיווח, ביום 16 באוגוסט, 2016, הכריז דירקטוריון מבטחים פנסיה וגמל על חלוקת דיבידנד לחברה בסך של 45 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 17 באוגוסט, 2016.